

บทที่ 4

การดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์ เพื่อตอบสนองมาตรการ ของรัฐในการใช้สื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ในการวิจัยถึงการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ของรัฐและที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท., สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7, สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ITV เพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวนั้น ในเบื้องต้นของบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ประจักษ์ถึงความจริงว่ารัฐได้วางกรอบกติกาเงื่อนไขเพื่อให้สื่อโทรทัศน์ปฏิบัติตามไว้อย่างไร ในลำดับต่อมา ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อค้นพบเกี่ยวกับการจัดการรายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานีเพื่อตอบสนองมาตรการของรัฐ ในส่วนท้ายของบทนี้เป็นข้อสรุปอภิปรายผลรวมว่าแต่ละสถานีโทรทัศน์ได้ให้ความร่วมมือในการตอบสนองตามศักยภาพความพร้อม และโครงสร้างทางด้านบุคลิกภาพขององค์กร และบุคลิกภาพของบุคลากรผู้ทำการสื่อสาร

ข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งรับผิดชอบและกำกับดูแลงานด้านการศึกษาก่อเกิดความคิดริเริ่มในการดำเนินการเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ขึ้น ในการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2546 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน โดยมติที่ประชุมได้ข้อสรุปว่า ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะได้ผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ถ้าได้มีการใช้ประโยชน์จากสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์อย่างจริงจัง จึงได้มอบหมายให้มีคณะทำงานชั้นชุดหนึ่งประกอบด้วย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อให้จัดทำรายงานการศึกษาและยกย่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ และเสนอในที่ประชุมเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2546 ณ ห้องประชุมกรมประชาสัมพันธ์

การศึกษารวบรวมองค์ความรู้เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อ การศึกษาและการเรียนรู้ ได้มุ่งเน้นไปที่การศึกษา การเรียนรู้ของประชาชน เด็ก เยาวชน และ ครอบครัว โดยบทบาทสื่อของรัฐพึงจัดให้เป็นบริการด้านความรู้ สารสนเทศ ศิลปะ และวัฒนธรรม ตามสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนเปิดเวทีสื่อของรัฐให้กับประชาชน เด็ก เยาวชน ได้เข้าถึงสื่อและมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดจนการแสดงความคิดเห็นตามสิทธิและเสรีภาพ ที่มีการรับรองไว้ใน รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

จากการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้นี้เอง ได้ นำไปสู่ประเด็น เรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยคณะกรรมการกถนกรองเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งมี นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม ให้พิจารณาเรื่องดังกล่าว ในคราวประชุม วันที่ 24 ตุลาคม 2546 ซึ่งมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. สื่อของรัฐไม่ควรมุ่งเน้นในเรื่องบันเทิงหรือมุ่งหากำไรในเชิงพาณิชย์เท่านั้น แต่ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วย ดังนั้น รัฐจึงควรใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้ มากขึ้น โดยการนำเวลาในการออกอากาศมาส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่สร้างสรรค์สังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ทั้งนี้ควรกำหนดเป็นนโยบาย ของรัฐบาลโดยอาจจะกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่จะเสนอรายการสร้างสรรค์สังคมเพื่อเด็กเยาวชน และครอบครัวและหากให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำในการผลักดันในเรื่องนี้ จะได้ผลดียิ่ง

2. การดำเนินการในเรื่องนี้ไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของรัฐเท่านั้น ควรจะรวมถึง สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วย ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 7 และ ITV นอกจากนี้ควร ให้ครอบคลุมถึงสื่ออื่น ๆ ด้วย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต วิซีดี ดีวีดี เป็นต้น

3. การนำเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชนคืนมา ถ้วนหนึ่ง เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ นั้น อาจมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานได้ ดังนั้น ในขั้นนี้ จึงมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันตรวจสอบ สัญญาสัมปทาน เพื่อพิจารณาข้อกฎหมายและความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร โดยในระหว่างนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการแก้ไขสัญญาฯ และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาฯ เห็นควรใช้วิธีขอความร่วมมือไปก่อน และเมื่อตรวจสอบสัญญา

สัมปทานแล้ว เห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขสัญญาสัมปทาน ก็เห็นควรมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) รับไปดำเนินการเจรจาและแก้ไขสัญญาต่อไป

4. การผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวนั้น ควรมีการศึกษา วิจัย ความต้องการของเด็ก และผู้ปกครองว่าต้องการชมรายการประเภทใด ลักษณะใด เป็นต้น นอกจากนี้ควรสำรวจด้วยว่า ในปัจจุบันมีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนเท่าไร และมีลักษณะอย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการผลิตรายการที่เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจของเด็ก เยาวชนและครอบครัวต่อไป

5. การผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ควรให้ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้มีอาชีพ มีความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ดำเนินการ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นความร่วมมือกันดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งต้องให้เด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย เช่น โรงเรียนอาจนำสาระจากสื่อมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจชมรายการที่สร้างสรรค์สังคม

6. ลักษณะของรายการนอกจากเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กและเยาวชนแล้ว ควรมีรายการสำหรับครอบครัวเพื่อสอนวิธีการเลี้ยงเด็กให้เป็นคนดีของสังคม

7. ควรมีการจูงใจให้มีการผลิตรายการที่สร้างสรรค์สังคม เช่น ให้รางวัลแก่ผู้ผลิตที่มีคุณภาพ ลดผลตอบแทนในสัญญาสัมปทาน รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่าย เป็นต้น

8. เวลาออกอากาศของรายการโทรทัศน์ ควรกำหนดให้เป็นสัดส่วนเวลาไว้ สำหรับจะเป็นช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาทำการศึกษาวิจัยก่อนและควรกำหนดให้ใช้ช่วงเวลาเดียวกันทุกสถานีโทรทัศน์

9. ควรระบุเวลาเริ่มต้นดำเนินการในเรื่องนี้ไว้ด้วย

10. มาตรการในการดำเนินการควรแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะสั้น 2) ระยะกลาง และ 3) ระยะยาว สำหรับมาตรการระยะสั้นให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านวัฒนธรรม ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคสังคมและสื่อที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการ และใน

ระยะต่อไปควรรื้อช่องค์กรที่มีอยู่แล้วเป็นผู้ดำเนินการต่อไป เช่น กรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

11. สำหรับการจัดทำรายการวิทยุเพื่อสร้างสรรค์สังคมนั้น เนื่องจากมีสถานีเป็นจำนวนมาก จึงควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ก่อน โดยอาจจะเลือกดำเนินการเฉพาะสถานีที่ประชาชนนิยม เป็นต้น

12. ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการในเรื่องนี้เมื่อผ่านไประยะหนึ่งเช่น 1 ปี เป็นต้นเพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางและมาตรการฯ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป
(สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2546)

จากประเด็นอภิปรายทั้ง 12 ข้อ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นข้อกำหนดและแนวทางในการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้ 4 ประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้

1. ข้อกำหนดและแนวทางการใช้สื่อโทรทัศน์ของรัฐและที่ได้รับสัมปทานจากรัฐมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

1.1 ควรนำสื่อโทรทัศน์ของรัฐและที่ได้รับสัมปทานจากรัฐมาใช้เป็นช่องทางเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยพัฒนาสังคมมากขึ้น

1.2 สำหรับแนวทางของสื่อโทรทัศน์ภาคเอกชนที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ อาจมี ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานจึงมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันตรวจสอบสัญญาสัมปทาน

1.3 ควรกำหนดเป็นนโยบายของรัฐหรือเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งหากเป็นไปได้ควรรื้อให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ผลักดันในเรื่องนี้

2. ข้อกำหนดและแนวทางในการจัดสรรการออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

2.1 สำหรับแนวทางของสื่อโทรทัศน์ภาคเอกชนที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ เห็นควรให้ขอความร่วมมือไปก่อน ในการนำเวลาออกอากาศส่วนหนึ่งมาจัดสรรรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

2.2 การออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัวของแต่ละ

สถานีโทรทัศน์ ควรมีการจัดสัดส่วนของช่วงเวลาที่เหมาะสมและกำหนดเวลาเริ่มต้นของการดำเนินการปรับผังการออกอากาศ

3. ข้อกำหนดและแนวทางการผลิตรายการที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

3.1 การผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว น่าจะมีการศึกษาวิจัยและสำรวจเพื่อนำข้อมูลทั้งในแง่ความต้องการของเด็กและผู้ปกครองต่อการรับชมรายการโทรทัศน์ และจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสม สำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว

3.2 ในการผลิตรายการนั้นผู้ดำเนินการผลิตเห็นควรให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ อีกทั้งควรให้เด็ก ผู้ปกครองและโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ดำเนินการที่ผลิตรายการสร้างสรรค์สังคม

3.3 ส่วนทางด้านลักษณะของรายการควรพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็ก และเยาวชน ประกอบกับการให้ความรู้และความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็ก

4. ข้อกำหนดและแนวทางในการกำหนดกลไกของการดำเนินงานตามมาตรการ

การกำหนดกลไกในการดำเนินงานตามมาตรการของรัฐ คือ ในการดำเนินงานระยะสั้น และระยะกลาง ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อมารับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ อีกทั้งควบคุมจัดการรายการให้เป็นไปตามมาตรการ โดยในการดำเนินงานระยะยาวจะมีองค์กรเข้ามาดูแลรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง และเห็นควรให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานในเรื่องนี้ด้วย เพื่อนำมาปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การดำเนินงานการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

หลังข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวทั้ง 4 ประเด็นข้างต้นแล้ว จึงมีการดำเนินงานปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

ในวันที่ 29 ตุลาคม 2546 ได้มีการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรอง เรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งมีประเด็นอภิปราย คือ จากการตรวจสอบสัญญาสัมปทานระหว่างองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. และระหว่างสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ITV ของผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วเห็นว่า ตามสัญญาสัมปทานดังกล่าวรัฐสามารถนำเวลาในการออกอากาศมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวได้ สำหรับผู้แทนกองทัพบกได้ชี้แจงว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จะต้องดำเนินการตามนโยบายของกองทัพบก ซึ่งกองทัพบกพร้อมที่จะให้การสนับสนุนแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตามนโยบายของรัฐบาล

จากนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 พร้อมทั้งคงมติเห็นชอบในมาตรการดังกล่าว โดยเห็นควรให้ความเห็นชอบในการเพิ่มบทบาทสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยให้นำเวลาในการออกอากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มาส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยดำเนินการดังนี้

1. ให้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จัดสรรส่วนเวลา สำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 10 - 15 ของเวลาออกอากาศ โดยให้เริ่มจากรายการวิทยุและโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ก่อน โดยให้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไป สำหรับรายการวิทยุและโทรทัศน์ของสถานีอื่น ๆ ก็ให้ดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละสถานี

2. ให้มีการแบ่งเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เพิ่มจากเกณฑ์เดิมที่กำหนดไว้อย่างน้อยครึ่งชั่วโมง ในระหว่างเวลา 16.00 - 18.30 น. เป็นอย่างน้อย 1 - 1 ชั่วโมงครึ่ง ในระหว่างเวลา 16.00 - 22.00 น.

3. ให้มีการจัดประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวโดยให้ผู้ใช้สิทธิคือดำเนินการ และให้คณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นเป็นผู้กำกับดูแล

รัฐบาลต้องการให้การดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพโดยเร็ว จึงได้มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา 2 ชุด คือ

1. คณะทำงานซึ่งทำหน้าที่จัดหาเวลาจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ เพื่อนำมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยมอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับไปดำเนินการจัดตั้งคณะทำงาน และให้คณะทำงานชุดนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี

2. คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ กำกับและประเมินผลคุณภาพรายการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานรัฐ โดยมอบให้กรมประชาสัมพันธ์รับไปดำเนินการจัดตั้งคณะทำงาน โดยให้คณะทำงานชุดนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี และได้แต่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2546 ซึ่งคณะทำงานชุดนี้ประกอบไปด้วย ผู้แทนจากองค์กรทางการศึกษา วัฒนธรรม องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และหน่วยงานสื่อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์
คณะทำงาน	ประธาน
2. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์
กรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน	คณะทำงาน
3. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	คณะทำงาน
4. ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	คณะทำงาน
5. ประธานผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์เขต 1-8
กรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน	คณะทำงาน
6. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและระเบียบกลาง สำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	คณะทำงาน
7. นายสุนทร พรหมรัตน์พงษ์ รักษาการผู้อำนวยการ
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
8. นางวิภา อุดมฉันท	คณะทำงาน
9. นางนิตยา คชภักดี	คณะทำงาน
10. แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล	คณะทำงาน
11. นางสาววรรณนิภา นิยมไทย	คณะทำงาน
12. นางสาวกุลวิตรา กังคานนท์	คณะทำงาน
13. ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง
และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์	คณะทำงาน

14. หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานวิชาชีพ กองงานคณะกรรมการ กิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ	คณะทำงาน
15. หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักเกณฑ์ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ	คณะทำงาน และเลขานุการ
16. หัวหน้าทีมวิทยุโทรทัศน์ 1-4 กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ	คณะทำงาน และผู้ช่วย เลขานุการ

หลังจากนั้น คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ได้จัดทำร่างลักษณะรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่กล่าวถึง คำจำกัดความของรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว, คำจำกัดความของเด็กและเยาวชน, เกณฑ์มาตรฐานรายการและแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าของสถานี และผู้ผลิตรายการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. คำจำกัดความของ “รายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว” หมายถึง รายการคุณภาพที่ผลิตเองในประเทศและรายการนำเข้า ที่ใช้เทคนิคและรูปแบบการนำเสนอแตกต่างกัน ซึ่งผู้ผลิตมีเจตนาผลิตเพื่อผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชน และครอบครัว มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ให้การศึกษาและให้ความรู้ในแนวสร้างสรรค์สังคมแก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ตลอดจนความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรหลานของครอบครัว ควบคู่ไปกับการบันเทิงโดยมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานรายการในข้อ (3.)

2. คำจำกัดความของ “เด็กและเยาวชน” คือ

2.1 เด็กปฐมวัย 2 – 5 ปี

2.2 เด็กวัยประถมศึกษา 6 – 11 ปี

2.3 วัยรุ่น 12 – 18 ปี

3. เกณฑ์มาตรฐานรายการ

ก.ต้อง มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อดังต่อไปนี้

3.1 เป็นรายการที่มีเนื้อหาเป็นผู้ช่วยครูและพ่อแม่ผู้ปกครอง ในการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

3.2 เป็นรายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างหลากหลาย

3.3 เป็นรายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณลักษณะตามวัย ดังนี้

3.3.1 สำหรับเด็กปฐมวัย รายการต้องมีส่วนช่วยให้เด็กเล็กรู้จักจำแนกถูกผิด ชั่วดีมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์

3.3.2 สำหรับเด็กวัยประถมศึกษา รายการต้องมีส่วนส่งเสริมให้เด็กสนใจใฝ่รู้แต่สิ่งที่ดีงามมีความรับผิดชอบ มีความสร้างสรรค์ มีคุณธรรม รู้จักประหยัดคอดออม และรู้จักควบคุมตนเอง

3.3.3 สำหรับวัยรุ่น รายการต้องสร้างแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน ปลูกฝังทัศนคติทางเพศที่ถูกต้อง ชี้นำการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรวตองอันดีงาม

ข. ต้องไม่ ประกอบด้วยสิ่งไม่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

3.4 มีเนื้อหาต่อให้เห็นการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

3.5 มีคำพูดที่หยาบโลน เผยแพร่ภาษาที่ไม่สุภาพ (ยกเว้นคำพูดตามยุคนิยมสมัยบางคำของวัยรุ่นที่ไม่ถึงขั้นหยาบคาย)

3.6 มีภาพหรือการแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม

3.7 แอบแฝงพินัยกรรมกับเนื้อหา ซึ่งจะมีผลต่อความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ โลกทัศน์ แบบอย่างการดำเนินชีวิต และสุขภาพของเด็กและเยาวชน โดยเด็ดขาด

4. แนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าของสถานี และผู้ผลิตรายการ

4.1 ผลิตรายการที่มีเกณฑ์อายุเป็นตัวกำหนด ไม่ใช้รายการที่เหมาะเด็กทั้งหมดเป็น ผู้ชม / ผู้ฟังกลุ่มเดียวกัน

4.2 กระจายรายการให้ทั่วถึงสำหรับเด็กทุกช่วงอายุ ไม่ควรละเลยเด็กเล็กและ ครอบครัว

4.3 โฆษณาในรายการสำหรับเด็กและเยาวชนควรคำนึงถึง

4.3.1 ความยาวของโฆษณา

4.3.2 ชนิดของสินค้าที่โฆษณา

4.3.3 ไม่แฝงโฆษณาเข้าไปในเนื้อหารายการ

4.3.4 ไม่ใช้พิธีกรหรือนักแสดงของรายการเป็นผู้โฆษณาสินค้า

4.3.5 ไม่พูดชักชวนขายสินค้ากับเด็กที่ชม / ฟังรายการโดยตรง

4.4 ไม่เอาเปรียบและใช้ประโยชน์จากเด็ก ทั้งในกระบวนการผลิตและการนำเสนอ

เนื้อหา

4.5 รายการที่ผ่านการพิจารณาเข้าข่ายเป็นรายการเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ควรมีรหัสตัวอักษรซึ่งขณะออกอากาศ

4.6 เจ้าของสถานีต้องนำเสนอชื่อรายการที่ทางสถานีได้ออกอากาศตามมติ คณะรัฐมนตรีว่าด้วยรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ขึ้นต่อคณะกรรมการฯ ที่ได้รับการ แต่งตั้งจากรัฐเพื่อพิจารณาเป็นประจำทุกปี

นอกจากนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานในการผลิตรายการ เมื่อคณะทำงานชุดนี้ได้ จัดทำร่างลักษณะรายการและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว ต่อมาจึงเตรียมการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบรายการ โทรทัศน์เชิง คุณภาพ (Quality Rating) อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค อีกทั้งกำกับและประเมินผลคุณภาพ รายการ รวมทั้งประสานให้เกิดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นสังคมไทยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนารายการ และสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ดำเนินการผลิตรายการที่สร้างสรรค์สังคม โดยดำเนินการทำงานภายใต้การ สนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งทำการศึกษาในเรื่อง การจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ผลิตรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยการมอบทุนสนับสนุนการผลิต รายการ ได้แก่รายการดังต่อไปนี้

1. รายการคิดดีคิดสนุก ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 7
2. รายการตามรอยคุณตา ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
3. รายการโลกใบจั่ว ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
4. รายการบ้านเด็กดี ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
5. รายการสถานีโทรทัศน์เห็ดหอม ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ITV

ในขณะที่เดียวกันยังมีการลดภยานำเข้าอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและถ่ายทำรายการ หรือการ ลดภยานำเข้าได้ และการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้สนับสนุนรายการ โดยการมอบรางวัลประกาศเกียรติ คุณให้กับองค์กรเอกชนที่รับเป็นผู้สนับสนุนรายการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร นอกจากนี้ ต้องดูแลในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้ว่ามีรายการที่ดีสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ควรเป็นอย่างไร

นอกจากนี้คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ยังต้องประสานเตรียมการและส่งเสริมการดำเนินการตามมาตรการของรัฐ จึงได้จัดสัมมนาร่วมกับผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินรายการ และผู้ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2546 เพื่อระดมความคิดเห็นเรื่องรูปแบบ เนื้อหา และแนวทางการส่งเสริมรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว พร้อมทั้งจัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว 2547 อีกด้วย

ในคราวต่อมา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำการประชุมสัมมนาร่วมกับผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อแจ้งให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานีรับทราบรายละเอียดของมาตรการ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้สถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์จัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานีให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมกับทางรัฐบาลที่สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อรับทราบรายละเอียดของมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยมีผู้บริหารและผู้แทนจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ในแต่ละสถานีเข้าร่วม นอกจากนี้สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องจะทำการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของแต่ละสถานีเพื่อนำเสนอในที่ประชุมครั้งต่อไป

เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2547 รัฐบาลได้จัดการประชุมเพื่อเป็นการแถลงข่าวร่วมกับผู้บริหารและผู้แทนสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี ถึงสัดส่วนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่แต่ละสถานีได้ทำการสำรวจมา พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อตอบสนองตามแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ส่วนฝ่ายเลขานุการคณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว อันได้แก่ กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) กรมประชาสัมพันธ์ ได้ทำการศึกษารวบรวมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ โดยแบ่งการสำรวจออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก ปี 2546 ก่อนมีมาตรการรัฐ, ช่วง

ที่ 2 เดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2547, ช่วงที่ 3 เดือนเมษายน 2547, ช่วงที่ 4 เดือนกรกฎาคม 2547, ช่วงที่ 5 เดือนธันวาคม 2547 และช่วงที่ 6 เดือนกันยายน 2548

จากการสำรวจสัดส่วนจำนวนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ ที่ออกอากาศในปี 2546 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนการเริ่มดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เบื้องต้นพบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 6.89 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 มี ร้อยละ 7.34 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ร้อยละ 8.04 สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ร้อยละ 8.88 ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์มีเพียงร้อยละ 2.32 และสถานีโทรทัศน์ ITV มีร้อยละ 4.36 ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวเป็นจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับกำหนดของมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 10-15 ทำให้สถานีโทรทัศน์ต้องดำเนินการจัดสรรเวลาและการผลิตรายการประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น

หลังจากที่ทางรัฐได้ขอความร่วมมือกับทางสถานีโทรทัศน์แล้ว คณะกรรมการชุดเดิมจึงได้ทำการสำรวจรายการเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ภายหลังจากมีมาตรการรัฐเพื่อดูผลความเปลี่ยนแปลง โดยเป็นการสำรวจสัดส่วนรายการโทรทัศน์ช่วงที่ 2 ในเดือนมกราคม-มีนาคม 2547 ซึ่งพบว่าในแต่ละสถานีโทรทัศน์มีสัดส่วนเวลาการออกอากาศเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 สัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV เดือน มกราคม – มีนาคม 2547

สถานี	จำนวนเวลาที่ออกอากาศ (นาที) รายการใน 1 สัปดาห์	จำนวนเวลาทั้งหมดที่ออกอากาศใน 1 สัปดาห์(นาที)	คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
ช่อง 3	1371.5	8645	15.86
ช่อง 5	1084	9030	12.01
ช่อง 7	1277	9030	14.14
ช่อง 9	1485	9030	16.45
ช่อง 11	1140	8890	12.82
ช่อง itv	667	10080	6.62

ต่อมาในเดือนเมษายน 2547 คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จึงทำการสำรวจจำนวนเวลาการออกอากาศรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อีกครั้ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 สัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV เดือนเมษายน 2547

สถานี	จำนวนเวลาที่ออกอากาศ (นาที) รายการใน 1 สัปดาห์	จำนวนเวลาทั้งหมดที่ออกอากาศใน 1 สัปดาห์(นาที)	คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
ช่อง 3	1350	8645	15.62
ช่อง 5	1359	9030	15.05
ช่อง 7	1306	9030	14.46
ช่อง 9	1377	9030	15.25
ช่อง 11	1015	8890	11.42
ช่อง itv	1418	10080	14.07

ถัดมาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547 ได้ทำการสำรวจรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อีกครั้งเป็นช่วงที่ 4 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV เดือนกรกฎาคม 2547

สถานี	จำนวนเวลาที่ออกอากาศ (นาที) รายการใน 1 สัปดาห์	จำนวนเวลาทั้งหมดที่ออก อากาศใน 1 สัปดาห์(นาที)	คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
ช่อง 3	2335	8645	27.01
ช่อง 5	2649	9030	29.34
ช่อง 7	1544	9030	17.10
ช่อง 9	2535	9030	28.07
ช่อง 11	1186	8890	13.34
ช่อง itv	1968	10080	19.52

เดือนธันวาคม 2547 คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้ทำการสำรวจรายการโทรทัศน์
สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เป็นช่วงที่ 5 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 สัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV เดือนธันวาคม 2547

สถานี	จำนวนเวลาที่ออกอากาศ (นาที) รายการใน 1 สัปดาห์	จำนวนเวลาทั้งหมดที่ออก อากาศใน 1 สัปดาห์ (นาที)	คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
ช่อง 3	1074	8645	12.43
ช่อง 5	1509	9030	16.72
ช่อง 7	1268	9030	14.05
ช่อง 9	1959	9030	21.70
ช่อง 11	1471	8890	16.55
ช่อง itv	1309	10080	12.99

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนร้อยละที่แสดงมาตารางที่ 4 ตารางในข้างต้น จะเห็นได้ว่าทุกสถานีโทรทัศน์ให้ความร่วมมือ และมีการเพิ่มขึ้นของรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กเยาวชน และครอบครัว แม้ว่าในช่วงปลายปีจำนวนสัดส่วนรายการจะมีจำนวนลดลง แต่ก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ทางรัฐขอความร่วมมือมา ดังเห็นได้จากตารางที่ 5

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบสัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และITV ในปี 2547

สถานี	มกราคม – มีนาคม	เมษายน	กรกฎาคม	ธันวาคม
ช่อง 3	15.86	15.62	27.01	12.43
ช่อง 5	12.01	15.05	29.34	16.72
ช่อง 7	14.14	14.46	17.10	14.05
ช่อง 9	16.45	15.25	28.07	21.70
ช่อง 11	12.82	11.42	13.34	16.55
ช่อง itv	6.62	14.07	19.52	12.99

ต่อมา ในเดือนกันยายน 2548 คณะทำงานชุดนี้ จึงทำการสำรวจสัดส่วนจำนวนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เป็นครั้งที่ 6 และพบว่ามีส่วนจำนวนรายการที่เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย กล่าวคือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. มีสัดส่วนรายการลดลงเล็กน้อย ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7, สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มีสัดส่วนรายการที่เพิ่มขึ้น ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ITV แทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 สัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว
ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV เดือนกันยายน 2548

สถานี	จำนวนเวลาที่ออกอากาศ (นาที) รายการใน 1 สัปดาห์	จำนวนเวลาทั้งหมดที่ออก อากาศใน 1 สัปดาห์ (นาที)	คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
ช่อง 3	996	8645	11.52
ช่อง 5	1,781	9030	19.72
ช่อง 7	1,429	9030	15.83
ช่อง 9	2,170	9030	24.03
ช่อง 11	1,495	8890	16.82
ช่อง itv	1,310	10080	13.00

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานตามมาตรการของรัฐในการใช้สื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวนั้น เริ่มจากการให้สถานีโทรทัศน์ของรัฐเพิ่มการออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 และขอความร่วมมือสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐให้ดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละสถานี โดยรัฐได้ทำการตรวจสอบสัญญาสัมปทานแล้วว่าสามารถนำเวลาในการออกอากาศมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวได้ จนเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 คณะรัฐมนตรีจึงเห็นชอบให้เพิ่มบทบาทสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ และนอกจากนี้ภาครัฐควรกำหนดกรอบหลักเกณฑ์กว้าง ๆ เท่านั้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นมืออาชีพในการจัดทำรายการ เป็นผู้พิจารณาคำเนิกรายการในรายละเอียดเองตามความเหมาะสมภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยภาครัฐอาจจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ติดตามดูแลการดำเนินการรวมทั้งพิจารณาให้รางวัล สิ่งจูงใจ หรือเงินสนับสนุนตามความเหมาะสม และเพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพโดยเร็ว นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรี จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

คณะทำงานชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการศึกษาและจัดทำข้อเสนอร่างลักษณะรายการเกี่ยวกับประเภทมาตรฐานรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งจะสังเกต

ได้ว่าร่างลักษณะรายการนี้ยังคงมีความไม่ชัดเจนและกำกวมอยู่มาก เนื่องจากการกำหนดเพียงกรอบเนื้อหารายการที่เป็นลักษณะครอบคลุมทั่วไป ไม่ได้เจาะจงลงไปในส่วนรายละเอียดของลักษณะรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ให้ความชัดเจนมากกว่านี้ นอกจากนี้ คณะทำงานยังต้องคอยประสานเตรียมการและส่งเสริมการดำเนินการตามมาตรฐานการรัฐ และทำการสำรวจสัดส่วนของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทำงานในช่วงแรกของการเริ่มดำเนินการตามมาตรฐานการรัฐนั้น คณะทำงานมีการสำรวจสัดส่วนของรายการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในช่วงต้นปี กลางปี และปลายปี 2547 แต่เมื่อเริ่มเข้าสู่ปี 2548 นั้น การสำรวจรายการมีเพียงแค่ช่วงกลางปี 2548 เท่านั้น อันเนื่องมาจากมาตรการของรัฐไม่ได้มีการจัดบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานอย่างจริงจัง จึงทำให้การทำงานออกมาในรูปแบบที่หลวม ซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะกระตือรือร้นเพียงแค่ช่วงแรกของการออกมาตรการรัฐเท่านั้น

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อกำหนด แนวทาง และการดำเนินงานการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ข้อกำหนด แนวทาง และการดำเนินงานการบริหารจัดการของรัฐในการใช้สื่อเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ข้อกำหนดของรัฐ	แนวทางการบริหารจัดการของรัฐ	การดำเนินงานของรัฐ
1. การใช้สื่อโทรทัศน์ของรัฐและที่ได้รับสัมปทานจากรัฐมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม	- ใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น โดยการนำเวลาในการออกอากาศบางส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่สร้างสรรค์สังคม	- เห็นควรให้ความเห็นชอบในการเพิ่มบทบาทสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยให้นำเวลาในการออกอากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์มาส่วนหนึ่ง เพื่อกำหนดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว (4 พ.ช. 2546)
	- ไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของรัฐเท่านั้น ควรจะรวมถึงสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วย ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 7 และ ITV	- ให้ดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละสถานี
	- การนำเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชนคืนมาอาจมีโทษหากกฎหมาย	- การตรวจสอบสัญญาสัมปทาน รัฐสามารถนำเวลาในการออกอากาศมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวได้

	<p>เกี่ยวกับสัญญาสัมปทานได้จึงต้องตรวจสอบสัญญาสัมปทาน</p> <p>- ควรกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล โดยอาจจะกำหนดเป็นวาระแห่งชาติให้ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำในการผลักดันในเรื่องนี้</p>	<p>- จัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว 2547</p>
<p>2.การจัดสรรเวลาออกอากาศรายการที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว</p>	<p>- การนำเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชนควรใช้วิธีขอความร่วมมือไปก่อน</p> <p>- เวลาออกอากาศ ควรกำหนดให้เป็นสัดส่วนเวลาไว้ และกำหนดให้ใช้ช่วงเวลาเดียวกันทุกสถานีโทรทัศน์</p> <p>- จะเป็นช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาทำการศึกษาวิจัยก่อน</p> <p>- ควรระบุเวลาเริ่มต้นดำเนินการในเรื่องนี้ไว้ด้วย</p>	<p>- แจ้งให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานีรับทราบรายละเอียดของมาตรการ พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้จัดสัดส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว</p> <p>- ให้จัดสัดส่วนเวลาสำหรับเนื้อหาสาระของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 10 - 15 ของเวลาออกอากาศ</p> <p>- ให้มีการแบ่งเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว อย่างน้อย 1 - 1 ชั่วโมงครึ่ง ในระหว่างเวลา 16.00 - 22.00 น.</p>
<p>3.การผลิตรายการที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว</p>	<p>- ควรมีการศึกษา วิจัย ความต้องการของเด็ก และผู้ปกครอง</p> <p>- ควรสำรวจตัวว่ามีรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนเท่าไร และมีลักษณะอย่างไร</p>	<p>- กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.) กรมประชาสัมพันธ์ ได้ทำการศึกษารวบรวมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ โดยแบ่งการสำรวจออกเป็น 6 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก ปี 2546 ก่อนมีมาตรการรัฐ, ช่วงที่ 2 เดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2547, ช่วงที่ 3 เดือนเมษายน 2547, ช่วงที่ 4 เดือนกรกฎาคม 2547, ช่วงที่ 5 เดือนธันวาคม 2547 และช่วงที่ 6 เดือนกันยายน 2548</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ควรให้ภาคเอกชนซึ่งเงินมีสภาพที่มี ความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ดำเนินการ โดย ร่วมมือกันดำเนินการระหว่างภาครัฐและ เอกชน รวมทั้งต้องให้เด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย - ลักษณะของราชการนอกจากเพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถของเด็กและเยาวชน แล้ว ควรมีรายการสำหรับครอคาคริวเพื่อ สอนวิธีการเลี้ยงเด็กให้เป็นคนดีของ สังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - สัมมนาร่วมกับผู้ประกอบการ ผู้ดำเนินราชการ และ ผู้ผลิตราชการวิทย์โททศย์ เพื่อระดมความคิดเห็นเรื่อง รูปร่างแบบ เนื้อหา และแนวทางการส่งเสริมราชการเพื่อ การศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอคาคริว - จัดทำร่างลักษณะรายการเพื่อการศึกษและการเรียนรู้ ของเด็ก เยาวชนและครอคาคริว ที่กล่าวถึง คำจำกัดความ ของรายการเพื่อการศึกษและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอคาคริว, คำจำกัดความของเด็กและ เยาวชน, เกณฑ์มาตรฐานรายการ และแนวทางปฏิบัติ สำหรับเจ้าของสถานี่ และผู้ผลิตราชการ - รายการเพื่อการศึกษและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอคาคริว" หมายถึง รายการคุณภาพที่ผลิตเอง ในประเทศและรายการนำเข้า ที่ใช้เทคนิคและรูปร่าง การนำเสนอแตกต่างกัน ซึ่งผู้ผลิตมีเจตนาผลิตเพื่อ ผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชน และครอคาคริว มีเนื้อหาสาระ เป็นประโยชน์ ให้การศึกษาและให้ความรู้ ในแนวสร้างสรรค์สังคมแก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมความสัมพันธ์กันดี ตลอดจนความสามารถ ในการเลี้ยงดูบุตรหลานของครอคาคริว ความคู่ใจกับ ความบันเทิงโดย
	<ul style="list-style-type: none"> - ควรบ่งการจูงใจให้มีการผลิตราชการที่ สร้างสรรค์สังคม 	<ul style="list-style-type: none"> -สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งทำการศึกษในเรื่องการจัดหาแหล่งเงินทุน ให้แก่ผู้ผลิตราชการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยการมอบ ทุนสนับสนุนการผลิตราชการ -การลดภาษีนำเข้าอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและถ่ายทำ รายการ หรือการลดภาษีรายได้ และการสร้างแรงจูงใจ ให้กับผู้สนับสนุนราชการโดยการมอบรางวัลประกาศ เกียรติคุณให้กับองค์กรเอกชนที่รับเป็นผู้สนับสนุน ราชการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร

<p>4.การกำหนดกลไกของการดำเนินงานตามมาตรการรัฐ</p>	<p>- ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคสังคมและสื่อที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการ</p> <p>- ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการในเรื่องนี้เมื่อผ่านไประยะหนึ่ง</p>	<p>- มีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา 2 ชุด คือ 1.คณะทำงานซึ่งทำหน้าที่จัดหาเวลาจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อนำมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว 2.คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินการตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ กำกับและประเมินผลคุณภาพรายการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการรัฐ</p>
---	--	--

การดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ในการตอบสนองตามมาตรการของรัฐ

1. สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

1.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ได้ดำเนินการตามมาตรการรัฐในการให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศ ในการเข้าประชุมกับทางรัฐบาลเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 โดยมีคุณประวิทย์ มาลีนนท์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) และคุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุมในครั้งแรก คุณประวิทย์ มาลีนนท์ ได้มอบหมายให้ฝ่ายผลิตรายการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตามกำหนดของมาตรการรัฐ ซึ่งพบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในช่วงก่อนการออกมาตรการรัฐนั้น มีการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างกระจัดกระจายอยู่ในผังการออกอากาศรายการอยู่แล้ว และมีจำนวนรายการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการ เพียงแต่รายการเหล่านั้นไม่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่ทางรัฐบาลกำหนดเท่านั้น

เพราะอันที่จริงแล้วสถานีก็น่าจะได้ละเอียดต่อการนำเสนอรายการเพื่อกลุ่มผู้ชมดังกล่าว เพียงแต่ไม่ได้มีการประกาศแก่ผู้ชมว่าช่วงเวลาใดเป็นรายการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ชมวัยไหน

“ก่อนที่ทางรัฐบาลจะออกเป็นนโยบายมา ช่อง 3 เขาก็มีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าการจัดช่วงเวลาของเด็กและเยาวชนเนี่ย ไม่ได้มีความชัดเจนว่าต้องบอกคนดูไปเลยนะว่าช่วงเวลานี้แหละสำหรับคนดูกลุ่มเด็กและเยาวชน” (อรุโณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2548)

จากนั้นทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. จึงได้นำเสนอสัดส่วนจำนวนรายการที่ได้ทำการสำรวจมาให้รัฐบาล ในคราวการประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2547 โดยทางสถานีได้แจกแจงรายละเอียดของรายการแยกแยะเป็นหมวดหมู่ว่าเป็นรายการสำหรับกลุ่มผู้ชมเป้าหมายในวัยเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งในภาพรวมรายการต่างๆที่นำเสนอมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 11 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด

“ตอนที่เขามีแผนงานของมติ ครม. นี้ออกมา เราก็ไป Present เขาว่ารายการเด็ก เยาวชน ครอบครัวเนี่ย ที่ช่องมันมีอยู่แล้ว มันไม่ใช่ไม่มีเลย เพียงแต่ว่ามันไม่อยู่ในช่วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด ทางช่องมีซึ่งก็กระจายอยู่ในผังรายการ คืออย่างนี้ ตอนนั้นเราก็ไปอธิบายให้เขาฟัง เราก็ทำ Presentation นะครับ เหมือนกับว่าจริงๆ รายการทุกอย่างเนี่ย มันไม่ใช่ว่าทุกรายการทุกคนจะดูได้หมด แต่รายการนี้ เราสร้างเหมาะสำหรับเด็กอย่างเนี่ย สมมติ 3 ขวบถึง 6 ขวบ Pre-teen นี่คือรายการอะไร วัยรุ่นคือรายการอะไร ผู้ใหญ่คืออะไร ตอนนั้นเราก็ได้ทำเป็น Presentation ครับ ในที่ประชุมของคุณจตุรงค์ ก็มาอธิบายให้ฟังว่าจริงๆ ของเรานี้มีรายการอะไรบ้าง” (สมรักษ์ ณรงค์วิชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

จากการสัมภาษณ์ คุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ ถึงสัดส่วนจำนวนรายการในช่วงก่อนมาตรการรัฐ พบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็กประมาณร้อยละ 19 รายการสำหรับครอบครัวร้อยละ 48 เทียบจากการออกอากาศ 22 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นทางสถานีจึงมีรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวถึง 17.21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และเมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาจากผังการออกอากาศรายการ พบว่า มีจำนวนรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ซึ่งกำลังออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 32 รายการ และมีเวลาการออกอากาศทั้งสิ้น 1,095 นาทีต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11.85

ในภาพรวมรายการต่าง ๆ ที่นำเสนอออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐเป็นรายการที่ตอบสนองกลุ่มผู้ชมต่าง ๆ เช่น กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนและประถมศึกษา มัธยมศึกษา และครอบครัว อีกทั้งทางสถานีได้ประชุมผู้จัดรายการเพื่อชี้แจงให้ผลิตรายการใหม่เพิ่มเติม ซึ่งบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการได้จัดทำตัวอย่างรายการเรียบร้อยแล้ว และหลังจากนั้นทางสถานีก็จะเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยนผังเวลาการออกอากาศเมื่อทางสถานีมีความพร้อม ซึ่งจะมีการปรับผังรายการในเดือนมีนาคม และรายการจะเห็นชัดเจนในเดือนเมษายน 2547 ดังคำกล่าวของคุณสมรักษ์ ณรงค์ชัย ที่ว่า “ช่อง 3 ได้พร้อมเริ่มครั้งแรกเมื่อประมาณเดือนมีนาของปี 47 ก็คือ ปรับตามเกณฑ์การปรับผังปกติ คือ หลังจากไปประชุมมา แล้วเรา Form รายการได้ เราก็เริ่มทำ ก็ประมาณมีนาครับ” (สมรักษ์ ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

หลังจากที่สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ได้นำเสนอผลการสำรวจรายการที่เข้าข่ายรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวต่อรัฐบาลแล้ว ทางสถานีจึงเริ่มลงมือปฏิบัติการตามมาตรการรัฐ โดยการพิจารณาปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการเพื่อให้เหมาะสมกับข้อกำหนดของมาตรการรัฐ โดยเริ่มจากให้ฝ่ายผลิตรายการติดต่อกับบริษัทผู้ผลิตรายการเพื่อชี้แจงให้รับทราบว่าทางสถานีต้องการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพื่อนำมาออกอากาศเพิ่ม และให้บริษัทนำเสนอโครงสร้างของรายการมา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของคุณสมรักษ์ ณรงค์ชัย ที่ว่า “หลังจากประชุมครั้งสุดท้ายกับรัฐ ก็ตกลงกันว่า รายการมันไม่สามารถที่จะเริ่มวันนี้เดือนนี้ได้ เขาถือว่าใครพร้อมก็ปรับไปเลย โดยทางช่องเองก็ไม่ได้มีประชุมนัดหมายผู้ผลิต เพราะผู้ผลิตเขามาส่งงาน มาเสนองานอยู่แล้ว ทางเราก็แจ้งไป เหมือนกับว่าช่องเราอยากได้รายการเด็ก อยากได้รายการประเภทนี้ๆ เขาก็เสนอเข้ามา ก็คือ ปกติผู้จัดที่ติดต่อกันประจำ เราจะมีการบอกว่าตอนนี้ทางสถานีช่วงนี้ต้องการรายการอะไร รายการสำหรับเด็ก รายการครอบครัว ก็อยู่ที่ใครเอารูปแบบเขามานำเสนอ ถ้าเกิดว่าใช่ ก็โอเค” (สมรักษ์ ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

นอกจากนี้ฝ่ายผลิตรายการยังต้องทำการคิดสร้างสรรค์รายการใหม่ๆ โดยร่วมกับบริษัทในเครือของสถานี เพื่อนำเสนอรายการเพิ่มขึ้นมาอีกด้วย และฝ่ายการตลาดทำการสำรวจความต้องการของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายและวางกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้รายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว สามารถออกอากาศได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันทางธุรกิจ

จากนั้นทางสถานีทำการปรับผังการออกอากาศโดยพิจารณาจากสัดส่วนของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ออกอากาศอยู่แล้วทั้งในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนดและไม่ได้อยู่ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด โดยทำการปรับเปลี่ยนเวลาออกอากาศของรายการเดิม เช่น Talk of The Town, ทุงแสดตะวัน, Sunday Funday, การ์ตูนแอนิเมชั่นเจ้าปัญญา เป็นต้น และ

จัดการรายการใหม่มาเพิ่ม เช่น ดาวอังคาร, สภาเด็ก, จูมมือน้องเดิน, สตาร์สปอร์ต, เมืองไทยวัยชน, ภาษารวย, ช่วงครอบครัวตัวละคร เป็นต้น โดยเริ่มทำการปรับผังการออกอากาศรายการในเดือน มีนาคม 2547 และรายการที่ปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมจะเห็นได้ชัดเจนในผังการออกอากาศของเดือน เมษายน 2547

อีกทั้งคุณสมรภัย ณรงค์วิชัย ยังกล่าวอีกว่า “หลังจากเราปรับตรงนี้แล้ว รู้สึกสัดส่วนของเราเนี่ย ก็ค่อนข้างจะเป็นสัดส่วนของรายการเด็กสูงที่สุดของทุกช่อง จากการสำรวจของ สสส. ตอนนั้นของช่อง 3 มีถึง 20 กว่าเปอร์เซ็นต์ ค่อนข้างสูงกว่าทุกช่องนะ” (สมรภัย ณรงค์วิชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

1.2 การดำเนินการจัดสรรการออกอากาศรายการ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจผังการออกอากาศรายการโทรทัศน์ของทางสถานี ในช่วงปลายปี 2546 และสัมภาษณ์คุณสมรภัย ณรงค์วิชัย ถึงเวลาการออกอากาศรายการสำหรับเด็กเยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในช่วงแรกของการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการหลังจากมีมติคณะรัฐมนตรี พบว่า มีการออกอากาศรายการอยู่เดิมแล้ว จำนวน 32 รายการ โดยแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 14 รายการ รายการสำหรับเด็กเยาวชน จำนวน 4 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 14 รายการ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.8 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3
 อ.ส.ม.ท. ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. Talk of The Town	จันทร์-ศุกร์	05.40-05.55
	2. เป็น+โบท Love English	จันทร์-ศุกร์	05.55-06.00
	3. การ์ตูนณรายเจ้าปัญญา	จันทร์-พฤหัสบดี	19.15-19.28
	4. การ์ตูนแก้วหน้าม้า	ศุกร์-เสาร์	19.25-19.28
	5. English Minute	จันทร์-ศุกร์	19.29-19.30
	6. การ์ตูนซาร์ลือซี้ สุนัขเทวดา	เสาร์-อาทิตย์	05.30-06.00
	7. เป็น+โบท ไชว์	เสาร์	06.00-06.30
	8. จิวแจ้ว Cooking Club	เสาร์	07.00-07.30
	9. Zoo เพื่อนรักสัตว์โลก	อาทิตย์	07.00-07.37
	10. หุ่นแสงตะวัน	เสาร์	07.30-08.00
	11. น่ารักนะรู้	อาทิตย์	07.37-07.40
	12. Sunday Funday	อาทิตย์	07.40-08.35
	13. น่ารักน่ารู้ สเปเชียล	เสาร์	08.00-08.03
	14. การ์ตูนบิงปอนด์	อาทิตย์	19.25-19.30
รวม	14		415
เยาวชน	1. ก้าวทันโรค	อังคาร-ศุกร์	09.02-09.05
	2. เรียงร้อยถ้อยไทย	จันทร์-ศุกร์	19.28-19.29
	3. Red Seed	อาทิตย์	08.35-09.15
	4. ละครน้องใหม่ราชบริสุทธ์	อาทิตย์	11.35-12.20
รวม	4		107

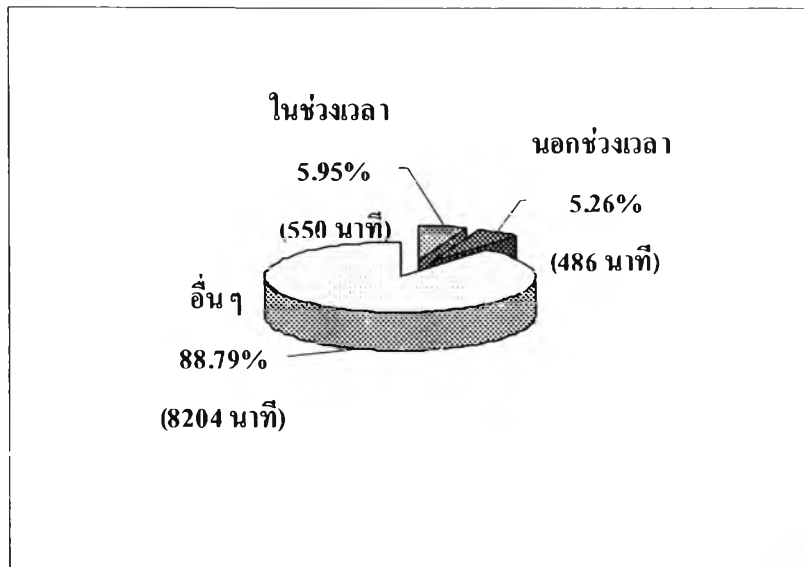
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
ครอบครัว	1. เมนูวไรตี้	จันทร์-ศุกร์	08.45-08.50
	2. บันทึกสุขภาพ	จันทร์	09.02-09.05
	3. เพื่อนหญิง พลังหญิง	อังคาร-พฤหัสบดี	09.05-09.30
	4. สีสันวันสบาย	อังคาร-พฤหัสบดี	09.30-09.55
	5. ศุกร์สบาย	ศุกร์	09.30-09.55
	6. สารคดีสัตว์โลกสุดฮา	อังคาร	11.00-11.30
	7. ลูกใครหว่า	จันทร์-ศุกร์	17.50-18.00
	8. เทียวละไมไทยแลนด์เวิลด์	เสาร์	06.30-07.00
	9. อองศาสยาม	อาทิตย์	06.30-07.00
	10. ละครครอบครัว(ตัว)พิลึก	อาทิตย์	09.15-10.00
	11. หลังคาเดียวกัน	อาทิตย์	12.20-13.05
	12. 4 ต่อ 4 แฟมิลี่เกม	เสาร์	17.15-17.40
	13. 4 ต่อ 4 ชั้นเค	อาทิตย์	17.15-17.40
	14. เกมเศรษฐี	เสาร์-อาทิตย์	18.40-19.25
รวม	14		573
รวมทั้งสิ้น	32		1095

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 05.30 - 06.00 น. และเวลา 19.00 - 19.30 น. ในวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.00 - 08.00 น. และในวันอาทิตย์ มีเวลาออกอากาศประมาณ 5 นาที ในเวลาประมาณ 19.25 - 19.30 น. ส่วนรายการสำหรับผู้ใหญ่ ออกอากาศเวลาวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 09.00 น. เป็นเวลาประมาณ 5 นาที และ 1 นาที ในเวลา 19.28 - 19.29 น. ส่วนวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 08.30 - 09.30 น. กับเวลาประมาณ 11.30 - 12.30 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 08.30 - 10.00 น. และเวลาประมาณ 17.50 - 18.00 น. วันอังคารเวลาประมาณ 11.00 - 11.30 น. ส่วนในวันเสาร์ - อาทิตย์ ออกอากาศเวลาประมาณ 06.30 - 07.00 น. และเวลาประมาณ 17.00 - 19.30 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 09.00 - 10.00 น. และเวลาประมาณ 12.30 - 13.00 น.

ผลจากการมีมาตรการซึ่งปรากฏปลายปี 2547 มีจำนวนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ผู้ใหญ่ และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 34 รายการ ซึ่งมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,036 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 9,240 นาที ต่อสัปดาห์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.22

โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่
มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้น พบว่า สัดส่วนจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และ
ครอบครัว มีการออกอากาศ ร้อยละ 11.22 เมื่อเทียบกับเวลาออกอากาศทั้งหมดใน 1 สัปดาห์ ซึ่งเป็น
สัดส่วนการออกอากาศตามกำหนดของมาตรการรัฐ โดยมีรายการซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่
มาตรการรัฐกำหนด จำนวน 18 รายการ มีเวลาออกอากาศ 550 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.95 และ
ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด จำนวน 16 รายการ มีเวลาออกอากาศ 486 นาที หรือ
ร้อยละ 5.26 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นสัดส่วนจำนวนรายการที่ออกอากาศในสองช่วงเวลาที่มีความ
ใกล้เคียงกัน เนื่องจากเดิมสถานีโทรทัศน์มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็กในช่วงเช้าเป็นจำนวน
มากอยู่แล้ว เมื่อมีมาตรการรัฐออกมา ทางสถานีจึงทำการลดการออกอากาศรายการในช่วงเช้าและ
จัดรายการเพิ่มในเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐกำหนดแทน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารรายการของทางสถานี พบว่า มีรายการสำหรับเด็ก
จำนวน 13 รายการ รายการสำหรับเด็กเยาวชน จำนวน 6 รายการ และรายการสำหรับเด็กครอบครัว จำนวน
15 รายการ โดยพบว่ารายการออกอากาศอยู่เดิม จำนวน 20 รายการ ได้แก่ การ์ตูนแอนิเมชั่นเจ้า
ปัญญา, English Minute, ทุงแสงตะวัน, ละครน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์, เทียวละไมไทยแลนด์เวิลด์,
องศาสยาม, หลั่งคาเดียวกัน, 4 ต่อ 4 แฟมิลี่เกม, 4 ต่อ 4 ชั้นเค, สภาเด็ก, จุงมีน้องเดิน, ไซอิ๋ว,

เมืองไทยวัยชน, แก๊งค์จิวพาวเวอร์คิดส์, สนิสมุท, อีคารุ เซียนโกะ, แวนโก๊ะเกม, ไอ้หยา, ครอบครัวตัวละคร “ธรรมะติดปีก”, เกมคนคิด, สวัสดิ์ หนึ่ห่าว นอกจากนี้ยังพบรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 11 รายการ ได้แก่ เป็น+โบ๊ท Love English, การ์ตูนแก้วหน้าม้า, การ์ตูนชาร์ลีอิซซี่ สุนัขเหวดา, เป็น+โบ๊ท โข้ว, จิวแจ้ว Cooking Club, Zoo เพื่อนรักสัตว์โลก, น่ารักน่ารู้, การ์ตูนปังปอนด์, Red Seed, ลูกไครหว่า, ละครครอบครัว(ตัว)พิลึก และยังมีรายการที่ผลิตออกอากาศเพิ่มจำนวน 14 รายการ ได้แก่ ดาวอัจฉริยะ, สตาร์สปอर्ट, ภาษาพรวย, สภาคเด็ก, จูมมือน้องเดิน, ไช้อิว, เมืองไทยวัยชน, แก๊งค์จิวพาวเวอร์คิดส์, สนิสมุท, อีคารุ เซียนโกะ, แวนโก๊ะเกม, ไอ้หยา, ครอบครัวตัวละคร “ธรรมะติดปีก”, เกมคนคิด, สวัสดิ์ หนึ่ห่าว ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.9 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3

อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.ดาวอัจฉริยะ	จันทร์-พุธ	16.30-16.55	1.Talk of The Town	วันเสาร์, อาทิตย์	06.00-06.30
	2.สภาคเด็ก	พฤหัสบดี	16.30-16.55	2.ทุ่งแสงตะวัน	วันเสาร์	07.00-07.25
	3.จูมมือน้องเดิน	ศุกร์	16.30-16.55	3.Sunday Funday	อาทิตย์	07.00-07.25
	4.เณรน้อยเจ้าปัญญา	จันทร์-พุธ	17.45-18.00	4.น่ารักน่ารู้ สเปเชียล	วันเสาร์, อาทิตย์	07.25-07.28
	5.ไช้อิว	พฤหัสบดี-ศุกร์	17.45-18.00			
	6.เมืองไทยวัยชน	จันทร์-ศุกร์	17.44-17.45			
	7.English Minute	จันทร์-ศุกร์	19.58-19.59			
	8.สนิสมุท	เสาร์	18.40-18.45			
	9.แก๊งค์จิวพาวเวอร์คิดส์	อาทิตย์	18.40-18.45			
รวม	9		220	4		116
เยาวชน	1.สตาร์สปอर्ट	จันทร์-อังคาร	17.40-17.44	1.ก้าวทันโรค	อังคาร-ศุกร์	09.37-09.40
	2.ภาษาพรวย	พุธ-ศุกร์	17.40-17.44	2.น้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์	อาทิตย์	11.20-12.05
	3.เรียงร้อยถ้อยไทย	จันทร์-ศุกร์	19.59-20.00	3.อีคารุ เซียนโกะ	อาทิตย์	13.35-14.00
รวม	3		25	3		82

ครอบครัว	1.แวน โกะเกม	จันทร์-ศุกร์	18.00-18.10	1.เมมูวาไรตี้	จันทร์-ศุกร์	09.20-09.25
	2.ไฉ่หย่า	จันทร์-ศุกร์	18.10-18.15	2.บันทึกสุขภาพ	จันทร์	09.37-09.40
	3.ครอบครัวตัวละคร "ธรรมชาติใจปึก"	จันทร์-ศุกร์	18.15-18.45	3.สีสันวันสบาย	จันทร์ ทุกห้าสัปดาห์	10.05-10.30
	4. 4ต่อ4แฟมิลี้เกม	เสาร์	17.15-17.40	4.ศุกร์สบาย	ศุกร์	10.05-10.30
	5. 4 ต่อ 4 ชั้นเค	อาทิตย์	17.15-17.40	5.เพื่อนหญิง พลังหญิง	พุธ	10.30-10.55
	6.เกมคนคิด	เสาร์, อาทิตย์	18.25-18.40	6.สวีสวี หนีห่าว	ศุกร์	10.30-10.55
				7.เที่ยวละไมไทย แลนด์เวิลด์	เสาร์	06.30-07.00
				8.องศาสยาม	อาทิตย์	06.30-07.00
				9.หลังคาเดียวกัน	อาทิตย์	12.05-12.50
รวม	6		305	9		288
รวมทั้งสิ้น	18		550	16		486

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 16.30 - 17.00 น. และเวลาประมาณ 17.30 - 20.00 น. และเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.00 - 07.30 น. และเวลาประมาณ 18.30 - 19.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 17.30 - 18.00 น. และเวลา 19.59 - 20.00 น. ออกอากาศเป็นเวลา 1 นาที วันอังคาร - ศุกร์ ออกอากาศเป็นเวลา 3 นาทีในเวลา 09.37 - 09.40 น. วันอาทิตย์ เวลาประมาณ 11.30 - 12.00 น. และเวลาประมาณ 13.30 - 14.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 09.30 - 11.00 น., 18.00 - 19.00 น. วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30 - 07.00 น., 17.00 - 18.00 น. และเวลาประมาณ 18.30 - 19.00 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 12.00 - 13.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากมีมาตรการรัฐ พบว่าทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทำการจัดช่วงเวลาเพิ่มขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการตอบสนองตามมาตรการ ได้แก่

เวลา 16.30-16.55 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ ให้เป็นช่วงเวลาสำหรับเด็ก โดยการนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ ดาวอัจฉริยะ, สภาเด็ก, งูมือน้องเดิน ซึ่งเดิมช่วงเวลานี้เป็นการออกอากาศรายการบันเทิงและรายการตลก

เวลา 17.40-17.45 น. ก็นำเสนอรายการใหม่อีกเช่นเดียวกัน คือ สตาร์สปอร์ต, ภาษารวย, เมืองไทยวัยซน ซึ่งเดิมช่วงนี้นำเสนอรายการข่าว

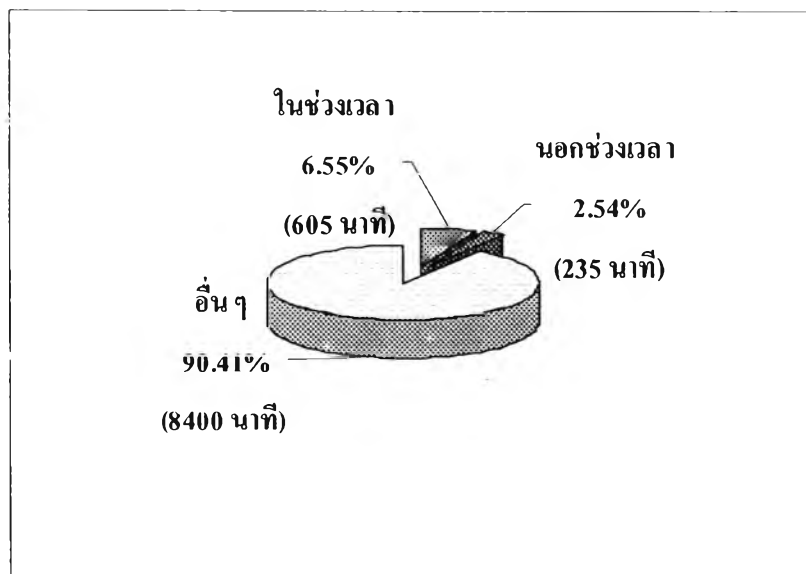
นอกจากนี้ในช่วงเวลา 18.15-18.45 น. จัดช่วงเวลานี้ว่า ครอบครัวยุคใหม่ เพื่อเป็นการนำเสนอละครที่สร้างสรรค์สังคม เหมาะสำหรับครอบครัว เช่น ละครเรื่อง ธรรมะติดปีก ซึ่งเดิมช่วงเวลานี้เป็นการออกอากาศรายการละครอยู่แล้ว แต่ได้ทำการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของละครที่จะนำมาออกอากาศให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวมากยิ่งขึ้น

รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเช้าและช่วงเวลาที่อื่นก็ยังคงเวลาการออกอากาศเดิม อาจมีการปรับเปลี่ยนวันออกอากาศบ้างเล็กน้อยเพื่อความเหมาะสม อย่างรายการ Talk of the Town ซึ่งเดิมออกอากาศในช่วงเช้าวันจันทร์-ศุกร์ ได้เปลี่ยนวันออกอากาศมาเป็นช่วงเช้าวันเสาร์, อาทิตย์ แทน ซึ่งคุณสมรภักดิ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ ได้อธิบายว่า การที่สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. อ.ส.ม.ท. ทำการปรับเวลาการออกอากาศ ย้ายเวลารายการสำหรับเด็กในช่วงเช้าวันจันทร์-ศุกร์ เช่น รายการ Talk of the Town มาออกอากาศในช่วงเช้าวันเสาร์, อาทิตย์แทน เนื่องจากช่วงเช้าวันจันทร์-ศุกร์ ทางสถานีทำการวางกลุ่มเป้าหมายใหม่เป็นกลุ่มพ่อบ้าน แม่บ้าน โดยต้องการนำเสนอรายการข่าว ทำให้ทางสถานีปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศเป็นเช่นนี้

อีกทั้งผู้วิจัยยังพบว่า รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่รัฐกำหนด ส่วนมากเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ทำการผลิตรายการขึ้นมาใหม่ แต่เป็นการผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตที่เคยทำการผลิตรายการประเภทนี้ให้กับทางสถานีอยู่เดิมแล้ว เช่น คุณนิรมล เมธีสุกุล บริษัท ฟ้าใหญ่ครีเอชัน จำกัด ซึ่งผลิตรายการทุ่งแสงตะวันอยู่แล้ว และได้ผลิตรายการใหม่มาเพิ่มคือ รายการสภาเด็ก เป็นต้น นอกจากนี้บางรายการผลิตขึ้นโดย บริษัท บีอีซี-เทโร เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทำให้สามารถจัดการรายการมาตอบสนองการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศได้อย่างรวดเร็ว เช่น รายการดาวอังคินิยะ

ต่อมาปลายปี 2548 มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 17 รายการ มีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 840 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 9,240 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.09 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้น พบว่า สัดส่วนจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐกำหนด มีจำนวน 9 รายการ มีเวลาออกอากาศ 605 นาที คิดเป็นร้อยละ 6.55 และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มีมาตรฐานกำหนด จำนวน 8 รายการ มีเวลาออกอากาศ 235 นาที หรือร้อยละ 2.54 โดยจะเห็นความแตกต่างของสัดส่วนรายการตามช่วงเวลาที่จะออกอากาศได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ สัดส่วนรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรฐานมีจำนวนมากถึง 2 ใน 3 ของเวลาการออกอากาศรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ จึงกล่าวได้ว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทำการจัดสรรเวลาการออกอากาศเพื่อให้ตอบสนองตรงตามช่วงเวลาที่มีมาตรฐานต้องการ แต่ในทางกลับกันสัดส่วนจำนวนรายการนั้นกลับน้อยกว่าที่มาตรฐานกำหนดไว้

เมื่อแบ่งแยกจากการศึกษาเอกสารรายการของสถานี พบว่า เป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 5 รายการ รายการสำหรับเด็ก จำนวน 2 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 10 รายการ ซึ่งพบว่ามีรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 21 รายการ ได้แก่ Talk of The Town, Sunday Funday, น่ารักน่ารู้ สเปเชียล, ก้าวทันโรค, เรียงร้อยด้วยไทย, เมนูวาไรตี้, บ้านที่สุขภาพ, เพื่อนหญิง พลังหญิง, สีวันสบาย, สุกรสบาย, สกาดัก, จูมมือน้องเดิน, ไซอิ๋ว, เมืองไทยวัยชน, แก๊งค์จ้าวพาวเวอร์คิดส์, สีนสมุทร, ฮีตาร์, เซียนโกะ, แวนโก๊ะเกม, ไอ้หย่า, ครอบครัวตัวละคร “ธรรมะคิดปีก”, เกมคนคิด, สวัสดิ์ หนีห่าว โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่ม จำนวน 5 รายการ ได้แก่ Kids WB, สาทรคอนเจ็คต์, ขบวนการปิดปริศน์, แดจังกึม จอมฉันทา, นักสำรวจ

และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 13 รายการ ได้แก่ การ์ตูนแอนิเมชั่นเจ้าปัญญา, English Minute, หุ่นแปลงตะวัน, ละครน้องใหม่ร้ายบริสุทธิ์, เที้ยวละไมไทยแลนด์เวิลด์, อองศาสยาม, หลังคาเดียวกัน, 4 ต่อ 4 แฟมิลี่เกม, 4 ต่อ 4 ชั้นเด, ดาวอัจฉริยะ, สตาร์สปอร์ต, ภาษาพรวาย ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.10 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3
อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.Kids WB	จันทร์-อังคาร	16.00-16.25	1.หุ่นแปลงตะวัน	เสาร์	06.25-06.50
	2.ดาวอัจฉริยะ	พุธ	16.00-16.25			
	3.English Minute	จันทร์-ศุกร์	19.58-19.59			
	4.แอนิเมชั่นเจ้าปัญญา	เสาร์-อาทิตย์	16.45-17.30			
รวม	4		170	1		25
เยาวชน	1.สตาร์สปอร์ต	จันทร์-อังคาร	17.25-17.30			
	2.น้องใหม่ร้าย บริสุทธิ์	อาทิตย์	16.00-16.45			
รวม	2		55			
ครอบครัว	1. สาทรดอนเจดี	พฤหัสบดี-ศุกร์	16.00-16.25	1.สัตว์โลกสุดฮา	เสาร์	06.00-06.25
	2.ขบวนการไค ปริ๊ต	จันทร์-ศุกร์	18.45-19.15	2.องศาสยาม	อาทิตย์	06.00-06.25
	3.แดนจังกึม จอมมนาง แห่งวังหลวง	เสาร์-อาทิตย์	18.30-20.00	3.เที้ยวละไมไทย แลนด์เวิลด์	อาทิตย์	06.25-06.50
				4.นักสำรวจ	อาทิตย์	06.50-07.00
				5.หลังคาเดียวกัน	อาทิตย์	11.45-12.30
				6. 4 ต่อ 4 แฟมิลี่เกม	เสาร์	15.30-16.00
				7. 4 ต่อ 4 ชั้นเด	อาทิตย์	15.30-16.00
รวม	3		380	7		210
รวมทั้งสิ้น	9		605	8		235

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอรายการสำหรับเด็กในวันจันทร์ - พุธ เวลาประมาณ 16.00 - 16.30 น. วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 19.58 - 19.59 น. และเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 16.45 - 17.30 น. และวันเสาร์เวลาประมาณ 06.30 - 07.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ - อังคาร เวลา 17.25 - 17.30 น. และ วันอาทิตย์ เวลาประมาณ 16.00 - 17.00

น. รายการสำหรับเด็กและครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 18.45 – 19.15 น. วันพฤหัสบดี – ศุกร์ เวลาประมาณ 16.00 - 16.30 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 06.00 – 06.30 น., วันอาทิตย์เวลาประมาณ 06.00 – 07.00 น. และเวลาประมาณ 11.45 – 12.30 น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 15.30 – 16.00 น. และเวลาประมาณ 18.30 – 20.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยน พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ได้ทำการปรับช่วงเวลาการออกอากาศรายการสำหรับเด็กและครอบครัวในช่วงเช้า โดยถอดรายการ สีสันวันสบาย, เพื่อนหญิง พลังหญิง, Talk of the Town เนื่องจากเวลาช่วงเช้าของทุกวันทางสถานีจะทำการวางกลุ่มเป้าหมายพ่อบ้าน แม่บ้าน ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการนำเสนอรายการประเภทข่าว และประกอบกับต้องการให้เห็นความชัดเจนของการตอบรับตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งขอความร่วมมือให้นำเสนอรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงเย็น จึงเป็นความสอดคล้องกันที่ทำให้ทางสถานีปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศโดยนำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ในช่วงเย็น ดังที่คุณสมรภัย ณรงค์ชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ กล่าวว่า “ช่วงนั้นตอนมีรายการเรื่องเล่าเช้านี้ เราปรับเวลานะ คือเมื่อก่อนช่วงเช้าจะเป็นรายการเด็ก เมื่อก่อนมันมีอยู่ช่วงต่างๆ เช้าเลยนะ แต่ที่นี้ช่วงเช้าเรามาทำข่าวเช้าแทน เพราะว่าเรามาวาง Target ใหม่ให้เป็น Target พ่อบ้าน แม่บ้าน ซึ่งทุกคนกำลังอยากดูข่าว” (สมรภัย ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

แต่อย่างไรก็ตาม ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ยังคงช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงเย็นไว้ดังเดิม เพียงแต่มีการขยับช่วงเวลาออกอากาศให้เร็วขึ้น จากเดิม 16.30 น. เป็น 16.00 น. และถอดรายการบางรายการออกจากผังการออกอากาศ คือ สภาเด็ก, จูมมือน้องเดิน แต่ในขณะเดียวกันก็มีการจัดการรายการใหม่มาทดแทนได้แก่ เวลา 16.00-16.25 น. ในวันจันทร์-อังคาร นำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ Kids WB วันพฤหัสบดีและศุกร์เป็นละครสำหรับเด็กและครอบครัวแทน คือ ละครสาทรดอนเจดีย์

“มันอยู่ที่การตอบสนองเหมือนกัน อย่างถ้าเมื่อทำแล้วได้รับความนิยม แล้วรู้สึกว่าจะมีกลุ่มคนดูเยอะขึ้นเนี่ย มันก็ต้องถูกพัฒนาให้เยอะขึ้นอยู่แล้ว แต่ก็อีกทีละ ถ้ามันคงที่ เราก็ต้องพยายามหาลูกเล่นหาวิธีการตลาด หาวิธีอะไรที่จะสร้างความสนใจ มาดึงดูดให้เขามาดูตรงนี้” (สมรภัย ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

ส่วนการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเวลาที่จัดเป็นช่วงพาร์มไทม์ (Prime Time) นั้น ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ประสบกับปัญหา

เรื่องเรตติ้ง (Rating) กล่าวคือ เรตติ้งลดลงจากช่วงก่อนมาตรการรัฐที่ออกอากาศรายการประเภทอื่น แต่เรตติ้งของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ไม่ได้ลดลงมากจนทำให้สถานีประสบกับปัญหาผลประกอบการทางธุรกิจ เพราะเมื่อทางสถานีพบว่ารายการไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร ก็จะต้องทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเนื้อหารายการหรือยกเลิกการออกอากาศรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้เป็นประจำ ประกอบกับทางสถานีและผู้ผลิตรายการต้องพยายามนำเสนอรายการที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอเพื่อคงรักษาความนิยมของสถานีไว้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนด้วย พร้อมกับช่วยสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งที่สถานีให้ความสำคัญ

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว เพื่อตอบสนองมติคณะรัฐมนตรีของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่า ในปี 2547 ทางสถานีมีการนำเสนอรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้ในสัดส่วนที่มติดำหนด คือ ร้อยละ 11.22 โดยมีจำนวนรายการถึง 34 รายการ แต่เมื่อเข้าสู่ปี 2548 ได้ทำการปรับลดสัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวลง เหลือเพียง ร้อยละ 9.09 และมีจำนวนรายการ 17 รายการ ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่าที่มติคณะรัฐมนตรีต้องการ เนื่องจากทางสถานีต้องคำนึงผลประกอบการทางธุรกิจด้วย เมื่อรายการไม่ค่อยประสบความสำเร็จ จึงต้องทำการปรับเปลี่ยนรายการ โดยการนำเสนอรายการใหม่ที่มีรูปแบบและเนื้อหารายการที่มีความน่าสนใจมากกว่า

1.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

จากการสัมภาษณ์ คุณสมรักษ์ ณรงค์วิชัย หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ ถึงการจัดการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. พบว่า รายการที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้น มีแหล่งที่มาของรายการใน 3 ลักษณะคือ

1. รายการที่ทางสถานีทำการผลิตรายการเอง โดยเป็นรายการที่ผลิตโดยบริษัทผู้ดำเนินการผลิตซึ่งเป็นบริษัทในเครือของสถานี คือ บริษัท บางกอกทีวี จำกัด ในเครือ บริษัท บีอีซี เทโร จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชนหลายรายการ เช่น เรียงร้อยด้วยไทย, English Minutic, ภาษาพารวย, ดาวอัจฉริยะ
2. รายการที่ทางบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการทำการผลิต คือ รายการที่ผลิตโดยบริษัทเอกชนซึ่งสร้างสรรค์รายการเพื่อนำออกอากาศกับทางสถานี โดยมีการทำสัญญาตกลงกันในการแบ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจในส่วนของคุณค่าโฆษณา เช่น

บริษัท ป่าใหญ่ ครีเอชั่น จำกัด ผลิต พุงแสงตะวัน

บริษัท บรอดคาสท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ผลิต น่องไหมร้อยบริสุทธิ์

บริษัท แฟมมีลี โนฮาว จำกัด ผลิต สาทรคอนเจตย์

บริษัท อาลาดิน ณ บางกอก จำกัด ผลิต ขบวนการ ปิดปรี๊ด

บริษัท แพลตินัม ครีเอชั่น จำกัด ผลิต ONGSAHYAM

บริษัท ฮันนี่ แอนด์ เฟรนด์ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต เที้ยวละไม ไทยแลนด์

เว็ลด์

บริษัท โพลีพลัส เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต หลังคาเดียวกัน

บริษัท ซีนีริโอ จำกัด ผลิต 4 ต่อ 4 แฟมลีเกม, 4 ต่อ 4 ชั้นเด

3. รายการจัดซื้อจากต่างประเทศ เช่น เณรน้อยเจ้าปัญญา, แดจังกึม จอมนางแห่งวังหลวง

ส่วนการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการที่จะมาผลิตรายการโทรทัศน์ให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. นั้น ทางสถานีพิจารณาจากรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ทางบริษัทนำเสนอก่อนว่ามีความน่าสนใจและโดดเด่นเป็นหลัก โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นผู้ผลิตรายการที่เคยร่วมงานเท่านั้น ผู้ผลิตรายใหม่ก็สามารถได้รับการคัดเลือกจากทางสถานี ถ้ารูปแบบและเนื้อหาของรายการนั้นมีความน่าสนใจและตรงตามความต้องการของสถานี นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาจากศักยภาพความพร้อมในการผลิตของบริษัทผู้ดำเนินการผลิตด้วย และในขณะเดียวกันวิธีพิจารณาว่าทางสถานีจะทำการผลิตรายการเองหรือให้บริษัทผู้ผลิตทำการสร้างสรรค์รายการนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความถนัดและความพร้อมของทั้งสถานีและบริษัทผู้ผลิตด้วยเช่นเดียวกัน

“เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้จัดก็คือ รูปแบบรายการเขา หมายความว่า รูปแบบรายการที่เขานำเสนอเนี่ย ถ้า Concept เราคิดว่ามันยืนอยู่ได้ไปฉายแล้วเนี่ยมีคนติดตามดู เขาอยู่ได้ ก็คือตรงนั้นมากกว่า แล้วที่รูปแบบ เราก็คงพยายามไม่ให้มันต่างจากที่อื่น ให้มันมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง แล้วผู้จัดต้องน่าเชื่อถือ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้จัดเก่าของเรา มันอยู่ที่ไอเดียมากกว่า ดูงานเป็นสำคัญ อยู่ที่มุมมองเขา อยู่ที่วิธีคิดเขา วิธีนำเสนอเขา” (สมรักษ์ ณรงค์วิชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

ในส่วนของบริษัทในเครือของสถานีทำการผลิตรายการประเภทนิตยสารทางอากาศและเกมโชว์เองเนื่องจากเป็นรายการที่สามารถผลิตออกอากาศได้อย่างรวดเร็ว ส่วนรายการละครจะผลิตโดยบริษัทผู้จัดละครซึ่งดำเนินการผลิตละครเพื่อออกอากาศกับสถานีอยู่เป็นประจำ เมื่อมีมาตรการรัฐออกมา ทางบริษัทผู้จัดทำละครเหล่านี้ จึงดำเนินการผลิตรายการละครได้ทันที โดยเพียงแค่ปรับเนื้อหาของละครให้มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว มากยิ่งขึ้น

และเมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ คุณอรุโณชา ภาณุพันธ์ ผู้ดำเนินการผลิตรายการในช่วงครอบครัวตัวละคร ก็พบว่า ทางบริษัทของคุณอรุโณชานั้น เป็นบริษัทที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตรายการประเภทละครเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านบุคลากรและด้านเทคโนโลยี ซึ่งพอรับทราบมาตรการจากทางสถานีมา จึงได้ดำเนินการผลิตรายการเพื่อนำไปออกอากาศโดยการจัดหาละครที่มีเนื้อเรื่องเหมาะสมกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวตามข้อกำหนดในมาตรการ

“ที่เลือกทำละคร เพราะว่าบริษัทมีความถนัดทางด้านนี้ จริงๆ บริษัทเราก็ทำหลายอย่าง ซึ่งโดยเฉพาะละครเป็นสิ่งที่บริษัทถนัด แล้วก็ทำละครที่ประสบความสำเร็จ เรตติ้งสูงๆ มาจำนวนเยอะมากๆ เลย จากที่คุยกับช่องที่เราเลือกทำละคร ไม่ทำเป็นเกมโชว์สำหรับเด็กอะไรอย่างนี้ เพราะจริงๆ ทางช่องเขาก็ให้คิดหลากหลาย แต่เนื่องจากหนึ่งเรตติ้งละคร และเราได้เรื่องที่เราเหมาะสม เรายังจะรีบเสนอ แล้วก็ช่องบอกครู่ใจร้ายนี้ต้องทำเลยคะ เพราะว่าเรื่องมันตรงอย่างที่ช่องอยากได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเราก็อาจจะเปลี่ยนรูปแบบอื่นในอนาคต อาจจะไม่ใช้ละครอย่างเดียวก็ได้ นะคะ แต่ละครนี้มีความถนัดมากเพราะละครก็เป็นมเจอร์ของบริษัทยู่แล้ว” (อรุโณชา ภาณุพันธ์, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2548)

การผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่เพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองตามมติคณะรัฐมนตรีนี้ ทางสถานีไม่ได้มีการจัดสรรเป็นงบประมาณพิเศษโดยเฉพาะเรื่องนี้ เพราะว่าทางสถานีก็ต้องดำเนินการหารายได้เข้าสู่สถานีเป็นปกติ เพียงแต่ต้องคำนึงว่ารายการโทรทัศน์ที่ทำการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่นี้มีผลตอบรับจากผู้ชมอย่างไร และรายการสามารถขายเวลาโฆษณาได้มากน้อยเพียงไร มีผู้สนับสนุนรายการมากน้อยแค่ไหน เพราะรายการทุกรายการเมื่อนำออกอากาศแล้ว ต้องสามารถหารายได้เข้ามาสนับสนุนรายการให้ได้ ถ้าหารายได้ไม่ได้ก็คือรายการจะไม่สามารถออกอากาศอยู่ได้ และต้องทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการกันใหม่ ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าส่วนมากผู้ผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน มักมีปัญหาเรื่องการจ่ายชำระค่าเช่าออกอากาศเนื่องจากหาผู้สนับสนุนรายการได้น้อย ซึ่งทางสถานีก็รับทราบ โดยที่สถานีไม่ได้คาดหวังกับผลกำไรของค่าโฆษณาจากรายการในกลุ่มนี้ แต่เพียงต้องการให้รายการสามารถออกอากาศอย่างต่อเนื่องและยาวนานได้ตามสภาพเศรษฐกิจก็พอ

หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีออกมา ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทำการจัดหารายการโทรทัศน์เพื่อนำมาออกอากาศเพิ่มเติมในช่วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด โดยที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ ช่วงครอบครัวตัวละคร ซึ่งเป็นช่วงของการนำเสนอละครที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว เน้นนำเสนอละครที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคม ส่งเสริมความสามัคคีในครอบครัว โดยการเสนอช่วงนี้เกิดขึ้นเพราะว่ามีมาตรการรัฐเข้ามา ทางฝ่ายผู้บริหารจึงทำการ

พิจารณาว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กนี่คืออะไร คงไม่ใช่แค่รายการที่มีหุ่นมือ นำเด็กมารำไทย หรือนำเด็กมาเต้นรำ เด็กมาร้องรำทำเพลง แต่งเพลงให้เด็ก เกิดสามัคคี รักเรียน เป็นเด็กดี เท่านั้น เนื่องจากทุกครั้งทีกล่าวถึงรายการเด็กหลายคนมักเข้าใจไปในแนวทางนี้ ซึ่งในความเป็นจริง รายการประเภทนี้สามารถมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายเป็นแบบใดก็ได้ เช่น เกมโชว์ ละคร วาไรตี้ และประกอบกับทางสถานีมีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จในเรื่องการนำเสนอ รายการประเภทละคร และมีทีมงานบริษัทผู้ผลิตละครเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดช่วงครอบครัว ตัวละครขึ้นมาเพื่อตอบสนองมาตรการรัฐโดยเฉพาะ

ดังที่คุณสมรภัฏ ณรงค์ชัย ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “อะไรที่ทำให้เด็กดูสนุก แล้วก็อยากดู เรา คิดตรงนี้ขึ้นมาว่าเป็นรายการสำหรับครอบครัว ครอบครัวก็จะ เป็นพ่อแม่ลูกที่นั่งดูอยู่ได้ แล้วก็ เป็น ละครขึ้นมา แล้วละครของเราเนี่ย เราบอกตลอดเวลาน่ามันเป็นไปได้ที่จะให้ทีวีเป็นพ่อเป็นแม่ ผู้ปกครองยังงี้ก็ต้องทำหน้าที่เป็นพ่อเป็นแม่ เพราะฉะนั้นเมื่ออยู่หน้าทีวีแล้วเนี่ยอะไรที่พ่อแม่ดู แล้วสามารถจะตั้งสอนอบรมลูกได้ จากโจทย์นี้ถึงมาเป็นละคร คิดว่าละครเวลาเล่าเรื่อง เราจะพูดถึง หิ้งเรื่องดีเรื่องชั่ว เพราะฉะนั้นละครถ้าจะ Work พ่อแม่ต้องมานั่งดูด้วย แล้วอธิบายให้ลูกฟังว่าอะไร ควรอะไรไม่ควรนะ เพราะว่าละครมันต้องมีขวากับคำอยู่แล้ว พูดเรื่องได้อย่างเดียว ไม่มีเรื่องชั่วร้าย เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นโจทย์นี้ก็คือ เราพยายาม Present ตลอดเวลาว่าพ่อแม่ต้องนั่งดูรายการกับ ลูกด้วย แล้วอธิบายให้ลูกฟังว่านี่คืออะไร เด็กซึ่งจะมี Question ตลอด เด็กแต่ละวัยก็จะไม่ เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราจะมีโจทย์ทำเป็นละครขึ้นมาเพราะว่าละครมันเหมือนดูได้หมดดูได้ทั้ง ครอบครัวรวมทั้งก็สนุก แล้วก็อาจจะเป็นตัวอย่างเป็นอะไรที่พ่อแม่สามารถอ้างได้” (สมรภัฏ ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

นอกจากช่วงครอบครัวตัวละครแล้ว ทางสถานียังมีการนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่อีกหลาย รายการ เช่น จูมมือน้องเดิน, ดาวอัจฉริยะ, Kids WB, สภาเด็ก เป็นต้น

“เราก็จะมีพวกจูมมือน้องเดิน ดาวอัจฉริยะ ซึ่งเป็นเกมนะครับ มี แล้วก็จริงๆ อย่าง Kids WBเราก็ไม่ได้ฉายการ์ตูนอย่างเดียว เรามีพิธีกรด้วย เพื่อที่พูดถึงเรื่องคำศัพท์ พูดถึงเรื่องอะไรเนี่ย เชื่อมลงไปนะครับ ก็มีสภาเด็ก ก็ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกอีกลักษณะหนึ่ง ไม่ใช่แค่มารำมาเต้น ใช้ความคิด ใช้การพูด เพราะฉะนั้นรูปแบบรายการมันก็จะหลากหลายขึ้นมาตรงนั้น รายการพวกนี้ ก็คือเกิดขึ้นช่วงที่ฟังมติ ฟังแล้วก็พิจารณาว่า จะเป็นอะไรได้บ้างก็รวมออกมา” (สมรภัฏ ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

ในด้านการจัดการรายการมาออกอากาศตามช่วงเวลาที่มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือมา พบว่า ทางสถานีมีบริษัทผู้ผลิตมาเสนอรายการในจำนวนเยอะมากกว่าเวลาออกอากาศอยู่แล้ว แต่กลับมีปัญหาที่ว่าเมื่อรายการออกอากาศไปได้ระยะหนึ่งแล้ว รายการนั้นไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ทั้งในเรื่องของผู้สนับสนุนรายการและเรตติ้ง เช่น แวนโก๊ะเกม, ไอ้หย่า ทำให้ทางสถานีก็ต้องงดการออกอากาศรายการนี้ไป และทำการจัดการรายการใหม่มาออกอากาศแทน

ดังที่คุณสมรักษ์ ณรงค์ชัย กล่าวว่า “ปัญหามันก็คงมี เพราะว่ารายการทำไปสักระยะหนึ่ง แล้วมันก็ดูเหมือนไม่ค่อยจะ Work มันก็ต้องหยุดไป อย่างแวนโก๊ะเกมส้อย่างเนี่ยเปลี่ยนมาเป็นรายการเค็อย่างอื่นแทน แต่ไม่ได้มีปัญหาตอนแรกว่าจะหารายการอะไรมาลงไม่ได้ รายการมีเยอะอยู่แล้ว แต่แค่ว่าจะเอาอันไหนมาลง แล้วบางทีออกอากาศแล้วสุดท้ายมันก็อยู่ไม่ได้” (สมรักษ์ ณรงค์ชัย, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2548)

นอกจากนี้ทางสถานีมีการตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพของรายการ โดยยึดระเบียบของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ซึ่งกำกับดูแลรายการอยู่แล้ว ร่วมกับทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบรายการของสถานีด้วย ซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องคอยตรวจสอบเนื้อหารายการในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ หลังจากที่ได้ไปรับทราบมาตรการของรัฐมา จึงต้องรับชมรายการทุกวัน แล้วก็ตรวจสอบรายการทุกวัน และถ้าเจออะไรมีปัญหา ทางฝ่ายตรวจสอบรายการก็แจ้งมายังฝ่ายรายการ

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการดูรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ผู้ผลิตรายการนำมาเสนอก่อน ไม่ได้ตัดสินใจจากตัวองค์กรผู้ผลิตเท่านั้นว่าจะต้องเคยทำการผลิตรายการให้กับทางสถานีมาก่อน และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้วก็มีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงาน ดังนี้

1.การให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการเข้าไปประชุมเพื่อรับทราบมาตรการของรัฐ จากนั้นทางสถานีจึงเริ่มดำเนินการโดยให้ฝ่ายผลิตรายการ

สำรวจสัดส่วนรายการที่ขายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ออกอากาศอยู่ในขณะนั้นอย่างกระจ่างกระจาย ร้อยละ 11.85 ต่อมาสถานีจึงแจ้งผลการสำรวจให้รัฐบาลทราบและจึงเริ่มดำเนินการจัดสรรเวลาออกอากาศ ดังนี้

- 1.1 ฝ่ายผลิตรายการติดต่อชี้แจงต่อบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการว่าต้องการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่ม โดยให้ทางบริษัทเสนอโครงร่างของรายการมา
- 1.2 ฝ่ายผลิตรายการร่วมกับบริษัท บางกอกทีวี จำกัด คิดสร้างสรรค์รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำรายการออกอากาศก่อนในระยะแรก
- 1.3 ฝ่ายการตลาด สำรวจความต้องการของผู้ชมในกลุ่ม เด็ก เยาวชน และครอบครัว
- 1.4 เริ่มทำการปรับผังการออกอากาศเมื่อเดือน มีนาคม 2547 และผังการออกอากาศเริ่มมีความชัดเจนในเดือน เมษายน 2547

2.การจัดสรรการออกอากาศรายการ

ในช่วงก่อนมาตรการรัฐปี 2547 ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. มีการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เป็นจำนวนมากกว่าที่มาตรการรัฐกำหนด คือ ร้อยละ 11.85 ต่อมาในปี 2548 สัดส่วนรายการมีจำนวนลดลงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 11.22 จนกระทั่งปี 2548 รายการสำหรับผู้ชมในกลุ่มนี้มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด จนมีสัดส่วนที่น้อยกว่ามาตรการรัฐกำหนด เหลือเพียงร้อยละ 9.09 ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อกำหนดในการแข่งขันทางธุรกิจ เพราะสถานีมีการบริหารงานแบบองค์กรเอกชน คำนึงถึงผลกำไรและเรตติ้งเป็นสิ่งสำคัญและเมื่อการออกอากาศรายการตามกำหนดของมาตรการรัฐทำให้ผลประโยชน์ทางธุรกิจลดลง สถานีจึงทำการปรับลดสัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ไม่ได้รับความนิยมออกจากผังการออกอากาศและนำรายการใหม่มาออกอากาศแทน

3.การจัดการในการผลิตรายการ

สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. มีแหล่งที่มาของรายการคือ การผลิตรายการจาก บริษัท บางกอกทีวี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือสถานี การผลิตรายการของบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการให้กับทางสถานีโดยมีข้อตกลงในการแบ่งรายได้จากค่าโฆษณา

การคัดเลือกบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการพิจารณาจากโครงร่างรายการเป็นสำคัญโดยเลือกบริษัทที่เคยทำงานร่วมกับทางสถานีก่อน ซึ่งส่วนมากเป็นบริษัทที่มีความถนัดทางด้านการผลิตรายการในรูปแบบละครและประสบความสำเร็จจากการผลิตรายการในประเภทนี้มาแล้ว จากนั้นจึงพิจารณาบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการใหม่ ๆ เพราะทางสถานีต้องคำนึงถึงเรตติ้งและรายได้เป็นหลัก โดยอยู่ภายใต้การแข่งขันธุรกิจตลอดเวลา

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานีนั้น หมายถึง รายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างหลากหลายในรูปแบบใดก็ได้ และต้องเป็นรายการที่ดูได้ทั้งครอบครัว ไม่จำกัดเฉพาะเด็กและเยาวชนเท่านั้น

การดำเนินการตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. นั้นอยู่ภายใต้ปัจจัยทางด้านโครงสร้างบุคลิกภาพขององค์กรและบุคลิกภาพของผู้ทำการสื่อสาร ของสถานี ซึ่งพบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. นั้นเป็นสถานีโทรทัศน์ของเอกชน ที่มีการแข่งขันกันทางด้านเรตติ้งและมุ่งนำเสนอรายการละครเพราะมีทีมงานผู้ผลิตที่เชี่ยวชาญเป็นจำนวนมากและประกอบกับรายการในรูปแบบนี้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้ในวงกว้าง

2. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

2.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้ดำเนินการตามมาตรการรัฐในการให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศ ในการเข้าประชุมกับทางรัฐบาลเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 โดยมีพลตรีณัฐพล สมคะเน รองผู้อำนวยการท่านที่ 3 ที่ปรึกษาสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5, พันเอกสุชาติ ม่วงพุฒิ หัวหน้าฝ่ายรายการ, คุณทวินันท์ คงคราญ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ และคุณพรภัสสร หริ่มเจริญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาสำหรับออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุมในครั้งแรก พลเอกปรีชา เปรมาสวัสดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ในขณะนั้น ได้มอบหมายให้ฝ่ายผลิตรายการทำการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่สถานีออกอากาศอยู่แล้ว และพบว่าการออกอากาศรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ในช่วงก่อนมี มาตรการรัฐนี้ มีรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้ถูกจัดอยู่ในผังการออกอากาศช่วงเย็นจำนวนหนึ่งแล้วในช่วงเวลา 17.30 – 18.30 น. และช่วงกลางคืนในเวลา 20.40-22.00 น. อีกทั้งกระจัดกระจายอยู่ในช่วงเวลาต่างๆในวันเสาร์, อาทิตย์ ซึ่งในขณะนั้นมีรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้ไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน หรือประมาณร้อยละ 13 ของเวลาออกอากาศทั้งหมดของสถานี

หลังจากนั้นทางสถานีก็น่าจะเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยนผังเวลาการออกอากาศเมื่อทางสถานีมีความพร้อม ซึ่งโดยภาพรวมการออกอากาศรายการที่จะนำเสนอเพิ่มขึ้นมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 20 ของรายการเดิมที่ปรับปรุง และรายการที่จะออกอากาศใหม่ คือ วันจันทร์ – ศุกร์ ช่วงเวลา 16.00 – 21.00 น. มีทั้งหมด 16 รายการ รวม 2 ชั่วโมง/วัน วันเสาร์ – อาทิตย์ มีทั้งหมด 20 รายการ รวม 5 ชั่วโมง/วัน เพราะสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 จัดเป็นสถานีที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของราชการ จึงต้องสนองนโยบายของรัฐ ดังนั้นสถานีจะเน้นผลิตรายการบันเทิงเหมือนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ที่มีการบริหารเอกชนไม่ได้ เพราะฉะนั้นการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศเพื่อดำเนินการตามมาตรการรัฐจึงดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับจะคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ดังที่ คุณพรภัสสร หริ่มเจริญ กล่าวไว้ว่า “ของเดิมก่อนที่จะมีมติมานี้ เราก็มียุ่อยู่แล้ว พอเราได้มติมานี้ โอเคเราก็จัดเวลาให้เพิ่มมากขึ้น...คือเราจะไม่ค่อยเคียดร้อนมากในการมีมติ แต่ว่าชอบมีคนอื่นมาคิดว่าเราน้อยลง จริงๆ แล้ว เราก็เป็นอย่างนี้มาตั้งนานแล้วเพราะว่า พอมีมติมากระแสนก็จะมาเพิ่มขึ้น กระแสจากภายนอกมันก็มาว่า ช่อง 5 มีการปรับใหม่ว่ามีรายการอะไรบ้าง ซึ่งจริงๆ แล้วเราก็ชี้แจงว่ารายการของเดิมเราก็โอเคมีแล้ว แต่เราก็จะเน้นมากขึ้นเพราะว่ามันมีมติมา เราก็จะเน้นให้รายการตอบสนองเด็กมากขึ้น เพราะของเดิมเราก็ไม่มีเป็นพิษเป็นภัยกับเด็กอยู่” (พรภัสสร หริ่มเจริญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

จากการที่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้รับทราบมาตรการรัฐ เรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งทางสถานีพร้อมปฏิบัติตาม โดยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการเพิ่มจำนวนรายการที่มีประโยชน์ต่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งในขณะเดียวกันนโยบายของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 นั้นเน้นการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อครอบครัวอยู่แล้ว จึงมิได้ละเลยต่อการนำเสนอรายการเพื่อกลุ่มผู้ชมดังกล่าว และมีรายการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชนไทยและสถาบันครอบครัวอยู่เป็นจำนวนมาก ดังคำกล่าวของคุณทวินนท์ คงคราญ ที่ว่า “ให้เป็นที่สถานีโทรทัศน์เพื่อครอบครัว เด็กและเยาวชนมาตั้งแต่ปี 2547 สืบเนื่องเข้ามาชัดเจน ตั้งแต่ปี 2548 ท่านผู้อำนวยการช่อง 5 ประกาศเลยว่า ผังรายการของเราเนี่ย นโยบายด้านเด็กและเยาวชน ด้านครอบครัวต้องดับเบิ้ลกว่าที่ทุกคนเป็นต้องมากขึ้น เพราะว่าเราจะเป็นโทรทัศน์เพื่อครอบครัว” (ทวินนท์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

หลังจากที่สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้นำเสนอผลการสำรวจรายการที่เข้าข่ายรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวต่อรัฐบาลแล้ว ทางสถานีจึงเริ่มดำเนินการเพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐ โดยมีการเตรียมการปรับในเรื่องการจัดผังออกอากาศรายการ ในปี 2547 เพื่อให้เหมาะสมกับมาตรฐาน ซึ่งทางสถานีจะทำการโยกย้ายเวลาการออกอากาศของรายการที่มีอยู่เดิมและ

จัดหารายการใหม่ๆ มาเพิ่มไว้ในเวลาที่กำหนด และทำการกำหนดช่วงเวลาชัดเจนว่าเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมวัยใด

จากนั้นหัวหน้าฝ่ายรายการผู้มีหน้าที่ในการควบคุมและดูแลการผลิตรายการ การจัดบรรจुरายการต่างๆ ลงผังการออกอากาศของสถานี ได้จัดประชุมก่อนวาระการปรับผังการออกอากาศ โดยเชิญบริษัทผู้ผลิตรายการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เพื่อมาผลิตรายการให้แก่ทางสถานีและแจ้งให้ทราบถึงการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศ หลังจากนั้นทางบริษัทผู้ผลิตรายการจึงเสนอโครงร่างของรายการมาให้ทางสถานีพิจารณา

ทางสถานีมีนโยบายว่าต้องมีรายการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผังการออกอากาศ และทำการปรับเวลาการออกอากาศและจัดหารายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวมาเพิ่มให้เหมาะสมกับผังการออกอากาศ และสามารถตอบสนองตามมาตรการรัฐด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อครอบครัว และมีการดำเนินงานตอบสนองตามมาตรการรัฐ จากนั้นทำการคัดเลือกรายการมาจัดลงในผังการออกอากาศ และเมื่อการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศมีความลงตัวแล้ว ทางฝ่ายประชาสัมพันธ์จึงทำการเผยแพร่ข่าวสารออกไปให้สื่อมวลชนรับทราบ

จากการสัมภาษณ์ คุณทวิรัตน์ คงคราญ ถึงการดำเนินการเพื่อตอบสนองมาตรการรัฐ พบว่า การดำเนินการในเรื่องนี้ไม่ได้มีผลกระทบกับการปรับเปลี่ยนผังรายการ เนื่องจากทางสถานีมีการปรับผังรายการเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว โดยการปรับผังรายการใหญ่ปีละครั้ง และการปรับผังรายการย่อยปีละ 2 ครั้ง แต่จะนำมาตรการรัฐเรื่องนี้ไปประกอบการพิจารณาในการปรับผังการออกอากาศ เพื่อให้มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวมากขึ้นตามความต้องการของรัฐ ส่งผลให้ผังการออกอากาศรายการโทรทัศน์ของสถานีมีความชัดเจนขึ้น จากเดิมที่มีการออกอากาศรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้อย่างกระจัดกระจาย ก็รวบรวมรายการเหล่านี้ให้เป็นหมวดหมู่และนำมาออกอากาศในช่วงเวลาเดียวกัน

2.2 การดำเนินการจัดสรรการออกอากาศรายการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตารางในช่วงปลายปี 2546 ทางสถานีได้พยายามให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งพบว่ามีการออกอากาศรายการอยู่เดิมแล้ว จำนวน 28 รายการ มีเวลาการออกอากาศรวม 1,231 นาที โดยแบ่งแยกเป็น

รายการสำหรับเด็ก จำนวน 9 รายการ รายการสำหรับเยาวชน จำนวน 7 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 12 รายการ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.11 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

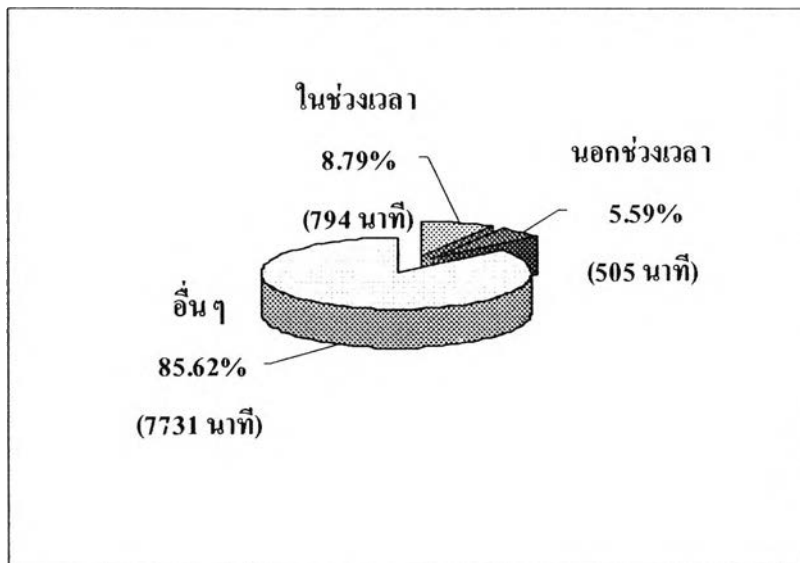
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. คิด คิด โชว์	พฤหัสบดี	17.30-18.00
	2. โรงเรียนของหนู	ศุกร์	17.30-18.00
	3. การ์ตูน “กาโอเรนเจอร์”	พุธ	18.01-18.30
	4. การ์ตูน “กาโอ ไกการ์”	พฤหัสบดี	18.01-18.30
	5. การ์ตูน “โทมเรนเจอร์”	ศุกร์	18.01-18.30
	6. การ์ตูน “คิดได้ คิดดี”	วันเสาร์, อาทิตย์	07.00-07.30
	7. กล้าคิดกล้าทำ	อาทิตย์	07.30-08.00
	8. อยากให้ลูกเก่ง	อาทิตย์	08.05-08.30
	9. เกมลมอลทอล์ค	อาทิตย์	19.00-20.00
รวม	9		322
เยาวชน	1. ชุมชนคนแกร่ง	อังคาร	17.30-18.00
	2. กีฬาลีลาศ	พุธ	15.30-16.00
	3. ถนนโลกดผู้เฒ่า	พฤหัสบดี	15.30-15.00
	4. การบินไทยไขจักรวาล	ศุกร์	17.30-18.00
	5. แค่อายากจะรู้	เสาร์	09.00-09.30
	6. เวคคลับ	อาทิตย์	09.00-09.30
	7. มันไม่หมูสู้ตายคลับ	เสาร์	12.30-13.00
รวม	7		210

กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
ครอบครัว	1. คลินิกช่อง 5	จันทร์	16.05-16.30
	2. ส่องโลก	อังคาร	18.01-18.30
	3. สสำรวจโลก	จันทร์ - พุธหัสาศดี	20.40-21.10
	4. แอดเวนเจอร์	ศุกร์	20.40-21.10
	5. ถานี่ประเทศไทย (สด)	จันทร์-ศุกร์	21.10-22.00
	6. แผ่นดินธรรม	อาทิตย์	06.30-07.00
	7. เส้นทางแห่งภูมิปัญญา	เสาร์	07.30-08.00
	8. ครอบจักรวาล	อาทิตย์	08.05-08.30
	9. ไออีโรวด์ออคคอม	เสาร์	10.15-11.00
	10. โลก 360 องศา	เสาร์	18.30-19.00
	11. คุมจำเนียง	เสาร์	19.00-20.00
	12. ผจญภัยไร่พรมแดน	อาทิตย์	21.40-22.05
รวม	12		699
รวมทั้งสิ้น	28		1231

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันพุธ - ศุกร์ เวลาประมาณ 17.30 - 18.00 น. ในวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 - 07.30 น. และในวันอาทิตย์ ในเวลาประมาณ 07.30 - 08.30 น. และเวลาประมาณ 19.00 - 20.00 น. ส่วนรายการสำหรับเด็กเยาวชน ออกอากาศเวลาวันพุธ และ พฤหัส เวลาประมาณ 15.30 - 16.00 น. วัน อังคาร และ ศุกร์ ในเวลาประมาณ 17.30 - 18.00 น. ส่วนวันเสาร์ - อาทิตย์เวลาประมาณ 09.00 - 09.30 น. และวันเสาร์เวลาประมาณ 12.30 - 13.00 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 20.30 - 22.00 น. วันจันทร์ เวลาประมาณ 16.00 - 16.30 น. วันอังคารเวลา ประมาณ 18.00 - 18.30 น. ส่วนในวันเสาร์ ออกอากาศเวลาประมาณ 07.30 - 08.00 น., 10.15 - 11.00 น. และเวลาประมาณ 18.30 - 20.00 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 08.00 - 08.30 น. และเวลา ประมาณ 21.30 - 22.00 น.

ผลจากการมีมาตรการ ซึ่งปรากฏปลายปี 2547 มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 33 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,299 นาที จากเวลา การออกอากาศทั้งหมด 9,030 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.39 โดยแจกแจงเป็นรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และ ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
กองทัพบก ช่อง 5 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มีสัดส่วนจำนวนรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรฐานกำหนด จำนวน 17 รายการ มีเวลาออกอากาศ 794 นาที คิดเป็นร้อยละ 8.79 และรายการที่ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มีมาตรฐานกำหนด มีจำนวน 16 รายการ มีเวลาออกอากาศ 505 นาที หรือร้อยละ 5.59 ของเวลาการออกอากาศรายการทั้งหมดของทางสถานีในหนึ่งสัปดาห์

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจผังการออกอากาศรายการโทรทัศน์ของทางสถานี ประกอบกับการสัมภาษณ์คุณทวิวัฒน์ คงคราญ และคุณพรกัศสร หริ่มเจริญ พบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 10 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 9 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 14 รายการ โดยพบว่ามีรายการออกอากาศอยู่เดิม จำนวน 21 รายการ ได้แก่ การ์ตูน “คิดได้ คิดดี”, กล้าคิดกล้าทำ, อยากให้ลูกเก่ง, กีฬาลีลาศ, ถนนปลอดภัย, แค่อายุจะรู้, เวคคลับ, คลินิกช่อง 5, สำรวจโลก, แผ่นดินธรรม, เส้นทางแห่งภูมิปัญญา, ครอบครัว, ไออีโรวด์ทอคอม, ผจญภัยไร่พรมแดน, ชุมชนคนแกร่ง, มันไม่หมูส์ตายคลับ, ส่องโลก, แอดเวนเจอร์, ที่นี่ประเทศไทย (สด), โลก 360 องศา, คุณจำเนียง นอกจากนี้ยังพบรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 7 รายการ ได้แก่ คิด คิด โขว์, โรงเรียนของหนู, การ์ตูน “กาโอเรนเจอร์”, การ์ตูน “กาโอ ไกการ์”, การ์ตูน “โทมัสเรนเจอร์”, เกมสมอลทอล์ค, การบินไทยใจจักรวาล และยังมีรายการที่ผลิตออกอากาศเพิ่ม จำนวน 11 รายการ ได้แก่ แดดดีแอนดี้มัม, ฟ้าไฮ

น้ำใจงาม, ครอบธรรม, รักบ้านเกิด, ความดีคู่แผ่นดิน, สนามเด็กเล่น, โลกสีเขียว, ก๊วน ชวน คิคส์, บ้าน
การ์ตูน, ม.แม่, คูโยโน ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.12 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
ช่อง 5 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.สนามเด็กเล่น	อังคาร	17.05-17.30	1.แดดดีแอนด์ดีมัม	เสาร์	07.00-07.30
	2.อยากให้ลูกเก่ง	พุธ	17.30-17.55	2. "คิดได้ คิคส์"	อาทิตย์	07.00-07.30
	3. โลกสีเขียว	พฤหัสบดี	17.30-17.55	3. กล้าคิดกล้าทำ	อาทิตย์	07.00-07.30
	4. ก๊วน ชวน คิคส์	พุธ	18.01-18.26	4. ม.แม่	อาทิตย์	08.05-08.30
	5. บ้านการ์ตูน	พฤหัสบดี-ศุกร์	18.01-18.26			
	6. เกมสมอลทอล์ก	อาทิตย์	19.00-20.00			
รวม	6		210	4		115
เยาวชน	1. ฟังน้ำใจงาม	จันทร์	17.30-17.55	1. กีฬาลีลาศ	พฤหัสบดี	15.30-15.55
	2. ชมขงขงแกร่ง	อังคาร	17.30-17.55	2. ถนนโลกคู่ฝัน	อังคาร	15.30-15.55
	3. ครอบธรรม	จันทร์	18.01-18.26	3. รักบ้านเกิด	เสาร์	06.30-07.00
				4. แม่ก็อยากจะรู้	เสาร์	09.00-09.30
				5. เวคคล้าย	อาทิตย์	09.00-10.00
				6. มันไม่หมูสู้คาระคล้าย	เสาร์	11.05-11.30
รวม	3		75	6		195
ครอบครัว	1. คูโยโน	พฤหัสบดี	17.30-17.55	1. คลินิกช่อง 5	จันทร์	15.30-15.55
	2. ส่องโลก	อังคาร	18.01-18.30	2. แผ่นดินธรรม	อาทิตย์	06.30-07.00
	3. สสำรวจโลก	จันทร์ - พฤหัสบดี	20.40-21.10	3. เส้นทางแห่งภูมิ ปัญญา	เสาร์	07.30-08.00
	4. แอดเวนเจอร์ วัน	ศุกร์	20.40-21.10	4. ความดีคู่แผ่นดิน	เสาร์	08.30-09.00
	5. ที่นี่ประเทศไทย	จันทร์-ศุกร์	21.20-22.00	5. ครกจักรวาล	อาทิตย์	08.30-09.00
	6. คุณจำเนียง	เสาร์	19.00-20.00	6. โกลีไอซ์วัดกทคอม	เสาร์	10.15-11.05
	7. โลก 360 องศา	เสาร์	21.40-22.05			
	8. ผจญภัยไว้ พรมแดน	อาทิตย์	21.40-22.05			
รวม	8		509	6		195
รวมทั้งสิ้น	17		794	16		505

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันอังคาร เวลาประมาณ 17.00 – 17.30 น. วันพุธ - พุธหัสเวลาประมาณ 17.30 – 18.00 น. และพุธ - ศุกร์ เวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. วันเสาร์ - อาทิตย์เวลาประมาณ 07.00 – 07.30 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 08.00 -08.30 น. และเวลาประมาณ 19.00 – 20.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ – อังคาร เวลาประมาณ 17.30 – 18.00 น. วันจันทร์เวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. วันอังคาร และ พุธหัส เวลาประมาณ 15.30 – 16.00 น. วันเสาร์ เวลาประมาณ 06.00 – 07.00 น. , 09.00–09.30 น., 11.00 – 11.30 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 09.00 – 10.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวัน จันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 20.30 – 22.00 น. วันจันทร์เวลาประมาณ 15.30 – 16.00 น. วันอังคาร เวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. วันพุธหัสเวลาประมาณ 17.30 – 18.00 น. วันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา ประมาณ 08.30 – 09.00 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 07.30 -- 08.00 น., 10.15 - 11.00 น., 19.00 – 20.00 น. และ 21.30 – 22.00 น. วันอาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30 – 07.00 น. และ 21.30 – 22.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากมีมาตรการรัฐพบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ทำการย้ายเวลารายการสำหรับเด็กที่มีอยู่เดิมในช่วงเช้า บางรายการ นำมาออกอากาศในช่วงเย็นแทน ได้แก่ อยากรู้ลูกเก่ง เดิมออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 8.05-8.30 น. เปลี่ยนแปลงเป็น ออกอากาศวันพุธ เวลา 17.30-17.55 น. และช่วงเวลาเดิมได้นำเสนอ รายการใหม่ คือ ม.แม่

ส่วนในช่วงเย็นเวลา 17.30-18.30 น. ซึ่งเดิมออกอากาศรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้อยู่แล้ว แต่พบว่าส่วนมากเป็นรายการประเภทการ์ตูน ทางสถานีจึงทำการปรับเปลี่ยนรายการใหม่เพื่อให้ ตอบสนองตามมาตรการรัฐได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยรายการใหม่ที่เหมาะสมกับเด็ก ได้แก่ สนามเด็กเล่น , โลกสีรุ้ง, ก๊วนชวนคิดส์ รายการใหม่ที่เหมาะสมกับเยาวชน ได้แก่ ฟ้าใสน้ำใจงาม, ละครธรรม และ ยังมีรายการที่เป็นรายการใหม่สำหรับครอบครัว ได้แก่ ดุยูโน

นอกจากนี้ยังมีรายการใหม่อีกหลายรายการที่ทางสถานีนำมาออกอากาศเพิ่มในช่วงเวลาเช้า วันเสาร์, อาทิตย์ ทั้งรายการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมวัยเด็ก ได้แก่ แดดดีแอนดี้มัม รายการสำหรับเด็ก เยาวชน ได้แก่ รักบ้านเกิด และรายการสำหรับครอบครัว ได้แก่ ความดีคู่แผ่นดิน ส่วนรายการ ในช่วงเช้าและช่วงเวลาที่อื่นก็ยังคงเวลาการออกอากาศเดิม

การเพิ่มขึ้นของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวนี้ สอดคล้องกับคำ กล่าวของ คุณทวิพันธ์ คงคราญ ที่ว่า “พอมายุค ผอ. เลิศฤทธิ เนตรสวรรค์ นี่ท่านรับตำแหน่งมาเมื่อ เดือนตุลาคม 47 ท่านบอกว่าต้องเข้มข้นชัดเจนเลย ก็วางผังรายการของเรานี้ ในช่วง Prime Time

4 โมงเย็น ถึงประมาณ 4 ทุ่ม ให้เป็น 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมงครึ่ง ช่อง 5 มีถึง 2 ชั่วโมงครึ่ง รายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว มี Scale ตั้งแต่ชมระดับครอบครัวดูทั้งบ้าน เฉพาะเด็กและเยาวชนก็มีมันมากกว่า 2 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน ในช่วง Prime Time” (ทวิทัศน์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

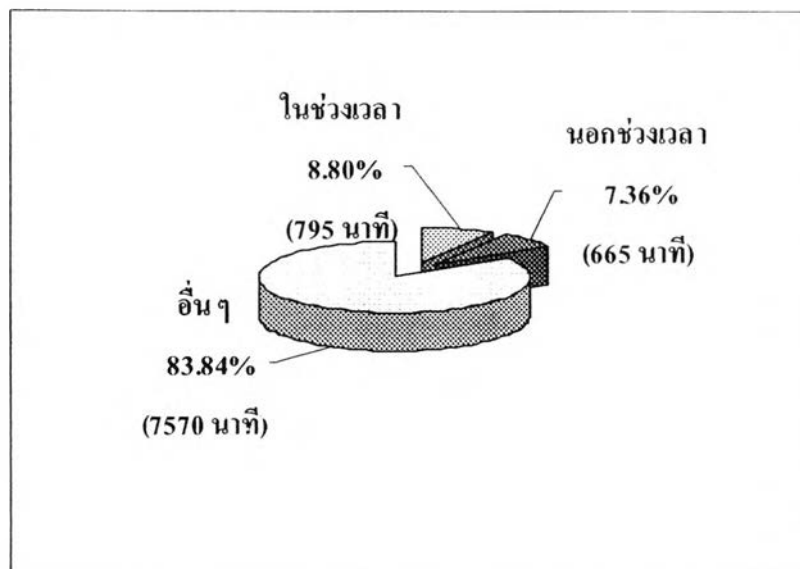
การปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศของททบ.5 นี้ เริ่มมีความชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุดเมื่อเดือนตุลาคม 2547 เนื่องจากช่วงต้นปี 2547 ทางสถานีมีการปรับเปลี่ยนผู้อำนวยการสถานีหลายท่าน จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารงาน แต่พอช่วงปลายปี 2547 ถึงต้นปี 2548 ผังการออกอากาศรายการของทางสถานีเริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อครอบครัว

“ตั้งแต่ปี 2547 ตรงปลายๆ ปี สืบเนื่องเข้ามาชัดเจน ตั้งแต่ปี 2548 ท่านผู้อำนวยการช่อง 5 ประกาศเลยว่า ผังรายการของเราเนี่ย นโยบายด้านเด็กและเยาวชน ด้านครอบครัวต้องดับเบิลกว่าที่ทุกคนเป็น ต้องมากขึ้น เพราะว่าเราจะเป็นโทรทัศน์เพื่อครอบครัว” (ทวิทัศน์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

อีกครั้งผู้วิจัยยังพบว่า รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่รัฐกำหนด ส่วนมากเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ทำการผลิตรายการขึ้นมาใหม่ แต่รายการนอกช่วงเวลาที่รัฐกำหนดยังคงเป็นรายการที่ออกอากาศอยู่เดิม

ต่อมาปลายปี 2548 ผังการออกอากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้มีการปรับเปลี่ยนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยคุณทวิทัศน์ คงคราญ กล่าวว่า “ตั้งแต่ตอนที่เปิดผังรายการช่อง 5 เมื่อปลายปี 47 ที่ผ่านมาก็ลงว่าช่อง 5 เป็นสถานีเพื่อครอบครัว เน้นรายการเด็ก เยาวชน ที่นี้ก่อนหน้านั้นก็มีมาอยู่แล้ว มีมาเป็นระลอกๆ แต่ว่ามาเข้มข้นชัดเจน เมื่อตอนมาเปิดผังรายการปลายปี 47 แล้วก็พอเป็นผัง 48 ก็เต็มตัว ชัดเจนเลยว่าเป็นรายการเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว” (ทวิทัศน์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548) ซึ่งมีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 32 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,460 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 9,030 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.17 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.4 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าว พบว่า การออกอากาศรายการในช่วงที่มีมาตรการรัฐกำหนด มีจำนวน 12 รายการ มีเวลาออกอากาศ 795 นาที คิดเป็นร้อยละ 8.80 และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มีมาตรการรัฐกำหนด จำนวน 20 รายการ มีเวลาออกอากาศ 665 นาที หรือร้อยละ 7.37 ซึ่งเป็นสัดส่วนการออกอากาศที่ใกล้เคียงกัน โดยการเพิ่มขึ้นของรายการจะเป็นการเพิ่มการออกอากาศรายการนอกช่วงเวลาที่มีมาตรการรัฐกำหนด

จากการศึกษาเอกสารรายการ ผู้วิจัยสามารถแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 6 รายการ รายการสำหรับเด็ก จำนวน 11 รายการ และรายการสำหรับเด็ก จำนวน 13 รายการ ซึ่งพบว่ามีรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 21 รายการ ได้แก่ ชุมชนคนแกร่ง, มันไม่หมูสู่ตายคลับ, ส่องโลก, แอดเวนเจอร์, ที่นี่ประเทศไทย (สด), โลก 360 องศา, คุณจำเป็น, สนามเด็กเล่น, โลกสีรุ้ง, ก๊วน ชวน คิดส์, บ้านการ์ตูน, ม.แม่, ดุยูโน โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่มจำนวน 11 รายการ ได้แก่ สุขสันต์...วันเกิด, เมืองไทยวาไรตี้, สวรรค์มีตา, แฟมิลี่ เซอเคิล, สपोर्ट แอทไฟว์, เปิดเมืองแปลก, สองวัย และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 19 รายการ การ์ตูน "คิดได้คิดดี", กล้าคิดกล้าทำ, อยากให้ลูกเก่ง, กีฬาลีลาศ, ถนนปลอดภัย, แคร่อยากจะรู้, เวคคลับ, คลินิกช่อง 5, ตำรวจโลก, แผ่นดินธรรม, เส้นทางแห่งภูมิปัญญา, ครอบจักรวาล, 'ไออี' โชว์คอตคอม, ผจญภัยไร้พรมแดน, แดคดีแอนด์มัม, ฟ้าย่านใจงาม, วัฒนธรรม, รักบ้านเกิด, ความดีคู่แผ่นดิน ดังตารางที่

ตารางที่ 4.13 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทย์โทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5
ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.อยากให้ลูกเก่ง	พุธ	17.25-17.55	1.แดดดีแอนด์มัม	เสาร์	07.00-07.30
	2.สุขสันต์...วันเกิด	ศุกร์	17.25-17.55	2."คิดได้คิดดี"	อาทิตย์	07.00-07.30
	3.สู้เพื่อแม่	จันทร์ - ศุกร์	18.01-18.26	3.กล้าคิดกล้าทำ	อาทิตย์	07.30-08.00
รวม	3		110	3		90
เยาวชน	1.วัยใสวัยปัญญา	จันทร์ - ศุกร์	17.00-17.25	1.กีฬาโลก	ศุกร์	15.00-15.30
	2.ฟ้าใสน้ำใจงาม	จันทร์	17.25-17.55	2.ถนนปลอดภัย	อังคาร	15.30-15.55
	3.คุณธรรม	อังคาร	17.25-17.55	3.รักบ้านเกิด	เสาร์	06.30-07.00
	4.ตามรอยพงศาวดาร	พฤหัสบดี	17.25-17.55	4.เวทคลับ เอ็กเซอร์ชี่	อาทิตย์	09.00-10.00
	5.พลังนักศึกษา สาน สายใยครอบครัว	จันทร์ - ศุกร์	19.25-19.28	5.แกล่ขากจะรู้	เสาร์	09.30-10.00
				6.กล้าดี	อาทิตย์	11.05-12.00
รวม	5		230	6		230
ครอบครัว	1.สำรวจโลก	จันทร์ - ศุกร์	18.26-18.50	1.คลินิกช่อง 5	จันทร์	15.30-15.55
	2.ห้าสิบ...ห้าสิบ	จันทร์ - ศุกร์	19.00-19.25	2.แผ่นดินธรรม	อาทิตย์	06.30-07.00
	3.เมืองไทยวาไรตี้	จันทร์ - ศุกร์	21.10-21.40	3.เส้นทางแห่งภูมิปัญญา	เสาร์	07.30-08.00
	4.สวรรค์มีตา	เสาร์	17.00-18.00	4.แฟมิลี่ เซกเกิล	อาทิตย์	08.05-08.30
				5.ความคิดคู่แผ่นดิน	เสาร์	08.30-09.00
				6.ครอบครัววอล	อาทิตย์	08.30-09.00
				7.สปอร์ตแอทไฟว์	เสาร์	10.00-10.15
				8.ไออีโซว์คอตคอม	เสาร์	10.15-11.05
				9.เปิดเมืองแปลก	เสาร์	14.05-15.00
				10.สองวัย	อาทิตย์	23.05-23.30
				11.ผจญภัยไร้พรมแดน	อาทิตย์	23.30-24.00
รวม	4		455	11		345
รวมทั้งสิ้น	12		795	20		665

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. วันพุธ และ ศุกร์เวลาประมาณ 17.30 – 18.00 น. และเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 – 07.30 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น. ส่วนรายการสำหรับเด็กเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 17.00 – 18.00 น. และในเวลา 19.28 – 19.28 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 06.30 – 07.00 น. และ 09.30 – 10.00 น. วันอาทิตย์ เวลาประมาณ 09.00 – 10.00 น. และ 11.00 – 12.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 18.30 – 19.30 น. และ 21.00 – 21.30 น. วันจันทร์ เวลาประมาณ 15.30 - 16.00 น. วันเสาร์ - อาทิตย์เวลาประมาณ 08.30 – 09.00 น., วันเสาร์เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น., 10.00 – 11.00 น., 14.00 – 15.00 น. และเวลาประมาณ 17.00 – 18.00 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30 – 07.00 น., 08.00 – 08.30 น. และเวลาประมาณ 23.00 – 24.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยน พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ยังคงช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวไว้ดังเดิม แต่เพิ่มช่วงเวลากะออกอากาศในช่วงเย็น เวลา 17.00-17.25 น. คือ วัยใสวัยปัญญา อีกทั้งได้ปรับเปลี่ยนรายการในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.01-18.26 น. ออกจากผังการออกอากาศ คือ ชุมชนคนแกร่ง, ก๊วนชวนคิดส์, บ้านการ์ตูน, ส่องโลก และจัดหารายการใหม่มาทดแทน ได้แก่ ผู้เพื่อแม่ ส่วนในวันเสาร์มีการเพิ่มการออกอากาศรายการสำหรับครอบครัวอีก คือ เปิดเมืองแปลก และ สวรรค์มีตา

นอกจากนี้ยังปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศของรายการสำรวจโลก จากเดิมออกอากาศวันจันทร์-พฤหัสบดี เวลา 20.40-21.10 น. ปรับเวลาเป็นวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.26-18.50 น. เพราะทางสถานีต้องการให้ผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชนสามารถรับชมรายการได้มากยิ่งขึ้น จึงปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศให้เร็วขึ้น ดังที่ คุณทวินนท์ คงคราญ กล่าวว่า “รายการสำรวจโลกต้องเลื่อนเวลาขึ้นมาให้ทันกับเด็กหรือว่าเยาวชนในการกลับบ้านมาชมอย่างนี้ ก็มีปรับเรื่อยตามพฤติกรรม” (ทวินนท์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ คุณพรภัสสร หริ่มเจริญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 พบว่า การเปลี่ยนแปลงการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว นั้น มีการเปลี่ยนแปลงมาตลอด จนกระทั่งปัจจุบันนี้จึงมีนโยบายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการให้ความสำคัญกับรายการที่มีสาระ โดยขยายภาพรวมไปถึงรายการสำหรับครอบครัว ตามนโยบายที่ต้องการให้สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 เป็นสถานีโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว จึงเกิดความชัดเจนของรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น

“นโยบายปัจจุบันก็คือ เป็นสถานีของครอบครัว คำขวัญ “ท.ท.บ. 5 นำคุณค่าสู่สังคมไทย” แล้วก็โยงสายใยสู่ครอบครัว ก็คือตอนนี้เราเน้นมากขึ้น เน้นครอบครัว เน้นเด็กและเยาวชนมากขึ้น ก็คือตรงเลข ตรง Concept ของปีนี้เลย” (พรภัสสร หริ่มเจริญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

ดังนั้น รวมเวลาที่ออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว เป็นจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 3 ชั่วโมงต่อวันในวันจันทร์ถึงศุกร์ และประมาณ 5 ชั่วโมง 30 นาที ต่อวันในวันเสาร์-อาทิตย์ โดยเนื้อหาของรายการมีความหลากหลาย ส่วนเวลาในการออกอากาศแบ่งตามช่วงวัย กล่าวคือ ในช่วงเย็นเวลา 17.00 น. จะเน้นเด็กเล็กก่อนวัยเรียน หรือปฐมวัย เนื่องจากเวลานี้เด็กวัยนี้กลับจากโรงเรียนถึงบ้านแล้ว หรือในช่วงกลางคืนเวลา 21.10 น. จะเน้นเด็กโต หรือเยาวชน หรือครอบครัว ที่สามารถนอนคิดได้ โดยรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 นั้น มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งละคร สารคดี เกมโชว์ การ์ตูน วาไรตี้ โดยมุ่งกระจายช่วงเวลา ทั้งเช้าวันเสาร์-อาทิตย์ ภาคกลางวัน หลังข่าว และภาคค่ำ ส่วนในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ได้จัดแถบเวลาสำหรับเด็กและเยาวชนไว้ ตั้งแต่เวลา 17.00 น. จนถึง 21.40 น. ทุกวัน

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่า ในปี 2547 ทางสถานีมีการนำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ในสัดส่วนที่มากตามที่มติดำหนด คือ ร้อยละ 14.39 โดยมีจำนวนรายการถึง 33 รายการ และเมื่อเข้าสู่ปี 2548 สัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าที่มติดำหนด ถึงร้อยละ 16.17 จำนวนรายการ 32 รายการ เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 เป็นสถานีภายใต้การบริหารงานของกองทัพบก ซึ่งถือเป็นองค์กรราชการหน่วยงานหนึ่ง ทำให้สถานีจะต้องตอบสนองตามมาตรการรัฐเป็นสำคัญ มากกว่าการคำนึงถึงผลกำไรประกอบการ

“เรามองว่าสถานีเราภาพลักษณ์เป็นสถานีโทรทัศน์ของทหาร ซึ่งมันถึงราชการ แม้ว่าเราจะแสวงหารายได้ แต่ว่าไม่ได้ถึงผลกำไร อยากให้พออยู่ได้ แล้วก็อยากให้ภาพสะท้อนตรงนี้ชัดเจนว่าเราบริการสังคม ทำเพื่อสถาบันครอบครัวที่เป็นรากฐาน พื้นฐานที่สำคัญของสังคม ผอ. มยงอย่างนี้ว่า ถ้าครอบครัวดีแล้ว ปัญหาอย่างอื่นจะดีเอง” (ทวิรัตน์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

2.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

จากการสัมภาษณ์ คุณพรภัสสร หริ่มเจริญ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ ถึงการจัดการรายการ

สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 พบว่า รายการที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้น มีแหล่งที่มาของรายการ ดังนี้

1. รายการที่ทางสถานีร่วมผลิตกับผู้ผลิตภายนอก คือ รายการที่ผู้ผลิตไม่ว่าจะเป็นเอกชน หรือข้าราชการ ขอความร่วมมือกับทางสถานี ในการผลิตรายการจัดเป็นการผลิตรายการที่เกิดจากการขอความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย โดยผู้ผลิตจัดหาเงินทุนและบุคลากรมา แล้วทางสถานีทำการผลิตรายการให้ และนำออกอากาศโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่อาจทำความตกลงในเรื่องของการแบ่งค่าตอบแทน โดยมีรายละเอียดระบุในสัญญาร่วมผลิตรายการ เช่น รายการพลังนักศึกษา สานสายใยครอบครัว เป็นการผลิตของศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ร่วมกับนักศึกษานิเทศศาสตร์จากสถาบันการศึกษา 18 แห่ง

2. รายการที่ผู้ผลิตภายนอกผลิตรายการเองแล้วขอเช่าเวลาออกอากาศ โดยจ่ายค่าตอบแทนแก่สถานีเพื่อนำรายการออกอากาศ เช่น

สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ผลิต อยากรู้ลูกเก่ง
 บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต ผู้เพื่อแม่
 บริษัท เรียดเน็ต โซลชั่น จำกัด ผลิต คิด ได้คิดดี
 บริษัท ตะวันฉาน จำกัด ผลิต กล้าคิดกล้าทำ
 บริษัท ทูเอสทูพี เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต วัย15วัยปัญญา
 ธนาคาร กรุงไทย จำกัด ผลิต ฟ้าใสน้ำใจงาม
 บริษัท บุญรอด บริวเวอรี่ จำกัด ผลิต ครุฑธรรม
 บริษัท เฟิร์ส เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต ตามรอยพงศาวดาร
 บริษัท อมร วิชั่น (บางกอก) จำกัด ผลิต รักบ้านเกิด
 บริษัท แกรมมี่ เทเลวิชั่น จำกัด ผลิต เวคคลับเอ็กซ์เพรส
 บริษัท อะดีนารีน จำกัด ผลิต แค่อยากรู้
 บริษัท เจเอสแอล จำกัด ผลิต กล้าดี, หัวสิบ หัวสิบ
 บริษัท เนทสแตป จำกัด ผลิต สสำรวจโลก
 บริษัท อาร์.เอส. โปรโมชัน จำกัด ผลิต เมืองไทยวาไรตี้, แฟมิลี่ เซอเคิล
 บริษัท แมสแคล จำกัด ผลิต สวรรค์มีตา
 บริษัท ซี.เอ็ม. คอมมิวนิเคชัน จำกัด ผลิต คลินิก ช่อง 5
 บริษัท รัตนอุไร จำกัด ผลิต เส้นทางแห่งภูมิปัญญา
 บริษัท สิทธิณี ครีเอชัน จำกัด ผลิต ความดีคู่แผ่นดิน
 บริษัท สเพลซ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต ไออีโซว์คอตคอม
 บริษัท ฮอลิเดย์ เทเลวิชั่น จำกัด ผลิต เปิดเมืองแปลก
 บริษัท นัมเบอร์วัน พลัส จำกัด ผลิต สองวัย

บริษัท พาโนรามา ดิสคัฟเวอรี จำกัด ผลิต ผงชงกาแฟไร้ไขมัน

ฝ่ายรายการของ ททบ. 5 เป็นฝ่ายคัดเลือกและตัดสินใจเลือกจะให้บริษัทผู้ผลิตรายใดมาทำการผลิตรายการให้กับทางสถานี ซึ่งทางสถานีมีกลยุทธ์ในการจัดหาผู้ดำเนินการผลิตที่เป็นบริษัทเอกชนขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง ให้มาทำการผลิตรายการให้แก่ทางสถานี เพราะมองว่าบริษัทในกลุ่มนี้มีศักยภาพและความชำนาญในการผลิตรายการ โทรทัศน์ประกอบกับความมีชื่อเสียงของบริษัท จะทำให้รายการที่ผลิตออกอากาศ มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยม เนื่องจากว่ารายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็คนั้น มักประสบปัญหาไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าที่ควร

“เราเปลี่ยนผู้บริหารใหม่ด้วย นโยบายมันก็เปลี่ยนใหม่ด้วย ก็นโยบายตอนแรก คือ รายการเด็กแต่ก่อนเราจะใช้แค่ผู้จัดรายการที่เล็กมาผลิตรายการซึ่งโอเคความน่าสนใจในการผลิตรายการออกมาจะน้อย แต่พอเราเปลี่ยนผู้บริหารใหม่เนี่ย ท่านก็โอเคเอาผู้จัดใหญ่ๆ เนี่ยมาผลิตรายการเพื่อจะ Promote ให้รายการเด็กเรามีคนดูมากขึ้น ให้คนมาสนใจว่าเรามีรายการเด็ก ให้โดดเด่นขึ้น ให้เรตติ้งมันเพิ่มขึ้นมา อย่างเช่น รายการ Small Take ของแกรมมี่ อย่าง JSL เราก็จะให้ผลิตรายการเกม แต่ว่าเป็นเกมครอบครัว อย่างรายการ 50/50 แล้วก็ให้ Work Point เนี่ย ผลิตรายการเกมเด็ก ก็คือ ผู้เพื่อแม่” (พรภัสสร หริ่มเจริญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ผลิตรายการเพื่อเข้ามาผลิตรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 จะใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกับการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการอื่นๆทั้งหมด คือ อันดับแรกทำการพิจารณาจากประวัติความเป็นมาของบริษัทก่อน ว่ามีประสบการณ์ในการผลิตรายการมากน้อยแค่ไหน จากนั้นพิจารณาจากประวัติทางด้านการเงินของบริษัท ว่าเคยประสบปัญหาค้างชำระกับสถานีหรือไม่ สามารถทำการผลิตรายการได้ต่อเนื่อง แล้วต้องมีธนาคารรับรองสถานะทางการเงินอย่างน้อย 6 เดือนต่อช่วงเวลาที่จะต้องผลิตรายการออกอากาศ เนื่องจาก ททบ.5 เคยเกิดปัญหานี้สูญหาย ประกอบกับต้องพิจารณาจากรูปแบบรายการ (Proposal) ของบริษัทที่เสนอมานี้ ซึ่งก็คือ แผนการผลิตของรายการโทรทัศน์นั้นว่านำเสนอในรูปแบบอะไร ความยาวกี่นาที ใครเป็นพิธีกรดำเนินรายการ เนื้อหารายการเป็นอย่างไร ก็ต้องเสนอภาพรวมมาให้ทางคณะกรรมการของสถานีพิจารณา ก่อน ว่ามีความน่าสนใจ จากนั้นจึงเรียกทางบริษัทเข้ามาทำการตกลงสัญญาและรายละเอียดกัน และสุดท้ายต้องพิจารณาศักยภาพโดยรวมของบริษัทผู้ผลิตว่าสามารถที่จะดำเนินการร่วมงานกับสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้ยาวนานต่อเนื่อง เพราะบางบริษัทถึงแม้จะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ แต่ทำการผลิตรายการให้หลายแห่ง อาจจะไม่มีเวลาทุ่มเทให้ทางสถานี แต่บริษัทขนาดเล็กอาจมีเวลาดูแลรายการที่ออกอากาศได้อย่างทั่วถึง และอาจมีผลงานที่ได้รับรางวัล ซึ่งทำให้บริษัทขนาดเล็กสามารถได้รับ

การพิจารณาได้เช่นเดียวกัน โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น และสำคัญที่สุด คือ บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่มาร่วมงานกับทางสถานีต้องสามารถปฏิบัติตามระเบียบสถานีได้

นอกจากนี้สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะเพื่อการจัดการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แต่มีการจัดงบประมาณเพิ่มเพื่อการประชาสัมพันธ์รายการที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองตามมติคณะรัฐมนตรี

ส่วนหลักเกณฑ์ในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่จะออกอากาศกับทางสถานี นั้น กำหนดไว้ว่าต้องเป็นรายการที่ชื่อรายการเป็นภาษาไทยและชื่อรายการเหมาะสมกับรูปแบบเนื้อหาของรายการ และสามารถสื่อถึงรูปแบบรายการได้ ส่วนการคัดเลือกพิธีกร หรือ ผู้ดำเนินรายการต้องมีบัตรรับรองการเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์และต้องเหมาะสมกับรูปแบบและเนื้อหาของรายการ ประกอบกับเป็นรายการใหม่ที่ไม่เคยออกอากาศมาก่อน โดยที่รายการต้องมีจุดเด่น และมีเอกลักษณ์แตกต่างจากรายการอื่นๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักษาคุณภาพและมาตรฐานของรายการ ด้านเนื้อหาของรายการในแต่ละเบรกรายการ ต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกับทุกเบรกรายการ โดยยึดรูปแบบรายการเป็นสำคัญ และเป็นรายการที่มีประโยชน์ต่อสังคมด้านใดด้านหนึ่ง โดยเสริมสร้างภูมิปัญญาให้เกิดขึ้นแก่บุคคลในสังคม และส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ให้ความรู้ ความบันเทิง โดยไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีงามของธรรมชาติ ไม่เป็นการแสดงซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือดูหมิ่นต่อสถาบันกษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดความดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศชาติรัฐบาลเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือกลุ่มชนใด ไม่เป็นการแสดงที่ลบหลู่ เหยียดหยามหรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใดหรือไม่เคารพต่อปูชนียบุคคล ปูชนียสถาน หรือปูชนียวัตถุ ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ก่อให้เกิดการแตกแยกสามัคคี ระหว่างคนในชาติ หรือ กระทบกระเทือนต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ไม่เป็นการแสดงที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ไม่เป็นการแสดงออกขั้วกามารมณ์ หรือลามกอนาจาร ไม่เป็นการแสดงถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ป่าเถื่อนหรืออุจาดแก่ผู้ฟังและผู้ชม ไม่เป็นการแสดงออกถึงความเพื่อเจ้า หลากกลวงไร้สาระ ซึ่งอาจชักจูงให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน หลงเชื่ออย่างมกมาย ไม่เป็นการแสดงถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดอันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การคัดเลือกรายการเพื่อนำมาออกอากาศยังต้องคำนึงถึงผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่าเนื้อหาของรายการสามารถตอบสนองทางด้านการศึกษาและการ

เรียนรู้ตามที่มาตรการรัฐกำหนดไว้ ส่วนด้านการกำหนดประเภทรายการเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวนั้น ทางสถานี จะรับฟังนโยบายและร่วมหารือแนวทางปฏิบัติ จากคณะทำงานของกรมประชาสัมพันธ์และจะมีการวางแผนประเมินผลคุณภาพรายการ และความนิยม โดยมีทีมงานของสถานีทำการปฏิบัติงาน ทุก 3 เดือน เพื่อให้การจัดรายการสำหรับเยาวชนเกิดประสิทธิผลตามมาตรการนโยบายของภาครัฐต่อไป

อีกทั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 ได้ให้ความช่วยเหลือด้านสัญญาการเช่าเวลาแก่บริษัทผู้ผลิตรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กโดยการลดอัตราค่าเช่าเวลาออกอากาศ และการผ่อนผันการจ่ายค่าเช่าเวลา แล้วแต่การตกลงกันของสถานีและผู้ผลิตรายการ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการที่มีข้อจำกัดด้านผู้สนับสนุนรายการ สามารถผลิตรายการมาออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการกำหนดแนวทางว่าต้องการบริษัทผู้ผลิตรายการที่มีฐานะทางบริษัทมั่นคงและมีชื่อเสียงมาผลิตรายการที่จะออกอากาศเพิ่ม จากนั้นจึงพิจารณาจากรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ผู้ผลิตรายการนำเสนอ ส่วนบริษัทผู้ผลิตรายการย่อยที่ประสบปัญหาเรื่องผู้สนับสนุนรายการ ทางสถานีก็มีการผ่อนผันลดค่าเช่าเวลาให้ และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้วก็มีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการอย่างต่อเนื่อง

ส่วนในด้านการจัดการรายการมาออกอากาศตามช่วงเวลาที่มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือมา พบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ไม่ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศ เนื่องจากว่าจำนวนบริษัทผู้ผลิตรายการ ที่ต้องการนำรายการมาออกอากาศกับทางสถานี มีจำนวนมากเกินกว่าช่วงเวลาการออกอากาศอยู่แล้ว แต่กลับมีปัญหว่ารายการที่นำออกอากาศไปสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หรือไม่ และคุณภาพของรายการมากน้อยแค่ไหน

ดังที่คุณทวินนท์ คงคราญ กล่าวว่า “ผู้ผลิต Demand มันสูงกว่า Supply อยู่แล้ว คือ เวลาที่ช่อง 5 มีในสถานีมันจำกัดอยู่แล้ว แต่ผู้ผลิตมีเยอะ Demand มันเยอะ ผู้ที่ต้องการมาจัดรายการมันเยอะกว่า ดังนั้นมันไม่ขาดแคลนหรอก ผู้ที่จะผลิตรายการให้ อย่างกลุ่มรายการเด็ก เยาวชนและครอบครัวก็เยอะไม่ขาดแคลนในเชิงปริมาณ แต่ว่าในเชิงคุณภาพก็ต้องมาว่ากันอีกที คนอยากผลิตเยอะ เสนอตัวเยอะ แต่ปรากฏว่าคุณภาพจะถึงเกณฑ์หรือเปล่า ในการผลิตรายการให้ได้ทั้งความนิยมแล้วก็ได้ทั้งสาระประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่แท้จริง เพราะว่าปัญหาของรายการเด็กและเยาวชนจริงๆ แล้วไม่ได้อยู่ที่ปริมาณ ไม่ได้อยู่ที่รายการเด็กน้อยหรือมาก พี่ว่ารายการดีๆ คือ

ว่าได้ทั้งสาระ ได้ทั้งความรู้สึที่ดี ได้ทั้งการส่งเสริมเด็ก แล้วก็เด็กเขาอยากดูด้วย มันจะมีสักกี่รายการในประเทศไทย ตรงนี้ซียาก” (ทวิรัตน์ คงคราญ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2548)

การออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเวลาที่จัดเป็นช่วงพาร์มไทม์ (Prime Time) นั้น ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ไม่ประสบกับปัญหา เพราะทางสถานีไม่ได้คำนึงถึงเรื่องเรตติ้ง (Rating) เป็นหลัก และเนื่องด้วยทางสถานีไม่ได้ผลิตรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้เอง ทำให้ปัจจัยเสี่ยงโดยตรงในเรื่องภาวะความขาดทุน ทั้งหมดจะไปตกที่บริษัทผู้ผลิตแทน ในเรื่องการหาผู้สนับสนุนรายการ เพราะผู้ผลิตบางรายเสนอรายการที่ดีมีคุณภาพ มีรูปแบบรายการที่น่าสนใจ แต่ไม่สามารถผลิตและนำมาออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีผู้สนับสนุนรายการน้อย ประกอบกับผู้ผลิตต้องสามารถชำระค่าเช่าเวลาได้ตามข้อตกลงกับทางสถานีด้วย และถ้าไม่สามารถดำเนินการตามข้อตกลงได้ ทางสถานีก็จะพิจารณาทำการเปลี่ยนบริษัทผู้ผลิตรายการ

จากการดำเนินการจัดการรายการ โทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงาน ดังนี้

1.การให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ได้ทราบมาตรการรัฐเรื่องการใช้สื่อเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แล้วจึงแจ้งกลับไปให้รัฐรับทราบ ต่อมาทางสถานีจึงเริ่มดำเนินการตามมาตรการรัฐ ดังนี้

- 1.1 สถานีเตรียมการปรับผังการออกอากาศ โดยการสรุปสัดส่วนรายการที่ออกอากาศเพื่อจัดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการออกอากาศรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว
- 1.2 สถานีเรียกประชุมบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการ โดยการประชุมเป็นไปก่อนวาระการปรับผังปกติของช่อง
- 1.3 ทำการคัดเลือกรายการเพื่อบรรจุลงผังการออกอากาศ
- 1.4 ประชาสัมพันธ์ให้สื่อมวลชนทราบ
- 1.5 เริ่มทำการปรับผังการออกอากาศรายการเมื่อต้นปี 2547 และเริ่มมีความชัดเจนเมื่อตุลาคม 2547

2.การจัดสรรการออกอากาศรายการ

ในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 13.63 ซึ่งเป็นจำนวนที่เกินจากที่มาตรการรัฐกำหนด หลังจากนั้นในปี 2547 หลังจากมาตรการรัฐทางสถานีได้ทำการจัดสรรเวลาออกอากาศรายการ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.39 จนปี 2548 สัดส่วนจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนคือ ร้อยละ 16.17 เนื่องจากมาตรการรัฐนั้นสอดคล้องกับนโยบายของทางสถานีที่เน้นการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อครอบครัว ทำให้การตอบสนองตามมาตรการรัฐของทางสถานีในด้านการจัดสรรการออกอากาศ จึงมีการเพิ่มขึ้นของรายการมาตลอด

3.การจัดการในการผลิตรายการ

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มีแหล่งที่มาของรายการ คือ รายการที่ทางสถานีให้เวลาหน่วยงานเอกชนหรือราชการทำการผลิตรายการมาออกอากาศ รายการที่ผลิตโดยบริษัทผู้ดำเนินการผลิตและมาขอเช่าเวลาออกอากาศ

การคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการ ทางสถานีดูจากประวัติและความน่าเชื่อถือของบริษัท โดยคัดเลือกผู้ผลิตขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง เพราะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและความมีชื่อเสียงของบริษัท อันเป็นที่รู้จักจะทำให้รายการได้รับความนิยมได้ง่าย จากนั้นจึงพิจารณาโครงร่างของรายการ

นอกจากนี้ทางสถานีมีการช่วยเหลือบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการลดค่าเช่าเวลาออกอากาศ และการผ่อนผันระยะเวลาในการจ่ายค่าเช่าเวลา

รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 นั้น ต้องเป็นรายการที่ได้ทั้งสาระ ความรู้ และมีความน่าสนใจประกอบกับไม่เป็นพิษเป็นภัยมีการอบรมสั่งสอนเด็ก เยาวชน ให้เป็นคนดีของชาติ

จากการศึกษาการดำเนินการตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 นั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินการของสถานีเป็นไปตามปัจจัยของโครงสร้างด้านบุคลิกภาพขององค์กร และผู้ทำการสื่อสารโดยสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นสถานีเพื่อความมั่นคงทางการทหาร เน้นการส่งเสริมความสามัคคีของคนในประเทศและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และนโยบายของทางสถานีเป็นสถานีเพื่อครอบครัว รายการส่วนใหญ่ที่นำเสนอเป็นรายการที่ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตขนาดใหญ่

3. สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

3.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ได้ดำเนินการตามมาตรการรัฐในการให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศ ในการเข้าประชุมกับทางรัฐบาลเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 โดยมีคุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด และคุณพลากร สมสุวรรณ รองผู้จัดการฝ่ายรายการ เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุมในครั้งแรก คุณสุรางค์ เปรมปรีดิ์ ได้มอบหมายให้ฝ่ายรายการทำการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตามข้อกำหนดของมาตรการรัฐซึ่งกำลังออกอากาศอยู่ในขณะนั้น โดยพบว่า ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ในช่วงก่อนการออกมาตรการรัฐนั้น มีการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวอยู่ในผังการออกอากาศรายการอยู่แล้ว และมีจำนวนรายการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการ และกระจายออกอากาศอยู่ในช่วงเวลาอื่น ๆ โดยเฉพาะช่วงเช้า เพราะอันที่จริงแล้วสถานีก็มีได้ละเลยต่อการนำเสนอรายการเพื่อกลุ่มผู้ชมดังกล่าวอยู่แล้ว

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จึงได้นำเสนอสัดส่วนจำนวนรายการที่ได้ทำการสำรวจมาในการประชุมครั้งที่ 2 วันที่ 7 มกราคม 2547 ซึ่งในภาพรวมมีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลังออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 33 รายการ และมีเวลาการออกอากาศรวม 1,057 นาที ต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11.71 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

หลังจากนั้นทางสถานีจะเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยนผังเวลาการออกอากาศเมื่อทางสถานีมีความพร้อม ดังคำกล่าวของคุณชโรบล เรียงสุวรรณ ที่ว่า “พอมีมติคณะรัฐมนตรีมาที่กำหนดให้รายการเด็กต้องมีช่วง 4 โมงเย็นถึง 4 ทุ่มนี้ ทางช่อง 7 พอรับมติก็สนองนโยบายของคณะรัฐมนตรี เราก็ปรับผังตั้งแต่มีมติออกมา มติออกมาพฤศจิกายน ก็เริ่มปรับผังเลย พอมีมติออกมาแล้ว เราก็ค่อยปรับผังไป เพราะว่ารายการบางรายการเนี่ยไม่สามารถจะเริ่มได้ เราก็ค่อยปรับเปลี่ยนนะ เราก็ค่อยเปลี่ยนจนมาสมบูรณ์ที่สุด ประมาณเดือน มิถุนายน หรือมกราคม 47” (ชโรบล เรียงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548) ซึ่งทางสถานีจะจัดเวลารายการด้านการเรียนรู้ ทักษะและ

บันเทิง สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในปี 2547 ภาคเช้า วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 07.35 - 08.20 น. จะเพิ่มเวลาและสอดแทรกสาระเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ภาคบ่าย ตั้งแต่ 16.00 - 18.30 น. เน้นสาระบันเทิงสำหรับเด็ก การ์ตูนผลิตโดยคนไทย สอดแทรกคติธรรม กีฬาและท่องเที่ยว โดยพิจารณารูปแบบ เวลากลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจะเห็นภาพชัดเจนในเดือนเมษายน 2547

หลังจากที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ได้นำเสนอผลการสำรวจรายการที่เข้าข่าย รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวต่อรัฐบาลแล้ว ทางสถานีได้ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ในการเพิ่มจำนวนรายการที่มีประโยชน์ต่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งอันที่จริงแล้วสถานีก็มิได้ ละเลยต่อการนำเสนอรายการเพื่อกลุ่มผู้ชมดังกล่าว และมีรายการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชน ไทยและสถาบันครอบครัวอยู่เป็นจำนวนมาก

ทางสถานีเริ่มลงมือปฏิบัติการตามมติคณะรัฐมนตรีโดยการพิจารณาปรับเปลี่ยนผังการ ออกอากาศรายการเพื่อให้เหมาะสมกับมติคณะรัฐมนตรี โดยผู้ที่ดูแลรับผิดชอบในการดำเนินการ ตามมติคณะรัฐมนตรีนี้ คือ ฝ่ายรายการ โดยผู้จัดการฝ่ายรายการ รองผู้จัดการฝ่ายรายการเป็นผู้ดูแล การจัดผังการออกอากาศ ส่วนผู้ช่วยรองผู้จัดการฝ่ายรายการดูแลในเรื่องการออกอากาศรายการ ซึ่ง ก่อนทำการปรับผังการออกอากาศ ทางสถานีได้มีการประชุมกันเพื่อทำการตกลงว่าจะจัดให้ ช่วงเวลาใดเป็นช่วงเวลาสำหรับสนองนโยบายรัฐบาล แล้วจึงได้แจ้งให้บริษัทผู้ผลิตรายการ รับทราบว่าการรายการประเภทนี้เพิ่ม และให้บริษัทนำเสนอโครงร่างของรายการมา

จากนั้นทางสถานีทำการปรับผังการออกอากาศโดยพิจารณาจากสัดส่วนของรายการ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ออกอากาศอยู่แล้วทั้งในช่วงเวลาที่รัฐกำหนดและไม่ได้อยู่ใน ช่วงเวลาที่รัฐกำหนด โดยทำการย้ายเวลาออกอากาศของรายการเดิมเพื่อจัดให้เป็นกลุ่มชัดเจนขึ้น ประกอบกับการจัดหารายการใหม่มาเพิ่มเติม โดยทางสถานีเริ่มปรับผังการออกอากาศเมื่อทาง สถานีมีความพร้อม ก็คือตั้งแต่รับทราบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2546 จนการปรับผัง การออกอากาศมาสมบูรณ์ชัดเจนที่สุดในเดือนมีนาคม 2547

ดังที่ คุณชโรบล เรียงสุวรรณ กล่าวว่า “พอมีมติมาก็เริ่มดำเนินการตามมติ ทำการปรับผัง ก็คือ พอได้มติออกมาเนี่ย เราก็มาดูก่อนว่าอะไรบ้างที่เราสามารถดำเนินการได้เลยทันที ก็คือปรับ ตรงนั้นเลย อย่างเช่นบางรายการจะปรับแค่นื้อหาหรือเพิ่มเนื้อหาอะไรที่เกี่ยวกับเด็กเข้าไป ก็คือทำ ได้เลย ทำทันที ส่วนที่ต้องมีการโยกย้ายเวลาอย่างเจ้าขุนทองหรืออะไรอย่างเนี่ย ก็คือปกติสถานีเขา จะปรับผังทุกเดือนอยู่แล้ว ก็คือรอเป็นวาระปรับผัง ค่อยๆ ปรับไป จริงๆ แล้วทางสถานีได้ปรับโน้น ปรับนี้ปรับไปทุกเดือนอยู่แล้วคะ” (ชโรบล เรียงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548)

ต่อมาเมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ คุณพลกร สมสุวรรณ ถึงช่วงแรกในการปรับผังการ ออกอากาศ จึงพบว่า ทางสถานีทำการปรับรูปแบบรายการที่ออกอากาศเดิมเพราะต้องการให้มี เนื้อหาที่ชัดเจนสำหรับกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวมากยิ่งขึ้น โดยรายการหลาย ๆ รายการที่เป็น รายการสำหรับเด็กที่ออกอากาศในช่วงเช้าวันธรรมดาและวันหยุด ก็ยังคงเวลาออกอากาศเดิม อาจ ปรับรูปแบบเนื้อหาของรายการที่มีอยู่เดิมให้มีคุณค่าสาระมากขึ้น มีเพียงบางรายการที่ปรับเปลี่ยน เวลาออกอากาศลงมาอยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น รายการเจ้าขุนทอง ได้ย้ายเวลาออกอากาศจาก ช่วงเช้าลงมาในช่วงเวลาตอนเย็นที่กำหนดไว้และเพิ่มความเข้มข้นของรายการด้วยการจัดรูปแบบ รายการแบบใหม่ เพิ่มงบประมาณในการผลิตประมาณเท่าตัวเพื่อให้รายการมีสีสันขึ้น นอกจากนี้ยัง ทำการจัดหารายการใหม่มาบรรจุเพิ่มในผังการออกอากาศ โดยการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการที่ สามารถนำเสนอรายการได้ตรงตามความต้องการของทางสถานี

“เราย้ายรายการเจ้าขุนทองลงมา เพราะเป็นรายการเด็กที่ชัดเจนที่สุดและอยู่มานาน เราก็ ย้ายมาไว้ในช่วงที่กำหนด คือรายการไหนคืออยู่แล้ว เป็นรายการเด็กอยู่แล้วก็อยู่เหมือนเดิม อาจ โยกย้ายเวลาตามความเหมาะสม และเราก็ทำการเพิ่มรายการใหม่ ๆ ขึ้นมาอีกบางส่วนด้วย ก็มีทั้ง ย้ายรายการ มีทั้งเพิ่มรายการใหม่ มีทั้งปรับรูปแบบเนื้อหาของรายการที่มีอยู่เดิม” (พลกร สมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548)

3.2 การดำเนินการจัดสรรการออกอากาศรายการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตารางในช่วงปลายปี 2546 ทางสถานีได้พยายามให้ความร่วมมือ จัดสรรเวลาออกอากาศของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งพบว่า สถานีโทรทัศน์สี กองทัพบก ช่อง 7 มีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลัง ออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 33 รายการ และมีเวลาการออกอากาศรวม 1,057 นาที ต่อสัปดาห์ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11.71 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

ผู้วิจัยแบ่งแยกรายการจากการศึกษาเอกสาร โดยแบ่งเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 15 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 5 รายการ และรายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 13 รายการ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.14 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7
ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. การ์ตูนชุด POWERPUFF GIRLS...สามสาวพลังจิต	จันทร์-ศุกร์	06.55-07.10
	2. เจ้าขุนทอง	อังคาร-ศุกร์	07.10-07.30
	3. ข่าวยุโรป	จันทร์-ศุกร์	07.30-07.33
	4. เจ้าสกลน้อง	พฤหัสบดี	17.24 -17.25
	5. 7 หมายเลข:หนึ่ง	จันทร์-อังคาร	17.50-17.51
	6. ลีลาสุภามิต	จันทร์-อังคาร	18.14-18.15
	7. การ์ตูนชุด อภินิหารขวานฟ้า	จันทร์-พุธ	18.15-18.30
	8. การ์ตูนชุด แมลงปอตัวสุดท้ายของโลก	พฤหัสบดี-ศุกร์	18.15-18.30
	9. ดิสนีย์คลับ	เสาร์	06.50-08.25
	10. หน่วยรบพิทักษ์จักรวาล	อาทิตย์	06.50-07.20
	11. แชมป์โยนบ๊อบ จิคลิ้มไค	เสาร์	08.25-08.30
	12. ละคร เทพสามฤดู	เสาร์-อาทิตย์	08.30-09.20
	13. การ์ตูน อัจฉริยวิบุณมิติอัศจรรย์	อาทิตย์	07.25-07.50
	14. การ์ตูน HAMTARO แก๊งจิ๋วผจญภัย	อาทิตย์	07.55-08.25
	15. การ์ตูน เรย์-มีพิชิตดาวแห่งฝัน	เสาร์-อาทิตย์	18.15-18.30
รวม	15		565
เยาวชน	1. เยาวชนคนเก่ง	พุธ	16.15-16.45
	2. อุลตราแมนคอสโมส	จันทร์	17.25-17.50
	3. ภาพยนตร์อินเดียชุด พระศิวะ	อังคาร-ศุกร์	17.25-17.50
	4. ละคร กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้	อาทิตย์	11.30-12.05
	5. อัศจรรย์บ้านทึบโลก	อาทิตย์	13.59-14.00
รวม	5		191

กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
ครอบครัว	1. โลกนี้ดีสววย	จันทร์-ศุกร์	07.33-07.35
	2. หัวใจสีขาว	อังคาร	07.35-08.05
	3. สถานีครอบครัว	พุธ	07.35-08.05
	4. บ้านรักลูก	ศุกร์	07.35-08.03
	5. ด้วยรักและเข้าใจ	ศุกร์	07.35-08.05
	6. รักลูกให้ถูกทาง	จันทร์-ศุกร์	16.52-16.55
	7. โลกน่ารัก	เสาร์	06.20-06.49
	8. ธรรมะ	อาทิตย์	06.20-06.49
	9. บันทึกเล่มเล็ก	อาทิตย์	07.20-07.25
	10. แบ่งปันรอยยิ้ม	อาทิตย์	07.50-07.55
	11. หนูน้อยสมองใสสุขภาพ	อาทิตย์	09.25-09.30
	12. ละคร เสง เสง เสง	เสาร์	11.30-12.10
	13. เกมพันหน้า	อาทิตย์	12.15-13.00
รวม	13		361
รวมทั้งสิ้น	33		1057

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 07.00 – 07.30 น. และเวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. วันพฤหัสบดีเวลา 17.24 – 17.25 น. ในวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 – 08.30 น. และ 18.15 – 18.30 น. ส่วนรายการสำหรับเด็กเยาวชน ออกอากาศเวลาวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 17.30 - 18.00 น. วันพุธ 16.15 – 16.45 น. ส่วนวันอาทิตย์เวลาประมาณ 11.30 – 12.00 น. กับเวลา 13.39 – 14.00 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น. และเวลา 16.52 – 16.55 น. ส่วนในวันเสาร์ – อาทิตย์ ออกอากาศเวลาประมาณ 06.30 – 07.00 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 11.30 – 12.00 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น., ในเวลา 09.25 – 09.30 น. และเวลาประมาณ 12.15 – 13.00 น.

ผลจากการมีมาตรการ ซึ่งปรากฏปลายปี 2547 มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 32 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,026 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 9,030 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.36 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.5 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์
สีกองทัพบก ช่อง 7 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิ พบว่า รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว นี้ ออกอากาศในช่วง มาตรการรัฐกำหนด มีจำนวน 15 รายการ เวลาออกอากาศ 371 นาที คิดเป็นร้อยละ 4.11 และ ออกอากาศนอกช่วงเวลามาตรการรัฐกำหนด จำนวน 17 รายการ มีเวลาออกอากาศ 655 นาที หรือ ร้อยละ 7.25 รายการที่ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่กำหนดนี้มีสัดส่วนที่มากกว่าเนื่องจากทางสถานีมี การออกอากาศรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มน้อยเดิมแล้ว ซึ่งออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐ กำหนด ซึ่งทางสถานีก็จะคงการออกอากาศในช่วงเดิมไว้ เพราะช่วงเวลานั้น เป็นช่วงที่รายการ ได้รับความนิยมในระดับคงที่แล้วและรายการประสบความสำเร็จอยู่แล้ว ทางสถานีจึงทำการเพิ่ม รายการในช่วงที่มาตรการรัฐกำหนด ซึ่งยังคงมีสัดส่วนรายการที่ยังไม่มากเท่าไร เนื่องจากเป็นช่วง ปีแรกของการปรับผังออกอากาศ

ผู้วิจัยแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 17 รายการ รายการสำหรับเด็ก จำนวน 2 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 13 รายการ โดยพบว่ามีการออกอากาศอยู่เดิม จำนวน 20 รายการ ได้แก่ เจ้าขุนทอง, ข้าพผู้เยาว์, ลีลาสุภามิต, ดิสเบียดลับ, เทเลทับบีส์, แชมเปียน น้อย คิดลิ้มปิด, การ์ตูน HAMTARO แก๊งจิวผจญภัย, อดครัวแมนคอสโมส ,ละคร กลิ้งไว้ก่อนพ่อ สอนไว้, รักลูกให้ถูกทาง, โลกน่ารัก, ธรรมะ, บ้านที่กลมเล็ก, แบ่งปันรอยยิ้ม, ละคร เสง เสง เสง, เกมพันหน้า, ด้วยรักและเข้าใจ, หนูน้อยสมองใสสุขภาพ นอกจากนี้ยังพบรายการที่ยกเลิกการ ออกอากาศ จำนวน 13 รายการ ภ.การ์ตูนชุด POWERPUFF GIRLS...สามสาวพลังจิต, ข้าสอนน้อง, การ์ตูนชุด อภินิหารขวานฟ้า, ละคร เทพสามฤดู, การ์ตูน อัศวินจิ๋วบุกมิติอัจฉริยะ, การ์ตูน เรย์-มีมี

พิชิตดาวแห่งฝัน, เขาวชนคนเก่ง, ภาพยนตร์อินเดียชุด พระศิวะ, อัศจรรย์บันทึกลูกโลก, โลกนี้สี่สว, หัวใจสีขาว, สถานีครอบครัว, บ้านรักลูก และยังมีรายการที่ผลิตออกอากาศเพิ่ม จำนวน 16 รายการ ได้แก่ ลูกมด ปิง..ปิง, ดาวฟ้าท้าทดลอง, สี่กมหัสจรรย์ดาบกายสิทธิ์, เทคโนโลยีส์, กุฬาและหน้าไม้, คิดดีดี, หนุมานชาญสมร, ชน 100%, พิกขมราช, แก้วหน้าม้า, Ace Lightning อัศวินทะลุมิติ, โกมินทร์, ซอกแซกกรุงเทพฯ, 16/15 เวลาสุขภาพ, เปิดโลกไอที ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.15 แสดงรายการเด็ก เขาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.เจ้าขุนทอง เปิดกลองใหม่	จันทร์-ศุกร์	16.30-17.00	1. แก้วหน้าม้า	จันทร์-ศุกร์	05.45-06.10
	2. ลูกมด ปิง..ปิง	จันทร์	17.00-17.25	2. ข่าวกู้ข่าว	จันทร์-ศุกร์	06.10-06.13
	3. ดาวฟ้าท้าทดลอง	อังคาร	17.00-17.25	3. ดิสนีย์คลับ	เสาร์	06.30-08.10
	4. กุฬาและหน้าไม้	พุธ	17.00-17.25	4. Ace Lightning อัศวินทะลุมิติ	อาทิตย์	06.30-07.00
	5. คิดดีดี	พฤหัสบดี	17.00-17.25	5. สี่กมหัสจรรย์ดาบกายสิทธิ์	อาทิตย์	07.05-07.35
	6. ติลาสุภายิต	จันทร์-อังคาร	17.59-18.00	6. HAMTARO แก๊งจิ๋วผจญภัย	อาทิตย์	07.40-08.10
	7. หนุมานชาญสมร	จันทร์-พุธ	18.00-18.10	7. แชมป์โยนน้อย คิดลิ้มปิด	เสาร์	08.10-08.15
	8. ชน 100%	พฤหัสบดี-ศุกร์	18.00-18.10	8. โกมินทร์	เสาร์, อาทิตย์	08.15-09.10
	9. พิกขมราช	อาทิตย์	18.00-18.10			
รวม	9		220	8		116
เขาวชน	1.ภ.ญี่ปุ่นชุด อุลตราแมนคอสมอส	ศุกร์	17.00-17.25	1.ละคร กลิ้งไว้ก่อน พ่อสอนไว้	อาทิตย์	11.15-11.55
รวม	1		25	1		40

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
ครอบครัว	1.ชอกมชกรกรุงเทพฯ	พุธ	16.10-16.27	1.ตัวรักและเข้าใจ	ศุกร์	08.03-08.05
	2.16/15 เวลาสุขภาพ	พฤหัสบดี	16.10-16.27	2.โลกน่ารัก	เสาร์	06.00-06.29
	3.รักลูกให้ถูกทาง	จันทร์-ศุกร์	16.27-16.30	3.ธรรมะ	อาทิตย์	06.00-06.29
	4.เทคโนโลยีใกล้	อาทิตย์	17.55-17.58	4.บันทึกล้มเล็ก	อาทิตย์	07.00-07.05
	5.เปิดโลกไอที	อาทิตย์	17.58-18.00	5.แบ่งปันรอยยิ้ม	อาทิตย์	07.35-07.40
				6.หนูน้อยสมองใส สุขภาพดี	อาทิตย์	09.10-09.15
				7.เฮง เฮง เฮง	เสาร์	11.15-11.55
				8.เกมพันหน้า	อาทิตย์	12.00-12.55
รวม	5		54	8		170
รวมทั้งสิ้น	15		371	17		655

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 05.45 - 06.15 น. และเวลาประมาณ 16.30 - 18.00 น. และเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30 - 09.00 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 18.00 - 18.10 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันศุกร์ เวลาประมาณ 17.00 - 17.30 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 11.15 - 12.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 16.00 - 16.30 น. วันศุกร์เวลา 08.03 - 08.05 น. วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.00 - 06.30 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 11.15 - 12.00 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 - 08.00 น., 09.10 - 09.15 น., 12.00 - 13.00 น. และ 17.58-18.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีพบว่า ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ทำการจัดช่วงเวลาก่อนมาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการตอบสนองตามมติในช่วงเวลาประมาณ 16.00 - 18.45 น. ได้แก่

เวลา 16.30-17.30 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ ให้เป็นช่วงเวลาสำหรับเด็ก โดยเวลา 16.30-17.00 น. ได้ย้ายรายการเจ้าขุนทอง ซึ่งเคยออกอากาศในช่วงเช้าวันจันทร์-ศุกร์ มาออกอากาศในช่วงเวลานี้ โดยทำการปรับปรุงเนื้อหารายการใหม่ แล้วใช้ชื่อรายการว่า เจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่

อีกทั้งในช่วง 17.00-17.30 น. จึงเป็นการนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ ลูกมดปังปิ้ง, คาดฟ้าทำทดลอง, การ์ตูนภูผาและหน้าไม้, คิคคีดี

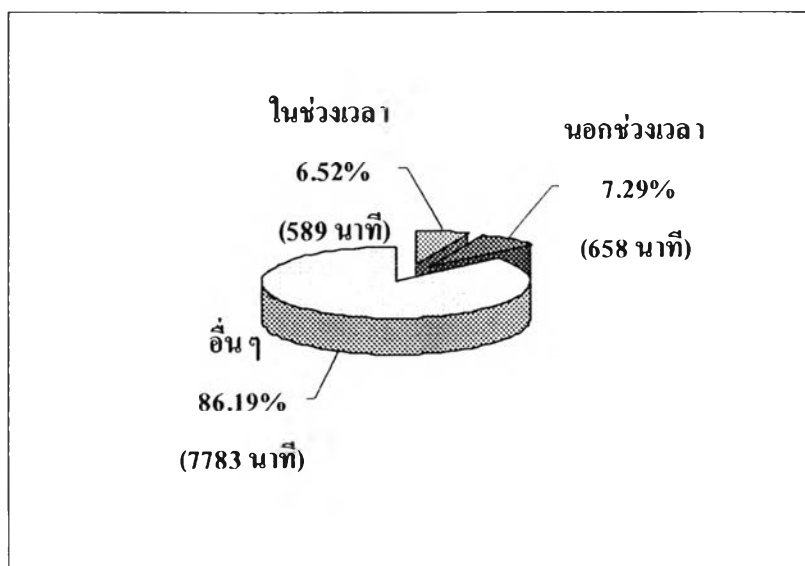
เวลา 18.00-18.15 น. ก็นำเสนอรายการการ์ตูนเช่นเดิม แต่เน้นเป็นการนำเสนอการ์ตูนอนิเมชันที่ผลิตโดยคนไทย คือ การ์ตูนชุด หนุมานชาลยสมร, การ์ตูนชุด ชน 100%, การ์ตูนชุด พิภพมหาราช

รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเช้าและช่วงเวลาอื่นก็ยังคงเวลาการออกอากาศเดิม อาจมีการปรับเปลี่ยนเวลาบ้างเพื่อความเหมาะสม แทน ซึ่งคุณชโรบล เรียงสุวรรณ ได้อธิบายว่า “คือฝั่งโดยรวมของเราก็ต้องมีรายการที่หลากหลายสำหรับผู้ชมทุกวันอยู่แล้ว คือจริงๆ แล้วก็ยังมีรายการเยอะอยู่แล้ว ก่อนที่รัฐจะกำหนดอยู่แล้ว ก็คือเกินอยู่แล้วพอรัฐออกมามีการเพิ่มมากขึ้นอีกแล้วก็ปรับเวลาตามที่เขา Require โดยที่เราไม่ได้ลดช่วงอื่น ช่วงอื่นที่เป็นรายการประเภทนี้ก็คือยังอยู่เหมือนเดิม อย่างช่วงเช้าเสาร์-อาทิตย์ คือรายการเด็กเราแข็ง แล้วเรดติ้งอยู่ในระดับหนึ่งแล้วในช่วงนั้น คือไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปเปลี่ยนเป็นรายการอื่น” (ชโรบล เรียงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548)

อีกทั้งผู้วิจัยยังพบว่า รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่รัฐกำหนดซึ่งทางสถานีทำการเพิ่มเวลาขึ้นมา ส่วนมากเป็นรายการสำหรับกลุ่มผู้ชมวัยเด็ก ซึ่งเป็นรายการที่ทำการผลิตขึ้นมาใหม่ มีรูปแบบรายการเป็นวาไรตี้และการ์ตูน

ต่อมาปลายปี 2548 มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 38 รายการ และมีจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,247 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 9,030 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.81 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.6 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์ สิกองทัพบก ช่อง 7 ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

เมื่อทำการพิจารณาแผนภูมิข้างต้น พบว่า มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ในช่วงที่มาตรการรัฐกำหนด จำนวน 21 รายการ มีเวลาออกอากาศ 589 นาที คิดเป็นร้อยละ 6.52 และรายการที่ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด จำนวน 17 รายการ มีเวลาออกอากาศ 658 นาที หรือร้อยละ 7.29 ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่า สัดส่วนของการออกอากาศรายการทั้งสองช่วงนี้ มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากทางสถานียังคงการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่ได้รับความนิยมไว้คงเดิม ซึ่งเป็นการออกอากาศนอกช่วงมาตรการรัฐ และทางสถานีทำการเพิ่มรายการเพื่อออกอากาศในช่วงที่มาตรการรัฐขอความร่วมมือมา ทำให้สัดส่วนของรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวของทางสถานีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มาตรการกำหนด

จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้แบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 22 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 2 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 14 รายการ ซึ่งพบว่า มีรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 14 รายการ ได้แก่ ด้วยรักและเข้าใจ, หนูน้อยส่องใส สุขภาพ, ภูผาและหน้าไม้, คิดดีดีดี, หนูมานชาญสมร, ชน 100%, พิภพยมรเช, แก้วหน้าม้า, Acc Lighting อัสวินทะเลมุมิติ, โกมินทร์, ซอกแซกกรุงเทพฯ, 16/15 เวลาสุขภาพ, เปิดโลกไอที โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่ม จำนวน 17 รายการ ได้แก่ พ่อครัวตัวน้อย, คิดดีคิดสนุก, สานฝันเด็กไทย, พุทธพงษ์ไพรเจ้า, นักสู้วัยชน, เจาะสนามจูเนียร์, เทพจ๊ะทิงจา, สามก๊กมหาสนุก, ดำสปีด, ตะลุยโลกจิ๋ว, BATMAN เจ้าชายรัตติกาล ปี 2, ภูเขาแสนสวย, โลกใบใหญ่, กลับสุขภาพ, ครอบครัวตัวโอ, ละคร ดวงใจและสายน้ำ, คู่กันเรื่องลูก และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 13 รายการ ได้แก่ เจ้าขุนทอง, ข่าวยูเอวาร์, ลีลาสุภายศ, ดิสนีย์คลับ, เทเลทับบีส, แชมเปียนน้อย คิดลิมปิด, การ์ตูน HAMTARO แก๊งจิ๋วผจญภัย, อุลตราแมนคอสโมส ,ละคร กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้, รักลูกให้ถูกทาง, โลกน่ารัก, ธรรมชาติ, บันเทิงเล่มเล็ก, แบ่งปันรอยยิ้ม, ละคร เสง เสง เสง, เกมพันหน้า, ลูกมด ปิ้ง..ปิ้ง, คาดฟ้าท่าทอลอง, สักมหัสจรรย์ดาบกายสิทธิ์, เทคโนโลยีส์ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.16 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7
ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.พ่อครัวตัวน้อย	จันทร์	16.30-16.55	1.สี่กั๊กศจรรัชดาบคายสิทธิ์	จันทร์-ศุกร์	05.45-06.10
	2.คิดดีคิดสนุก	อังคาร	16.30-16.55	2.ข่าวผู้เยาว์	จันทร์-ศุกร์	06.10-06.13
	3.เจ้าขุนทอง เปิดกล่องใหม่	พุธ-พฤหัสบดี	16.30-16.55	3.ดิสนีย์คลับ	เสาร์	06.30-08.10
		ศุกร์	16.30-17.00	4.เทเลทัมบีส	อาทิตย์	06.30-07.00
	4.สวนฝันเด็กไทย	อังคาร	16.55-17.00	5.BAITMAN เจ้าชายรัตติกาล ปี2	อาทิตย์	07.05-07.35
	5.พุทธพงษ์ไพรเจ้า	พุธ	16.55-17.00	6. HAMTARO แก๊งจิ๋วผจญภัย	อาทิตย์	07.40-08.10
	6.ลูกมด ปิง..ปิง	จันทร์	17.00-17.25	7.แวมเป็ยนน้อย	เสาร์	08.10-08.15
	7.ดาวฟ้าทำทดลอง	อังคาร	17.00-17.25	8.กุหลาบสนสวย	เสาร์, อาทิตย์	08.15-09.10
	8.นักสู้วัยซน	พุธ	17.00-17.25			
	9.เจาะสนามจูเนียร์	พฤหัสบดี	17.00-17.25			
	10. เทพจะทิ้งจา	จันทร์-พุธ	18.00-18.10			
	11.สามก๊กมหาสนุก	พฤหัสบดี-ศุกร์	18.00-18.10			
	12.ลีลาสุภายิต	จันทร์-พุธ	18.14-18.15			
	13.คำสืบ	เสาร์	17.00-17.25			
14.ตะลุยโลกจิ๋ว	เสาร์, อาทิตย์	18.00-18.10				
รวม	14		338	8		445
เยาวชน	1.ภ.ญี่ปุ่นชุด อุลตราแมนคอสมอส	ศุกร์	17.00-17.25	1.ละคร กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้	อาทิตย์	11.15-11.55
รวม	1		25	1		40

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
ครอบครัว	1.โลกใบใหญ่	พุธ	16.10-16.27	1.โลกน่ารัก	เสาร์	06.00-06.29
	2.คลับสุขภาพ	พฤหัสบดี	16.10-16.27	2.ธรรมะ	อาทิตย์	06.00-06.29
	3.รักลูกให้ถูกทาง	จันทร์-ศุกร์	16.27-16.30	3.บันทึกเล่มเล็ก	อาทิตย์	07.00-07.05
	4.ครอบครัวตัวโต	จันทร์-ศุกร์	18.10-18.15	4.แบ่งปันรอยยิ้ม	อาทิตย์	07.35-07.40
	5.ละคร ดวงใจและ สายน้ำ	จันทร์-ศุกร์	18.15-18.45	5.เทคโนโลยีกัส	อาทิตย์	08.10-08.15
	6.คุยกันเรื่องลูก	อาทิตย์	17.58-18.00	6.ร้อยเรื่องลูกรัก	อาทิตย์	09.10-09.15
				7.ละคร เสง เสง เสง	เสาร์	11.15-11.55
				8.เกมพันหน้า	อาทิตย์	12.00-12.55
รวม	6		226	8		173
รวมทั้งสิ้น	21		589	17		658

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 05.45 - 06.15 น. และ 16.30 - 18.00 น. และเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30 - 09.00 น. และ เวลา 18.00 - 18.10 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันศุกร์ 17.00 - 17.30 น. และ วัน อาทิตย์ เวลาประมาณ 11.15 - 12.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา ประมาณ 18.45 - 19.15 น. วันพฤหัสบดี - ศุกร์ เวลาประมาณ 16.00 - 19.00 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 11.15 - 12.00 น., วันอาทิตย์เวลาประมาณ 07.00 - 08.15 น., 09.10 - 09.15 น., 12.00 - 13.00 น. และ 17.58 - 18.00 น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.00 - 06.30 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยน พบว่า ทาง สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ยังคงช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และ ครอบครัวไว้ดังเดิม แต่มีการปรับเปลี่ยนรายการ ในเวลา 16.10-16.27 น. คือ โลกใบใหญ่ แทน ซอกแซกกรุงเทพ, คลับสุขภาพ แทน 16/15 เวลาสุขภาพ และช่วงเวลาต่อจากนั้นมีการลดเวลาการ ออกอากาศของรายการเจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่ จากเดิมออกอากาศวันจันทร์ถึงศุกร์ เหลือ ออกอากาศเพียงวันพุธถึงศุกร์ แล้วทำการนำเสนอรายการใหม่ คือ พ่อครัวตัวน้อย และ ลิลลี่คิดสนุก ซึ่งผลิตขึ้นโดย บริษัท บีบีทีวี โปรดักชันส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของสถานี

อีกทั้งในช่วงเวลา 18.00-18.10 น. ที่นำเสนอรายการประเภทการ์ตูนอนิเมชัน จะมีการ เปลี่ยนเรื่องการ์ตูนไปเนื่องจากได้ทำการฉายหมดตอนแล้ว เช่นเดียวกับรายการละคร

นอกจากนี้ช่วง 18.15-18.45 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นำเสนอละคร ก็ได้มีการปรับเปลี่ยน เนื้อหาของละครให้เป็นละครที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้รับชมกันได้ทั้งครอบครัว

อีกทั้งยังมีการเพิ่มรายการเกมโชว์สำหรับเด็กขึ้นมาอีก ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 17.00-17.25 น. คือ ดำสปี

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองมติดคณะรัฐมนตรี ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่า ในปี 2547 ทางสถานีมีการนำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ในสัดส่วนที่มากตามที่มติกำหนด คือ ร้อยละ 11.36 โดยมีจำนวนรายการถึง 32 รายการ และเมื่อเข้าสู่ปี 2548 สัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ถึงร้อยละ 13.81 จำนวนรายการ 38 โดยรายการส่วนใหญ่ที่นำเสนอเพื่อตอบสนองตามมติเป็นรายการสำหรับเด็กวัย 6-11 ปี โดยมีรูปแบบของรายการที่หลากหลาย ส่วนมากเป็นรูปแบบวาไรตี้และการ์ตูน นอกจากนี้รายการสำหรับผู้ชมกลุ่มครอบครัวก็มีสัดส่วนการนำเสนอที่ใกล้เคียงกัน โดยจะเห็นได้ว่าทางสถานีมีการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศค่อนข้างน้อย ส่วนมากจะคงเวลาการออกอากาศเหมือนเดิม แล้วทำการจัดหารายการใหม่มาออกอากาศแทน รายการเดิมที่ไม่ค่อยได้รับความนิยม นอกจากนี้รายการบางรายการที่ผลิตขึ้นมาทดแทน เป็นรายการที่ผลิตโดย บริษัท บีบีทีวี โปรดักชันส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของสถานี ทำให้สามารถจัดหารายการมาตอบสนองการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศได้อย่างรวดเร็ว เช่น พ่อครัวตัวน้อย, คิดดีคิดสนุก ประกอบกับทางสถานีเน้นให้การสนับสนุนผู้ผลิตในประเทศที่ทำการสร้างสรรค์การ์ตูนอนิเมชัน จึงมีรายการประเภทการ์ตูนแอนิเมชันออกอากาศอยู่หลายช่วง

3.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

จากการสัมภาษณ์ คุณพลากร สมสุวรรณ และคุณชโรบล เรียงสุวรรณ ถึงการจัดหารายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 พบว่า รายการที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้น สามารถแบ่งกลุ่มตามลักษณะที่มาของรายการได้ 5 ลักษณะด้าน

1. รายการที่ทางสถานีผลิตเอง โดยฝ่ายรายการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบขั้นตอนในการผลิต เช่น ข่าวผู้เยาว์, รายการคิสนีย์คลับ
2. รายการที่สถานีจัดจ้างบริษัทผู้ผลิตให้ทำการผลิตรายการให้กับทางสถานีนำไปออกอากาศ เช่น บริษัท ผงผล จำกัด รับผิดชอบ รายการเจ้าขุนทองเปิดกล่องใหม่
3. รายการที่สั่งซื้อมาจากต่างประเทศ โดยเป็นรายการประเภทการ์ตูน แล้วทางสถานีทำการบันทึกเสียงภาษาไทยใหม่ เช่น การ์ตูนศึกมหัศจรรย์ดาบกายสิทธิ์, การ์ตูน เทเลทับบีส, การ์ตูน BATMAN เจ้าชายรัตติกาล ปี 2, การ์ตูน HAMTARO แก๊งจิ๋วผจญภัย, อุตุตราแมนคอสมอส

4. รายการที่ผู้ผลิตภายนอกผลิตรายการเองแล้วขอเช่าเวลาออกอากาศ โดยจ่ายค่าตอบแทนแก่สถานีเพื่อนำรายการออกอากาศ เช่น

บริษัท บีบีทีวี โปรดักชั่น จำกัด ผลิต พ่อครัวตัวน้อย, คิคคิคคิดสนุก, นักสู้วัยซน, ตะลุยโลกจิ๋ว

บริษัท มีเดียอิมแพค จำกัด ผลิต รักลูกให้ถูกทาง

บริษัท สามเศียร จำกัด ผลิต ลูกมด...ปัง ปัง

บริษัท สหมงคลเทเลวิชั่น จำกัด ผลิต คาดฟ้าท่าทอลง

บริษัท โพลีพลัส จำกัด ละครกลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้

บริษัท โอ ไอ เอส เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต เจาะสนามจูเนียร์

บริษัท อินโฟส อินเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต ต่าลิบ

บริษัท ทริกลีชั่นส์ จำกัด ผลิต แชมป์เปียนน้อย

บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด ผลิต โลกใบใหญ่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ผลิต คลับสุขภาพ

บริษัท สหพัฒน์ทิบูล จำกัด ผลิต รักลูกให้ถูกทาง

บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด ผลิต ดวงใจและสายน้ำ

บริษัท นาราชิสดัม จำกัด ผลิต บ้านที่ก่อกำเนิด

บริษัท โลดัสสตูดิโอ จำกัด ผลิต แบ่งปันรอยยิ้ม

บริษัท ทีวี อิมเมจ จำกัด บริษัทในเครือ เจ เอส แอล ผลิต ร้อยเรื่องลูกรัก

5. รายการร่วมผลิตระหว่างสถานีกับบริษัทเอกชนผู้ผลิตรายการ โดยทำควมตกลงกันในเรื่องค่าเช่าเวลาออกอากาศ ที่ทางสถานีจะไม่คิดค่าเช่าเวลาแต่ทำการแบ่งรายได้จากผู้สนับสนุนรายการ (Revenue Share) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตหน้าใหม่ที่ต้องการทำรายการเด็กแต่ไม่มีเงินทุนพอ สามารถมีโอกาผลิตรายการ โดยส่วนใหญ่เป็นรายการการ์ตูนอนิเมชัน เช่น

บริษัท แฟนคาสีทาวน์ จำกัด ร่วมผลิต การ์ตูนชุด เทพจ๊ะทิงจา

บริษัท แอปพริมิเอท จำกัด ร่วมผลิต การ์ตูนอนิเมชัน ภูผาและหน้าไม้, การ์ตูนชุด วิหคน้อย

บริษัท มีเดียออฟมีเดีย จำกัด ร่วมผลิต การ์ตูนชุด พิกพยมราช

บริษัท ดีต้า แฟนคาสี จำกัด ผลิต พุทธพงษ์เจ้า, ลูกมด ปัง..... ปัง, เทพจ๊ะทิงจา

บริษัท บรรลือสาส์น จำกัด 1990 ผลิต สามก๊กมหาสนุก

โดยการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการของทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นั้น จะพิจารณาจากการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่มีความน่าสนใจของทุกบริษัท ไม่ได้กำหนดว่าต้องเป็นเฉพาะบริษัทผู้ผลิตรายการสำหรับเด็ก เขาวชน และครอบครัวเท่านั้น เพราะ

ราชการสำหรับผู้ชมกลุ่มเป้าหมายอื่นก็สามารถแทรกเนื้อหารายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวได้ โดยมีคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือกสรรรายการ หรืออาจมีผู้ผลิตบางรายแจ้งความจำนงค์ขอผลิตรายการเพื่อออกอากาศตามนโยบายของรัฐบาลเข้ามา ในเบื้องต้นจึงต้องทำการประเมินรายการจากโครงร่างรูปแบบรายการ (Proposal) ที่ผู้ผลิต รายการส่งมาก่อน ว่ารายการใดน่าจะเป็นรายการที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ มีสาระ ต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว และตรงตามนโยบายของสถานี จากนั้นต้องนำโครงร่างรูปแบบรายการเสนอ ภาพรวมมาให้ทางคณะกรรมการของสถานีพิจารณาก่อน ว่ามีความน่าสนใจ และต้องพิจารณา สักยภาพโดยรวมของบริษัทผู้ผลิตว่าสามารถที่จะดำเนินการร่วมงานกับสถานีได้อย่างยาวนาน ต่อเนื่อง สุดท้ายจึงเรียกทางบริษัทเข้ามาทำการตกลงสัญญาและรายละเอียดกัน หลังจากนั้นทาง สถานีต้องติดตามดูรูปแบบและเนื้อหาของรายการอยู่เสมอ เพื่อให้คุณภาพของรายการของรายการ คงเดิม พร้อมกับคูเรตติง (Rating) ของรายการด้วย

นอกจากนี้ การจัดการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่เพิ่มขึ้น เพื่อ ตอบสนองตามมาตรการรัฐนี้ ทางสถานีไม่ได้มีการจัดสรรเป็นงบประมาณพิเศษ โดยเฉพาะเรื่องนี้ เพราะว่าทางสถานีก็ต้องดำเนินการหารายได้เข้าสู่สถานีเป็นปกติ เพียงต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย นั้นคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่าเนื้อหาของรายการสามารถตอบสนองทางด้านการศึกษาและ การเรียนรู้ตามที่มาตรการรัฐกำหนดไว้ โดยเนื้อหาของรายการต้องมีความหลากหลาย แต่ละ รายการต้องสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ ส่วนภาพรวมของผังการออกอากาศทำให้ ช่วงเวลาใดเป็นรายการสำหรับกลุ่มผู้ชมกลุ่มใดนั้น สถานีเน้นเป็นผู้วางแนวทางเอง ดังที่คุณพลกร สมสุวรรณ กล่าวไว้ “รายการแต่ละรายการก็เจาะกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะเลย แยกประเภทของ รายการ แต่กลุ่มเป้าหมายก็ยังคงเป็นเด็กอยู่ และให้มีเนื้อหาหลากหลาย” (พลกร สมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548)

อีกทั้งในการจัดการรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองตาม นโยบาย มีจำนวนบริษัทผู้ผลิตรายการ ที่ต้องการนำรายการมาออกอากาศกับทางสถานี มีจำนวน มากเกินกว่าช่วงเวลาการออกอากาศอยู่แล้ว แต่ทางสถานีให้ความสำคัญในเรื่องการนำเสนอรายการ ให้มีความเหมาะสม และมีผู้ชมชื่นชอบ ติดตามชมมากกว่า เพราะการออกอากาศรายการที่มีทั้ง สาระความรู้และตอบสนองนโยบายรัฐบาล และต้องการให้มีประชาชนติดตามชมด้วยเป็นสิ่งที่ทำ ได้ยากมาก

ปัญหาส่วนมากของทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นในเรื่องของการผลิตรายการ ให้มีคุณภาพดีและให้มีผู้ชมติดตามชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะบางครั้งการผลิต

รายการที่ดี มีคุณภาพ เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระ แต่อาจไม่เป็นที่นิยม ทำให้รายการบางรายการที่ดีก็ต้องยุติไป เนื่องจากต้องพิจารณาว่าเนื้อหาที่ดี มีคุณค่าสาระนั้นั้นเหมาะกับผู้ชมแบบใด กลุ่มอายุเท่าใด ต้องติดตามความนิยมของตลาด เช่น รายการเจ้าขุนทอง ออกอากาศมาสิบกว่าปี ส่วนหนึ่งขาดทุน แต่มีผู้ชมกลุ่มหนึ่งที่พอใจ จะรับชม

ดังที่คุณชโรบล เรียงสุวรรณ กล่าวว่า “การที่รัฐขอช่วง 4 โมงเย็นถึง 4 ทุ่ม การจัดการรายการประเภทนี้ลงก็ไม่ได้มีปัญหากับการจัดหาเวลา เพราะคนอยากจะทำรายการเยอะมาก เพราะทุกคนก็คิดว่ารายการของตัวเองจะดี ประสบความสำเร็จกันทุกคน คือหมายถึงใครๆ ก็อยากเอารายการมาลงในช่วงนี้ จึงไม่มีปัญหาในการจัดหารายการ แต่ว่าให้เหมาะสมแล้วดีแล้วมีผู้ชมเยอะด้วยเนี่ย คงต้องดูกันนิดนึง” (ชโรบล เรียงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2548)

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ของสถานีไว้อย่างชัดเจน ว่าเน้นรายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กประถม โดยแต่ละช่วงเวลาจะกำหนดกลุ่มผู้ชมไว้อย่างชัดเจน เพราะการที่รัฐบาลมีมาตรการให้รายการเด็กอยู่ในช่วง 16.00-22.00 น. นั้นทำให้เกิดการแข่งขันมากในระหว่างแต่ละสถานี ซึ่งไม่ได้หมายความว่าทุกสถานีต้องมาทำรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงเวลา 16.00-22.00 น. ช่วงเดียวกันหมด เพราะแต่ละช่วงก็จะมีกลุ่มเป้าหมายไม่เหมือนกัน ซึ่งสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 จะให้ความสำคัญไปที่เด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยประถมศึกษา และครอบครัว ดังนั้น รายการสำหรับเด็กส่วนใหญ่ของทางสถานีจะอยู่ที่ช่วงเวลาประมาณ 16.00-18.00 น. ซึ่งเป็นรายการที่เน้นสาระบันเทิงสำหรับเด็ก เช่น เวลา 16.00 น. จะเป็นรายการสำหรับพ่อแม่ที่ดูแลลูก อย่างรายการรักลูกให้ถูกทาง ต่อมาเวลา 17.00 น. เป็นรายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และวัยประถมศึกษา เช่น เจ้าขุนทอง, ดาดฟ้าท้าทดลอง เวลา 18.00 – 18.15 น. เป็นการ์ตูนซึ่งจะเป็นการ์ตูนที่ผลิตโดยคนไทย มีเนื้อหาสอดแทรกคตินธรรม เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เช่น การ์ตูนชุด เทพจ๊ะทิงจา และในเวลา 18.15 น. เป็นช่วงของละคร ที่เหมาะสำหรับทุกคนในครอบครัว เป็นละครที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

อีกทั้งการจัดวางเวลาการออกอากาศเช่นนี้ บางครั้งอาจเกิดความเข้าใจว่า 16.00 น. ผู้ชมกลุ่มเด็ก ๆ กำลังเดินทางกลับจากโรงเรียนมายังไม่ถึงบ้าน แต่ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ไม่ได้เจาะจงกลุ่มเป้าหมายเน้นเฉพาะแต่เด็กในเมือง เพราะเด็กในชนบทจะเดินทางกลับถึงบ้านกันแล้ว จากการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศเช่นนี้ไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบเสียหายแต่อย่างใด แม้ว่าบางช่วงเวลาจะมีผู้ชมสู้กับสถานีอื่นไม่ได้ แต่ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ก็เน้นที่ผู้ชมกลุ่มเด็กเป็นหลัก

นอกจากนี้ สถานีได้ให้ความช่วยเหลือด้านสัญญาการเช่าเวลาแก่บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ประสบปัญหาการขาดทุน โดยการลดค่าเช่าเวลาออกอากาศ และการผ่อนผันการจ่ายค่าเช่าเวลา เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการที่มีข้อจำกัดด้านผู้สนับสนุนรายการสามารถผลิตรายการมาออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง

ในด้านการตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพของรายการ มีระเบียบของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ซึ่งกำกับดูแลรายการอยู่แล้ว รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการของสถานีคอยตรวจสอบด้วย ซึ่งมีหน้าที่ต้องคอยตรวจสอบฝ่ายรายการในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ หลังจากที่ได้ไปรับทราบมติของรัฐมา และถ้าเจออะไรมีปัญหา ทางฝ่ายรายการก็แจ้งมายังผู้บริหาร

ดังนั้นจึงเห็นได้ การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการดูรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ผู้ผลิตรายการนำมาเสนอก่อน โดยเน้นสนับสนุนผู้ผลิตรายการในประเทศโดยเฉพาะผู้ผลิตรายการการ์ตูนแอนิเมชัน และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้วก็มีกระบวนการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการ ซึ่งรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 มีเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา และบันเทิง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะแบบใดก็ต้องให้เกิดความสมดุลกัน แต่ด้วยลักษณะของสถานีทำให้เรื่องธุรกิจก็เข้ามามีบทบาทมาก สถานีจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องเรตติ้งและโฆษณาด้วย

จากการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงาน ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือในการจัดสรรเวลาออกอากาศ

การดำเนินการของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เพื่อตอบสนองมาตรการรัฐ เริ่มจากการให้ความร่วมมือเข้าประชุมกับรัฐบาลเพื่อรับทราบมาตรการ จากนั้นทางสถานีจึงทำการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อแจ้งให้ทราบว่าทางสถานีมีการออกอากาศรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้อยู่จำนวนหนึ่งแล้ว และเริ่มดำเนินการตามมาตรการรัฐ ดังนี้

1.1 ฝ่ายบริหารจัดการประชุมภายในฝ่าย เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับช่วงเวลาและรายการที่เหมาะสม สำหรับการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่ม

1.2 ฝ่ายรายการแจ้งต่อบริษัทผู้ดำเนินการผลิตเพื่อให้ทำการผลิตรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพิ่มเติมโดยให้นำเสนอโครงสร้างรายการมา

1.3 เริ่มทำการปรับผังการออกอากาศรายการโดยการย้ายเวลาออกอากาศของรายการเดิมที่มีอยู่แล้ว ประกอบกับ จัดหารายการที่ผลิตใหม่ด้วย

1.4 เริ่มทำการปรับผังการออกอากาศหลังจากรับทราบมาตรการรัฐเลขและผังการออกอากาศปรับได้เสร็จสมบูรณ์ เมื่อ เมษายน 2547

2. การจัดสรรการออกอากาศรายการ

ช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปี 2546 นั้น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 มีการออกอากาศรายการเป็นจำนวนมากกว่ามาตรการรัฐอยู่แล้ว คือ ร้อยละ 11.71 ต่อมาในปี 2547 จำนวนรายการลดลงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 11.36 โดยการออกอากาศในช่วงนอกเวลาที่มาตรการรัฐกำหนดเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเข้าสู่ปี 2548 จำนวนรายการมีเพิ่มมากขึ้น ถึงร้อยละ 13.81 โดยมีสัดส่วนของการออกอากาศของรายการในช่วงเวลาและนอกช่วงเวลามาตรการรัฐกำหนดอย่างเท่า ๆ กัน

3. การจัดการในการผลิตรายการ

แหล่งที่มาของรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ประกอบด้วยรายการที่ทางสถานีทำการผลิตเอง, รายการที่ทางสถานีจัดจ้างบริษัทผู้ผลิตให้นำดำเนินการผลิตรายการ, การจัดซื้อรายการจากต่างประเทศ, บริษัทเอกชนผู้ดำเนินการผลิตเช่าเวลากับทางสถานีเพื่อออกอากาศรายการ, รายการที่สถานีร่วมผลิตกับบริษัทผู้ดำเนินการผลิต

การคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตเพื่อนำเสนอรายการต่อสถานีนั้น มีการคัดเลือกจากโครงร่างรูปแบบและเนื้อหารายการ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นผู้ผลิตรายการเด็กมาก่อน จากนั้นนำโครงร่างรายการเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อให้คณะกรรมการของทางสถานีทำการคัดเลือก จากนั้นเมื่อรายการเริ่มออกอากาศก็ติดตามผลเรตติ้งด้วย

ทางสถานีมีการแบ่งกลุ่มผู้ชมเด็กไว้อย่างชัดเจน ว่ามีรายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน คือ รายการเจ้าขุนทอง และเน้นรายการสำหรับเด็กประถมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีมุ่งหวังกลุ่มผู้ชมที่อยู่ต่างจังหวัดด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าทางสถานีมีความชัดเจนในการแบ่งกลุ่มผู้ชมเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ทางสถานีมีการให้ความช่วยเหลือผู้ผลิตรายการที่สร้างสรรค์รายการที่มีคุณภาพ โดยการผ่อนผันการจ่ายค่าเช่าเวลา และลดค่าเช่าเวลา

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานี หมายถึงรายการที่มีเนื้อหาหลากหลาย และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างเฉพาะเจาะจงโดยมีการแบ่งกลุ่มผู้ชมอย่างชัดเจน ทั้งเด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยประถม เยาวชน และครอบครัว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การดำเนินการตามมาตรการรัฐของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านโครงสร้างบุคลิกภาพขององค์กรผู้ทำการสื่อสารกล่าวคือ สถานีเป็นองค์กรเอกชนที่ได้รับความนิยม โดยมีเรตติ้งสูงเมื่อเทียบกับสถานีอื่น ๆ แต่ทางผู้บริหารของสถานีก็ให้ความสำคัญกับการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่พบการแบ่งเนื้อหารายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ประกอบด้วยมีการสนับสนุนผู้ผลิตรายการสำหรับเด็กที่เป็นผู้ผลิตภายในประเทศด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผลิตการ์ตูนแอนิเมชัน

4. สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

4.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตอบสนองมาตรการรัฐ โดยเริ่มจากการเข้าประชุมกับทางรัฐบาล เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 โดยมีคุณสุระ เกนทะนะสิด ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุมครั้งแรก คุณสุระ เกนทะนะสิด ได้มอบหมายให้ส่วนพัฒนารายการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในฝ่ายรายการ สํารวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวตามกำหนดของมาตรการรัฐ พบว่า การออกอากาศรายการในช่วงก่อนมาตรการรัฐ นั้นทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มีการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวอยู่แล้ว ในช่วงเย็น วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 17.25-20.00 น. ซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่รัฐขอความร่วมมือมา และในช่วงเช้า วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 06.00-11.00 น. โดยมีจำนวนรายการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการอยู่แล้ว ดังที่คุณสุระ เกนทะนะสิด กล่าวว่า “ตอนนั้นช่อง 9 มีรายการเด็กเกินกว่าจำนวนที่เขาขอความร่วมมือมาอีก...เพราะรายการช่อง 9 นี้ สมัยก่อนรายการเด็กมากที่สุดอยู่แล้วนะ เขาเรียกว่าช่อง 9 การ์ตูน” (สุระ เกนทะนะสิด, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

ผลจากการสำรวจรายการที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปรากฏว่ามีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลังออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 22 รายการ และมีเวลาการออกอากาศรวม 1,330 นาที หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13.19 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

หลังจากนั้นเมื่อทางรัฐบาลได้จัดการประชุมครั้งที่ 2 ขึ้น ในวันที่ 7 มกราคม 2547 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จึงได้นำเสนอสัดส่วนจำนวนรายการที่ได้ทำการสำรวจมา เพื่อให้รัฐบาลรับทราบว่าทางสถานีมีสัดส่วนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อยู่ในผังการออกอากาศแล้วจำนวนหนึ่ง อีกทั้งยังมีจำนวนรายการมากเกินไปกว่าที่รัฐบาลขอความร่วมมือมาด้วย โดยภาพรวมของสัดส่วนรายการเป็นจำนวนมาก และการจัดทำรายการเพื่อเด็กและเยาวชน เน้นการเสริมสร้างความคิด ให้อัจฉริยะบุคคลที่เป็นผู้นำ เป็นต้นแบบ โดยมีการปรับผังรายการทุก 6 เดือน เพื่อให้เกิดรายการใหม่ ๆ

หลังจากที่สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้นำเสนอผลการสำรวจรายการที่เข้าข่ายรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวต่อรัฐบาลแล้ว ทางสถานีไม่ได้ดำเนินการใดๆ เพื่อทำการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศ เพียงแค่รับทราบมาตรการมาและรอปรับผังรายการตามวาระการปรับผังการออกอากาศตามปกติ เนื่องจากทางสถานีมีรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวมากอยู่แล้ว เพราะนโยบายของสถานีที่เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อสังคมอุดมปัญญา หรือ Knowledge based Society ดังคำกล่าวของ คุณสุระ เกนทะนะสีล ที่ว่า “สถานีก็ไม่ได้ทำอะไรตามความขอร้อง เพราะเราทำอยู่แล้ว เกินอยู่แล้ว ก็คือ คงผั่งเหมือนเดิม ไม่มีการปรับเปลี่ยนอะไร แล้วก็ไม่ได้มีการจัดหารายการมาเพิ่ม คือสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว เราก็ยังเท่าเดิมอยู่ เพราะเราถือว่า Over Regulation อยู่แล้ว เราเป็นตามมดอยู่แล้ว ไม่ต้องมีมาตรการเราก็เป็นอยู่แล้ว เรามีรายการเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัวอยู่แล้ว” (สุระ เกนทะนะสีล, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์คุณสุระ เกนทะนะสีล ผู้วิจัยพบว่า ถึงแม้ทางสถานีจะไม่ทำการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการ แต่ทางสถานีก็ยังคงให้ความสำคัญต่อมาตรการรัฐ ในแง่ที่ว่ามาตรการนี้เป็นเสมือนข้อกำหนดที่เป็นแนวทางในการเตือนให้สถานีคอยระมัดระวังการนำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด

“พอมาตรการออกมา เราให้สาระสำคัญ หรือเราให้ความเข้มงวดมากไปไหม เราตอบตรงๆ ว่าเราก็ไม่เดือดร้อนอะไร เราทำปกติ ก็คือปรับผังตามช่วงเวลาปรับผังปกติ เราไม่ต้องเปลี่ยนอะไรเลย

ไม่ได้ปรับอะไรเลย เพียงแต่คำนึงว่ารายการพวกที่ไม่มีสาระหรือล่อแหลมไม่ควรมาลงแถวนี้ละ ก็
ระมัดระวังเป็นพิเศษ คือมาตรการคอยเป็นตัว Remind ตามนี้ว่า ช่วงเวลานี้ควรเป็นเด็ก เยาวชนนะ”
(สุระ เกนทะนะศิลป์, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

4.2 การดำเนินการจัดสรรการออกอากาศรายการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตารางในช่วงปลายปี 2546 ปรากฏว่ามีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็น
รายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลังออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 22 รายการ
และมีเวลาการออกอากาศรวม 1,330 นาที หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13.19 ของเวลา
ออกอากาศทั้งหมด โดยแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 9 รายการ รายการสำหรับเยาวชน
จำนวน 4 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 9 รายการ ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.17 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9
อ.ส.ม.ท. ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

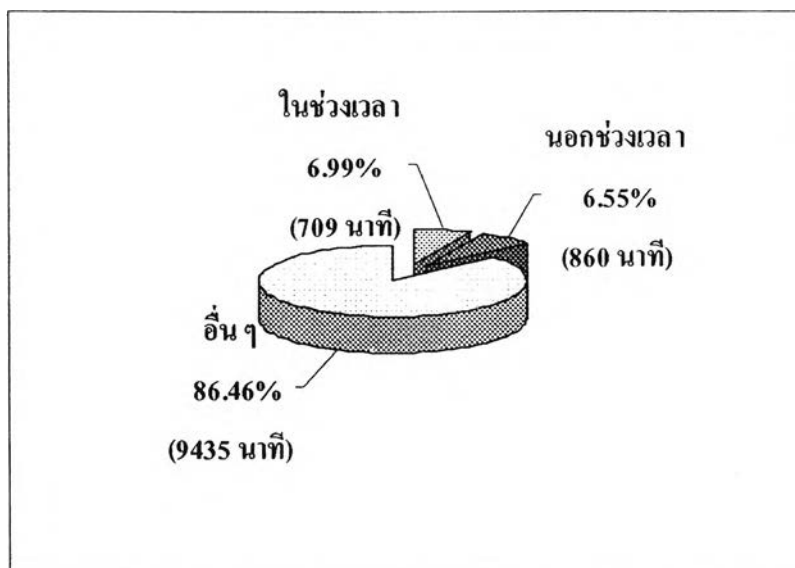
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. แชมป์เยาวชน	พุธ	15.00-16.00
	2. บัณฑิตน้อย	จันทร์	17.25-17.50
	3. เพื่อนแก้ว	อังคาร	17.25-17.50
	4. โลกการ์ตูนมหาสนุก	จันทร์-พุธ	17.50-18.20
	5. ไฮไลท์การ์ตูน 9	จันทร์-ศุกร์	18.20-18.30
	6. ภ.อ.ขามิ แก๊ง 3 ซ่า ซามูไร	เสาร์	07.00-07.30
	7. คิดชน	อาทิตย์	07.00-07.30
	8. ช่อง 9 การ์ตูน	เสาร์-อาทิตย์	08.00-10.00
	9. ซูเปอร์จิว	เสาร์-อาทิตย์	10.00-10.30
รวม	9		610
เยาวชน	1. ผจญภัยสุดสนุก	พุธ	17.25-17.50
	2. มหัศจรรย์แห่งป่า	พฤหัสบดี	17.25-17.50
	3. เกมคนเก่งก้าแอล	ศุกร์	17.25-18.20
	4. ไอทีจีเนียส	พฤหัสบดี	17.50-18.20
รวม	4		135

กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
ครอบครัว	1. แคนสนธยา	จันทร์-ศุกร์	18.30-19.00
	2. เกมทศกัณฐ์	จันทร์-ศุกร์	19.30-20.00
	3. ฟุคฟิดโฟไฟ	จันทร์-ศุกร์	20.57-21.00
	4. บ้านทึกลอก	พฤหัสบดี	21.00-22.00
	5. ประทีปส่องทาง/ใจเขาใจเรา	อาทิตย์	06.00-06.30
	6. น้ำใจจากสาขธาร	อาทิตย์	6.30-07.00
	7. ทินิมหานคร	เสาร์	6.30-07.00
	8. ทิวแชมเปียน	เสาร์-อาทิตย์	10.30-11.00
	9. แสบปีแวมลี	อาทิตย์	17.00-18.00
รวม	9		585
รวมทั้งสิ้น	22		1330

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 17.30-18.30 น. ในวันพุธ เวลาประมาณ 15.00-16.00 น. ในวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00-07.30 น. และ 08.00-10.30 น. และในวันอาทิตย์ ในเวลาประมาณ 07.00-07.30 น. ส่วนรายการสำหรับเด็กเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 07.30-18.00 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 18.30-20.00 น. และ เวลาประมาณ 20.30-22.00 น. ส่วนในวันเสาร์ – อาทิตย์ ออกอากาศเวลาประมาณ 06.00-07.00 น. และเวลาประมาณ 10.30-11.00 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 17.00-18.00น.

ผลจากการมีมาตรการ ซึ่งปรากฏปลายปี 2547 มีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 20 รายการ และมีจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 21 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,375 นาที จากเวลาการออกอากาศ ทั้งหมด 10,080 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.64 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอก ช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.7 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีสัดส่วนรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่กำหนดจำนวน 12 รายการ มีเวลาออกอากาศ 705 นาที คิดเป็นร้อยละ 6.99 และออกอากาศนอกช่วงเวลาที่มาตราการรัฐกำหนด จำนวน 9 รายการ มีเวลาออกอากาศ 660 นาที หรือร้อยละ 6.55 โดยพบว่า สัดส่วนของรายการที่ออกอากาศทั้งในและนอกนั้น มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมากโดยจะเป็นการออกอากาศรายการในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และช่วงเช้าวันเสาร์-อาทิตย์

เมื่อผู้วิจัยศึกษาเอกสารรายการ พบว่า มีรายการสำหรับเด็ก จำนวน 10 รายการ รายการสำหรับเด็กเยาวชน จำนวน 4 รายการ และรายการสำหรับเด็กครอบครัว จำนวน 6 รายการ โดยพบว่ามีรายการออกอากาศอยู่เดิม จำนวน 7 รายการ ได้แก่ แชมป์เยาวชน, บัณฑิตน้อย, เพื่อนแก้ว, โลกการ์ตูนมหาสนุก, ไฮไลท์การ์ตูน 9 (ไฮไลท์ คิตส์ เวิลด์), Horry ปีศาจน้อยซ็อคโกแลต , ช่อง 9 การ์ตูน (โมเดิร์น ไนน์ การ์ตูน), ซูเปอร์จิ๋ว, ผจญภัยสุดสนุก, มหัศจรรย์แห่งป่า, คนเก่งกับแอลจี, ไอทีจีเนียส, แดนสนธยา, เกมทศกัณฐ์, ประทีปส่องใจ/ใจเขาใจเรา, นำใจจากสายธาร, จอโลก, บันทึกโลก นอกจากนี้ยังพบรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 6 รายการ ภ.อิชามิ แก๊ง 3 ซ่า ซามูไร, คิซุน, ฟุคพิคไฟ, ที่นี้มหานคร, ทีวีแชมเปียน, แอปเปิ้ลแฟมิลี่ ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.18 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9
อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.ชมข่าวเยาวชน	จันทร์	16.30-17.00	1.ไฮไลท์ คิคส์ เวิลด์	เสาร์	07.00-08.00
	2.บัณฑิตน้อย	จันทร์	17.25-17.50	2. Horry วิชาจน้อย ซ็อคโกแลต	เสาร์	06.30-07.00
	3.เพื่อนแก้ว	อังคาร	17.25-17.50	3.ซูเปอร์จิว	อาทิตย์	07.00-08.00
	4.โลกการ์ตูนมหา สนุก	จันทร์-พุธ	17.50-18.20	4.โมเดิร์นไนน์ การ์ตูน	เสาร์, อาทิตย์	08.00-10.00
	5.ไฮไลท์ คิคส์ เวิลด์ *	จันทร์-ศุกร์	18.20-18.30			
	6.เกมทศกัณฐ์เด็ก	เสาร์, อาทิตย์	19.30-20.00			
รวม	6		280	4		390
เยาวชน	1.ผจญภัยสุดสนุก	พุธ	17.25-17.50			
	2.มหัศจรรย์แห่งป่า	พฤหัสบดี	17.25-17.50			
	3.คนเก่งกับแอลจี	ศุกร์	17.25-18.20			
	4.ไอทีจีเนียส	พฤหัสบดี	17.50-18.20			
รวม	4		135			
ครอบครัว	1.แดนสาธยา	จันทร์-ศุกร์	18.30-19.00	1.ประทีปส่องทาง/ใจ เราใจเรา	อาทิตย์	06.00-06.30
	2.เกมทศกัณฐ์	จันทร์-ศุกร์	19.30-20.00	2.น้ำใจจากสายธาร	อาทิตย์	06.30-07.00
				3.จอโลก	เสาร์, อาทิตย์	10.00-11.00
				4.บันทึกโลก	เสาร์	13.00-14.00
รวม	2		300	4		270
รวมทั้งสิ้น	12		705	8		660

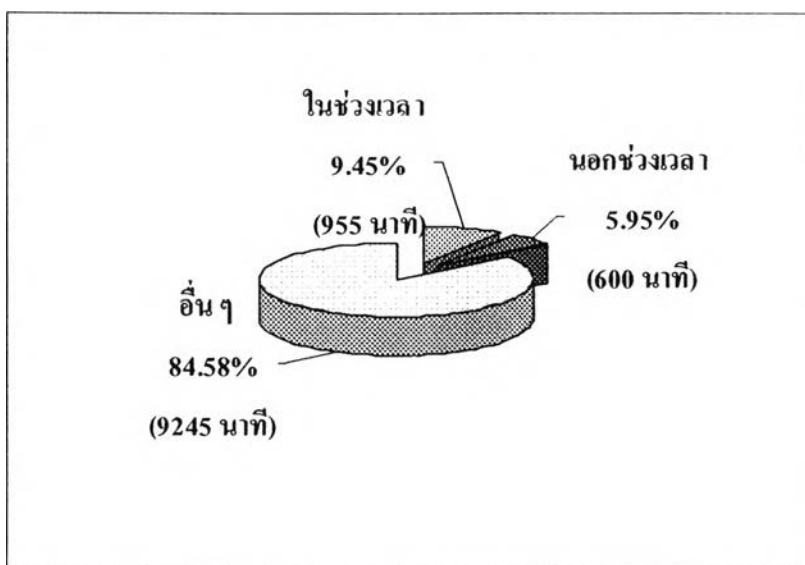
จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 16.30-18.30 น. และเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00-10.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันพุธ เวลาประมาณ 17.25-17.50 น. ออกอากาศวันพฤหัสบดี เวลาประมาณ 17.30-18.30 น. ออกอากาศวันศุกร์ในเวลา 17.25-18.20 น. ส่วนรายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 18.30-19.00 น. และ 19.30-20.00 น. วันเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ

10.00-11.00 น. ออกอากาศวันเสาร์เวลาประมาณ 13.00-14.00 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 16.00-07.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศหลังจากมีมติคณะรัฐมนตรี พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ยังคงผังการออกอากาศเหมือนเดิม มีแค่การปรับเวลาการออกอากาศของรายการบางรายการ เช่น แชมป์เยาวชน จากเดิมออกอากาศเวลา 15.00-16.00 น. เปลี่ยนเป็น 16.30-17.00 น. และทำการเพิ่มรายการเกมทศกัณฐ์เด็ก ในช่วง 19.30-20.00 น. ซึ่งเป็นรายการที่มีรูปแบบเดียวกับรายการเกมทศกัณฐ์ซึ่งได้รับความนิยม

ต่อมาปลายปี 2548 มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 23 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 1,555 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 10,080 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.43 โดยแจกแจงเป็นช่วงเวลาการออกอากาศในและนอกมาตรฐานการรัฐ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.8 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มีการออกอากาศรายการในช่วงที่มาตรฐานการรัฐกำหนด จำนวน 14 รายการ มีเวลาออกอากาศ 955 นาที คิดเป็นร้อยละ 9.47 และรายการนอกช่วงเวลาของมาตรฐานการรัฐกำหนด จำนวน 9 รายการ มีเวลาออกอากาศ 600 นาที หรือร้อยละ 5.95 ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า มีสัดส่วนรายการในช่วงเวลาที่มาตรฐานการรัฐกำหนดเพิ่มมาก

ขึ้น โดยเป็นการเพิ่มการนำเสนอรายการในช่วงค่ำของวันจันทร์-ศุกร์ เพราะทางสถานีต้องการให้เห็นความชัดเจนของการดำเนินการตามมาตรการรัฐ ว่าทางสถานีไม่ได้ละเลย จึงเพิ่มรายการขึ้นมาจำนวนหนึ่ง

เมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารรายการ พบว่า จำนวนรายการทั้งหมดแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 10 รายการ รายการสำหรับเยาวชน จำนวน 1 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 12 รายการ ซึ่งพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ขยับรายการออกอากาศ จำนวน 3 รายการ ได้แก่ , ผจญภัยสุดสนุก, คนเก่งกับแอลจี, ไอทีจีเนียส โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่ม จำนวน 7 รายการ ได้แก่ ฟุตบอลฟอโฟ, วีไอพี, 500วัน1,500 ไมล์, จอโลกBiography ,กบนอกกะลา, จอโลก World Best,บันทึกโลก สุดสัปดาห์ และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 16 รายการ ได้แก่ แชมป์เยาวชน,บันทึกน้อย,เพื่อนแก้ว,โลกการ์ตูน,เปิดโลกวัยซน,เกมทศกัณฐ์เด็ก, Horry ปีศาจน้อยช็อคโกแลต, ไอไลท์คิดส์วิลด์,ซูเปอร์จิว,โมเดิร์นไนน์การ์ตูน,มหัศจรรย์แห่งป่า,ฟุตบอลฟอโฟ,วีไอพี,500วัน 1,500ไมล์,จอโลกBiography,กบนอกกะลา,จอโลกWorld Best,บันทึกโลก สุดสัปดาห์,แดนสนธยา, เกมทศกัณฐ์, ประทีปส่องใจ/ใจเขาใจเรา, น้ำใจจากสายธาร, จอโลก,บันทึกโลก ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.19 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9

อ.ส.ม.ท. ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก อายุ 3-12 ปี	1.แชมป์เยาวชน	จันทร์	16.00-16.30	1. Horry ปีศาจน้อยช็อคโกแลต	เสาร์	06.30-07.00
	2.บันทึกน้อย	จันทร์	16.40-17.05	2.ไอไลท์ คิดส์ วิลด์	เสาร์	07.00-08.00
	3.เพื่อนแก้ว	อังคาร	16.40-17.05	3.ซูเปอร์จิว	อาทิตย์	07.00-08.00
	4.โลกการ์ตูน	พุธ-ศุกร์	16.40-17.05	4. โมเดิร์นไนน์การ์ตูน	เสาร์, อาทิตย์	08.00-10.00
	5.เปิดโลกวัยซน	จันทร์-ศุกร์	17.05-17.30			
	6.เกมทศกัณฐ์เด็ก	เสาร์, อาทิตย์	19.30-20.00			
รวม	6		340	4		390
เยาวชนอายุ 13-18 ปี				1.มหัศจรรย์แห่งป่า	อาทิตย์	06.30-07.00
รวม				1		30

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
ครอบครัว	1.ฟุด ฟิด ฟอ ไฟ	จันทร์-ศุกร์	17.57-18.00	1.น้ำใจจากสายธาร	เสาร์	05.30-06.00
	2.แดนสนธยา	จันทร์-ศุกร์	18.15-18.45	2.ประทีปส่องทาง/ใจ เขาใจเรา	อาทิตย์	06.00-06.30
	3.เกมทศกัณฐ์	จันทร์-ศุกร์	19.30-20.00	3.จอโลก World' Best	เสาร์	10.00-11.00
	4.วี ไอ พี	จันทร์	20.30-21.30	4.บันทึกโลก สุด สำดาศ์	อาทิตย์	10.00-11.00
	5. 500 วัน 1,500 ไมล์	อังคาร	20.30-21.30			
	6.จอโลก Biography	พุธ	20.30-21.30			
	7.บันทึกโลก	พฤหัสบดี	20.30-21.30			
	8.กบนอกกะลา	ศุกร์	20.30-21.30			
รวม	8		615	4		180
รวมทั้งสิ้น	14		955	9		600

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ เวลาประมาณ 16.00 – 16.30 น. วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 16.30-17.30 น. และเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30-10.00 น. และ 19.30-20.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศ วันอาทิตย์ เวลาประมาณ 06.30-07.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 17.30-19.00 น. , 19.30-20.00 น. และเวลาประมาณ 20.30-21.30 น. วันเสาร์ เวลาประมาณ 05.30-06.00 น., วันอาทิตย์เวลาประมาณ 06.00-06.30 น. และวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 10.00-11.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยน พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ได้เพิ่มช่วงเวลาสำหรับผู้ชมเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยย้ายรายการในช่วง เวลา 17.25-17.50 น. มาออกอากาศเวลา 16.40-17.05 น. ซึ่งเดิมเป็นรายการข่าว จากนั้นนำเสนอรายการใหม่ คือ เปิดโลกวัยชน ออกอากาศเวลา 17.05-17.30 น. ในวันจันทร์-ศุกร์

ส่วนรายการที่ออกอากาศอยู่เดิม ก็มีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการออกอากาศ เช่น แดนสนธยา เดิมออกอากาศเวลา 18.30-19.00 น. เปลี่ยนเวลาออกอากาศเป็นเวลา 18.15-18.45 น.

นอกจากนี้ยังเพิ่มช่วง เวลา 20.30-21.30 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ เป็นการออกอากาศรายการสำหรับครอบครัว คือ วีไอพี, 500 วัน 1,500 ไมล์, จอโลก Biography, กบนอกกะลา

แต่อย่างไรก็ตาม ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ยังคงช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงเช้าวันเสาร์-อาทิตย์ไว้ดังเดิม เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่รายการได้รับความนิยม และออกอากาศมายาวนาน

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองมติคณะรัฐมนตรี ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่าในปี 2547 ทางสถานีมีการนำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้ในสัดส่วนตามที่มาตรการกำหนด คือ ร้อยละ 13.64 โดยมีจำนวนรายการ 21 รายการ และทางสถานีไม่ได้ทำการปรับเปลี่ยนการออกอากาศรายการสำหรับผู้ชมในกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว แต่เมื่อเข้าสู่ปี 2548 จึงได้ทำการเพิ่มสัดส่วนจำนวนรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้ โดยสัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่มมากขึ้นเกินกว่าที่มาตรการกำหนด ร้อยละ 15.43 มีจำนวนรายการ 23 รายการ โดยส่วนใหญ่รายการที่นำเสนอเพื่อตอบสนองตามมาตรการเป็นรายการสำหรับเด็กและครอบครัว โดยมีรูปแบบของรายการส่วนใหญ่เป็น การ์ตูนและสารคดี

4.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

จากการสัมภาษณ์ คุณสุระ เกษณะสถิต ถึงการจัดการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. พบว่า รายการที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้น สามารถแบ่งกลุ่มตามลักษณะที่มาของรายการได้ ดังนี้

1. รายการที่ทางสถานีจัดซื้อมาจากต่างประเทศ แล้วทางสถานีทำการบันทึกเสียงภาษาไทยใหม่ และถ่ายทำช่วงดำเนินรายการเอง โดยฝ่ายรายการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบขั้นตอนในการผลิต เช่น การ์ตูนในรายการโมเดิร์นไนน์การ์ตูน และโลกการ์ตูน

2. รายการที่บริษัทผู้ดำเนินการผลิตทำการผลิตรายการเองหรือจัดซื้อรายการจากต่างประเทศแล้วขอเช่าเวลาออกอากาศกับทางสถานี โดยจ่ายค่าตอบแทนแก่สถานีเพื่อนำรายการออกอากาศ เช่น

บริษัท นพพร โปรโมชัน แอนด์ พิคเจอร์ จำกัด ผลิต แชมป์เยาวชน

บริษัท ซูเปอร์จิว จำกัด ผลิต ซูเปอร์จิว

บริษัท ฮันนี่ แอนด์ เฟรนด์ จำกัด ผลิต บันจูน้อย

บริษัท ออสการ์ จำกัด ผลิต เพื่อนแก้ว

บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) ผลิต มหัศจรรย์ธรรมชาติ

บริษัท ทูนาทาวน์ฯ จำกัด จัดซื้อการ์ตูนในรายการ โลกการ์ตูน

บริษัท จินตภา อินเตอร์เนชั่น จำกัด จัดซื้อ แคนสนธยา

บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) จัดซื้อ เปิดโลกวัยชน, บันทึกโลก, บันทึกโลกสุดสุดสัปดาห์

3. รายการร่วมผลิตระหว่างสถานีกับบริษัทเอกชนผู้ผลิตรายการ โดยทำความตกลงกันในเรื่องค่าเช่าเวลาออกอากาศ โดยทางสถานีจะไม่คิดค่าเช่าเวลาออกอากาศแต่บริษัทผู้ผลิตต้องทำการแบ่งรายได้จากค่าโฆษณาของผู้สนับสนุนรายการให้กับทางสถานี เช่น

บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ร่วมผลิต เกมทศกัณฐ์, เกมทศกัณฐ์เด็ก

บริษัท เอฟพี จำกัด ร่วมผลิต ไฮไลท์ คัดส์ เว็ลด์

บริษัท โพลีพลัส เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด ผลิต วีไอพี

บริษัท พาโนรามาเว็ลด์ไวด์ จำกัด ผลิต 500 วัน 1,500ไมล์

บริษัท เจ เอส แอล จำกัด ผลิต กบนอกกะลา

โดยการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการนั้น ทางสถานีจะพิจารณาจากการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่มีความน่าสนใจของทุกบริษัท ในเบื้องต้นต้องทำการประเมินรายการจากโครงร่างรูปแบบรายการ (Proposal) ที่ผู้ผลิตรายการส่งมาก่อน ว่ารายการใดน่าจะเป็นรายการที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ มีสาระ ต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว และตรงตามนโยบายของสถานี จากนั้นทางสถานีพิจารณาเลือก แล้วเรียกทางบริษัทเข้ามาทำสัญญาและตกลงรายละเอียดกัน

ในด้านการจัดการรายการมาออกอากาศตามช่วงเวลาที่มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือมาพบว่า ทางสถานีได้นำเสนอรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวอยู่แล้ว อีกทั้งทางสถานีไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศมากนัก แต่สิ่งที่สถานีคำนึงถึง คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถนำเสนอรายการที่สามารถให้สาระความรู้แก่ผู้ชมได้มากขึ้นกว่าเดิม โดยรูปแบบของรายการต้องเป็นที่น่าสนใจด้วย

ดังที่คุณสุระ เกนทะนะสิล กล่าวว่า “อย่างปัญหาในช่วงที่เอารายการประเภทนี้มาลงในช่วง Prime Time ก็ไม่มีปัญหา เราเลย ๆ เพราะเราเป็นอยู่แล้ว คือเราทำอย่างนี้มานานแล้ว มาตรการออกมาเราก็เฉยๆ เพียงแต่ว่ามาตรการออกมาเรามีความระมัดระวังในการนำเสนอมากขึ้น” (สุระ เกนทะนะสิล, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

นอกจากนี้ ทางสถานีต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่าเนื้อหาของรายการสามารถตอบสนองทางด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตามที่มาตรการรัฐกำหนดไว้

โดยเนื้อหาของรายการต้องมีความหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้ชมในวัยเด็กและเยาวชน โดยต้องการให้รายการสามารถสร้างสรรค์สังคมได้ด้วย ดังที่คุณสุระ เกนทะนะสิล กล่าวว่า “การผลิตรายการส่วนมากของช่อง 9 เราก็ผลิตเน้นหนักในเรื่องเด็ก และเยาวชนอยู่แล้ว ช่อง 9 เราทำเพื่อสังคม อยากให้สังคมดี เรามีนโยบายสำหรับทุกอย่างที่เลือก การ์ตูนเราเลือกมาให้สังคมดี เรามีแนวคิดของเรา ซึ่งคนอื่น เขาอาจว่าเรารุนแรง รายการนี้ไม่เหมาะสม แต่เขาเป็นกระแสะท่อน นานาจิตตัง แต่เราคิดว่า เราเป็นผู้บริหารสื่อ เราคิดว่าถูกต้องแล้ว” (สุระ เกนทะนะสิล, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

ในขณะที่เดียวกัน สถานีได้ให้ความช่วยเหลือด้านสัญญาการเช่าเวลาแก่บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ประสบปัญหาการขาดทุน โดยการลดค่าเช่าเวลาออกอากาศ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการที่มีข้อจำกัดทางด้านผู้สนับสนุนรายการ สามารถผลิตรายการมาออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะคัดเลือกเฉพาะรายการที่มีคุณภาพ ตรงตามนโยบายของช่องและให้สาระประโยชน์เพื่อสังคมจริงๆ

“อย่างสถานีเรา ใครที่ทำรายการเด็ก เราลดค่าเวลาให้นะ บางทีลดให้ 50% นะ แต่เราคัดเลือกรายการนะ เรามีทฤษฎีของเรา เรามีความเชื่อของเรา เพราะว่าแต่ละสถานีมีความคิดไม่เหมือนกันนะ ต่างคนต่างคิด มันไม่มีพื้นฐานให้คิดเหมือนกัน มันขึ้นอยู่กับผู้บริหาร อย่างช่องอื่นเขาอาจจะคิดสถานีเป็นหลัก แต่ช่องนี้เราคิดว่าเราคิดถึงสังคมเป็นหลัก” (สุระ เกนทะนะสิล, สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2548)

ในด้านการตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพของรายการ มีระเบียบของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช) ซึ่งกำกับดูแลรายการอยู่แล้ว รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ส่วนจัดและควบคุมรายการของสถานีคอยตรวจสอบด้วย ซึ่งมีหน้าที่ต้องคอยตรวจสอบเผื่อรายการในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ หลังจากที่ได้ไปรับทราบมติของรัฐมนตรี และถ้าเจอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ทางส่วนนี้จะต้องแจ้งต่อผู้ผลิตทันที

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการดูรูปแบบ และเนื้อหาของรายการที่ผู้ผลิตรายการนำมาเสนอก่อน จากนั้นคณะกรรมการของทางสถานีทำการคัดเลือก และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้วก็มีกระบวนการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงการให้สาระความรู้ต่อผู้ชมเป็นสำคัญ ซึ่งรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. มีเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา และบันเทิง ควบคู่กันไป

จากการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงาน ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือในการจัดสรรเวลาออกอากาศ

สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมกับทางรัฐเพื่อรับสนองมาตรการ จากนั้นทำการสำรวจรายการสำหรับเด็ก เยาวชน ครอบครัวที่ออกอากาศอยู่แล้วเพื่อแจ้งต่อรัฐบาล แต่หลังจากนั้นทางสถานีก็ไม่ได้มีการปรับผังหรือดำเนินการอะไรเนื่องจากทางสถานีมีการออกอากาศรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มนี้เป็นจำนวนมากเกินกว่ามาตรการรัฐอยู่แล้วคือร้อยละ 13.19 ประกอบกับนโยบายของทางสถานีมีความสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรการรัฐอยู่แล้วด้วย ทำให้รายการที่ออกอากาศอยู่ในขณะนั้นสามารถตอบสนองได้ตามมาตรการรัฐ

2. การจัดสรรผังการออกอากาศ

ช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ทางสถานีมีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ถึงร้อยละ 13.19 เนื่องจากทางสถานีมีนโยบายเป็นสถานีที่ทำเพื่อสังคม เป็นสถานีสังคมอุดมปัญญา ต่อมาหลังจากมีมาตรการรัฐช่วงปี 2547 สัดส่วนรายการที่ยังคงเดิมอยู่ คือร้อยละ 13.64 แต่พอปี 2548 สัดส่วนจำนวนรายการมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 15.43 โดยเป็นการออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนดเป็นส่วนใหญ่

3. การจัดการในการผลิตรายการ

ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ท.ม. มีแหล่งที่มาของรายการที่นำมาออกอากาศ คือรายการที่จัดซื้อจากต่างประเทศ รายการที่บริษัทผู้ดำเนินการผลิตทำการเช่าเวลาออกอากาศ, รายการร่วมผลิตระหว่างบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการกับทางสถานี

การคัดเลือกบริษัทผู้ผลิต ทางสถานีจะทำการพิจารณาคัดเลือกจากโครงร่างรูปแบบและเนื้อหาของรายการเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ทางสถานีมีการช่วยเหลือบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการสำหรับเด็กที่ประสบกับปัญหาทางด้านรายได้ โดยการลดค่าเช่าเวลาออกอากาศ ซึ่งทางสถานีจะต้องทำการพิจารณาคัดเลือกผู้ผลิตที่จะให้ความช่วยเหลือด้วย

ส่วนเนื้อหาของรายการที่ออกอากาศทางสถานีนั้นจะมีการตรวจสอบเนื้อหาจากกองงาน กกช. ควบคู่ไปกับส่วนจัดและควบคุมรายการของสถานี

รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9

อ.ส.ท.ม. นั่นคือ รายการที่มีเนื้อหาหลากหลายซึ่งเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน มีเนื้อหาสร้างสรรค์ สังกม และสอนเด็กให้เป็นคนดี ประกอบกับมีการให้สาระความรู้ ข่าวสาร การศึกษา ควบคู่ไปกับ ความบันเทิง

สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ท.ม. ดำเนินการตอบสนองมาตรการรัฐภายใต้โครงสร้าง ด้านบุคลิกภาพขององค์กร โดยสถานีมีนโยบายเป็นสังคมอุดมปัญญา นำเสนอรายการเพื่อสังคม มุ่งหวังให้สาระความรู้ ปลูกฝังให้ประชาชนเป็นคนดี พร้อมทั้งช่วยเปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกลให้กับ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งมีการนำเสนอรายการที่จัดซื้อจากต่างประเทศเป็นหลัก โดยทาง สถานีมีทีมพากษ์ ซึ่งมีความชำนาญโดยเฉพาะ

5. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

5.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ดำเนินการตามมาตรการรัฐโดยให้ความ ร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศ ซึ่งเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 ได้เข้าร่วมประชุมกับรัฐบาล โดยมี คุณทิพเยาว์ จุลโกลบ ผู้อำนวยการส่วนจัดและควบคุมรายการและคุณสมใจผู้อำนวยการส่วนผลิต รายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้ เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสัดส่วนเวลาออกอากาศ รายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุมครั้งแรก คุณทิพเยาว์ จุลโกลบ ได้มอบหมายให้ส่วนจัดและควบคุม รายการทำการสำรวจรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวตามกำหนด ของมาตรการรัฐ ซึ่งพบว่า การออกอากาศรายการ โทรทัศน์ที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐนี้ มีรายการออกอากาศอยู่ในผังการออกอากาศอย่างกระจัด กระจาย ไม่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน แทรกอยู่ตามเวลาที่ว่าง ไม่มีการจัดกลุ่มช่วงเวลาการออกอากาศ ที่แน่นอน ด้วยเพราะสถานีมีภารกิจอื่นในการออกอากาศรายการตามนโยบายรัฐบาล เช่น การ ถ่ายทอดสดภารกิจต่างๆของรัฐบาล การประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาล ด้วยภารกิจเหล่านี้ จึงไม่ สามารถออกอากาศรายการอื่นที่ไม่ใช่รายการตามนโยบายหลักของรัฐบาลได้มากนัก

ในขณะนั้นมีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ออกอากาศอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับรายการที่ออกอากาศทั้งหมดของสถานีเท่านั้น ดังที่คุณสมใจ สะสมทรัพย์ กล่าวไว้ว่า “ก่อนมีมติก็มีรายการเด็กอยู่ แต่ว่าสัดส่วนไม่มากเท่าที่กำหนดไว้แน่ะ คือน้อยนะคะ เดิมมีประมาณ 3-4 % เท่านั้นคะ แล้วก็อยู่แบบกระจายกระจายกันทั้งวันคะ เป็นแบบนี้” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548) โดยมีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลังออกอากาศในขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 13 รายการ และมีเวลาการออกอากาศรวม 375 นาที หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 4.22 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

หลังจากนั้นเมื่อทางรัฐบาลได้จัดการประชุมขึ้นอีกครั้ง เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2547 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 จึงได้นำเสนอผลการสำรวจสัดส่วนจำนวนรายการ เพื่อให้รัฐบาลรับทราบว่าทางสถานีมีสัดส่วนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อยู่ในผังการออกอากาศแล้วจำนวนหนึ่ง เพียงแต่ออกอากาศกระจายอยู่ในผังรายการ โดยไม่ได้อยู่ในช่วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด และทางสถานีจึงเริ่มลงมือปฏิบัติการตามมาตรการรัฐ โดยการพิจารณาปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการเพื่อให้เหมาะสมกับมติคณะรัฐมนตรี โดยเริ่มจากให้ส่วนจัดและควบคุมรายการปรึกษากันถึงความเป็นไปได้ในเรื่องการจัดช่วงเวลาสำหรับออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่คิดว่าเหมาะสม เพราะต้องมีการบรรจुरายการเพิ่มมากขึ้นและยังต้องคำนึงถึงรายการที่ออกอากาศอยู่เดิม ประกอบกับต้องปรับผังการออกอากาศใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นไป เนื่องจากทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 จัดได้ว่าเป็นหน่วยงานที่รับทราบมาตรการนี้โดยตรงและพร้อมปฏิบัติตามทันที

ดังที่ คุณทิพเยาว์ จุลโบล ได้กล่าวไว้ว่า “วิทยุโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์จะต้องนำร่อง หลังจากมติคณะรัฐมนตรีออกมาแล้ว 1 มกราคม 2547 ว่าจะต้องเริ่มก่อน ในขณะที่ทีวีช่องอื่นๆ ยังไม่ได้เริ่มอย่างจริงจัง คือพูดง่ายๆ ว่าค่อยปรับเปลี่ยนไป แต่ของช่อง 11 อย่างน้อยต้องเพิ่มนะ” (ทิพเยาว์ จุลโบล, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของคุณสมใจ สะสมทรัพย์ ที่ว่า “พอมีมติมานี้ ทางช่องก็ตื่นตัว ให้ความร่วมมือกับมติ แน่บนคะ เพราะ มติเนี่ยเป็นอะไรที่เป็นมาตรการ ช่องก็ต้องดำเนินการ เราคือผู้ปฏิบัติตามนโยบาย” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

โดยสรุปช่วงเวลาการออกอากาศรายการของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ที่กำหนดให้เป็นช่วงเวลาที่ดำเนินการตามมติ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ เวลา 17.00-18.30 น. ความยาว 1 ชั่วโมง 30 นาที และ เวลา 21.00-21.30 น. หรือ 21.30-22.00 น. ความยาว 30 นาที รวมเวลาที่ออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เป็น

จำนวนทั้งสิ้น 2 ชั่วโมงต่อวัน มีกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ เด็กเล็ก เด็กโต วัยรุ่น และครอบครัว ซึ่งเนื้อหาของรายการต้องมีความหลากหลาย มีการส่งเสริมความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านภาษา ชีวิตและธรรมชาติ ประชาธิปไตย กีฬา คุณธรรมและจริยธรรม

ส่วนแต่ละช่วงเวลาการออกอากาศนั้น ทางสถานีพิจารณาแบ่งตามช่วงวัย กล่าวคือ ในช่วงเย็นเวลา 17.00 น. จะเน้นเด็กเล็กก่อนวัยเรียน หรือ ปฐมวัย เนื่องจากเวลานี้เด็กวัยนี้กลับจากโรงเรียนถึงบ้านแล้ว หรือในช่วงกลางคืนเวลา 21.30 น. จะเน้นเด็กโต หรือเยาวชน หรือครอบครัวที่สามารถนอนดึกได้ ดังที่ คุณทิพเยาว์ จุลโบล กล่าวไว้ว่า “เรากำหนด Slot เวลาให้ชัดเจนก่อนว่าอะไรจะอยู่ตรงไหนอย่างไรนะ เสร็จแล้วเราก็มาคัดเลือกรายการบรรจุลงในผัง เริ่ม 17.00 น. ก็อาจจะเด็กเล็กหน่อย อนุบาลเพิ่งกลับจากโรงเรียนไปบ้าน อย่างเช่นรายการโลกใบจิ๋วสำหรับเด็กเล็ก ๆ วัยอนุบาล ประมาณ 2 ขวบถึง 5 ขวบ ส่วน 17.30 -18.00 น. ก็เด็กโตขึ้นมาหน่อย 18.00 -18.30 น. ก็ค่อนข้างจะเป็นเด็กโต เยาวชนอะไรทำนองนั้น ก็จะจัด Slot เวลาอย่างนี้ไว้ก่อน คือ กำหนด Slot เวลาไว้แล้วว่ารายการนี้ ช่วงเวลานี้จะเป็นรายการเด็ก กลุ่มเป้าหมายระดับนี้นะ” (ทิพเยาว์ จุลโบล, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

จากนั้นเมื่อได้ช่วงเวลาสำหรับออกอากาศเพิ่มแล้ว ทาง สทท. 11 จึงได้มีการเตรียมการปรับในเรื่องการจัดผังออกอากาศรายการของเดือนมกราคม 2547 โดยกำหนดช่วงเวลาให้ชัดเจนว่าเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมวัยใด แล้วทำการโยกย้ายเวลาการออกอากาศของรายการที่มีอยู่เดิมและจัดหารายการใหม่ ๆ มาเพิ่มไว้ในช่วงเวลาที่กำหนด ทั้งรายการที่ สทท. 11 ผลิตเอง และรายการที่ผลิตโดยบริษัทเอกชน ซึ่งผู้อำนวยการส่วนจัดและควบคุมรายการกับผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการผู้มีหน้าที่ในการควบคุมและดูแลการผลิตรายการ การจัดบรรจุรายการต่างๆ ลงผังการออกอากาศของสถานี ได้ติดต่อกับบริษัทผู้ผลิตรายการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เพื่อมาผลิตรายการให้แก่ทางสถานีและแจ้งให้ทราบถึงการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศ หลังจากนั้นทางบริษัทผู้ผลิตรายการจึงเสนอโครงร่างของรายการมาให้ทางสถานีพิจารณา

ดังคำกล่าวของ คุณทิพเยาว์ จุลโบล ที่ว่า “หลังจากที่เราได้มคิดมาแล้ว เราก็จำเป็นต้องทำตามมติตรงนั้น ความจริงไม่ใช่จำเป็น ด้วยความเต็มใจมากกว่า เป็นภารกิจของเราอยู่แล้วนะ ก็ได้มีการประชุมกันกับทีมงาน กับเจ้าหน้าที่เนี่ย มาคุยกันว่าหลังจากที่มติดอกมาแล้ว เราจะทำอะไรบ้าง เพราะว่า มติออกพฤศจิกายน ทางช่อง 11 จะต้องเริ่ม 1 มกราคม เราก็ต้องมาดูก่อน เราก็มาคุยกันจริงๆ ปัจจุบันนี้มันมีรายการเด็กรายการไหน อะไรบ้าง ออกเวลาไหน อะไร ยังไง แล้วก็ผู้ผลิตบางรายเขาทราบ เขาก็เสนอมานะ เสนอ ส่ง Proposal มาว่าจะผลิตรายการเด็กให้ช่อง 11

อะไรทำนองนี้นะ บางรายการเราก็เชิญเข้ามา มาคุยว่าเราจะมีรายการเด็กประเภทนี้เราอยากได้ มีอะไร ยิ่งไงบ้าง” (ทิพย์เยาว์ จุลโกลบอล, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

เมื่อได้ข้อสรุปในการดำเนินการตามมาตรการในการเพิ่มเวลาการออกอากาศและการเพิ่มรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว จากนั้นทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ทำการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กรทราบ รวมทั้งรายงานผลให้รัฐบาลทราบด้วย เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เป็นสถานีโทรทัศน์ของภาครัฐ จึงต้องมีความชัดเจนอย่างมากในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ โดยนอกเหนือจากด้านการเพิ่มเวลาการออกอากาศแล้ว การเน้นรายการที่มีคุณภาพก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต้องเน้นรายการที่มีสาระตามนโยบายที่สั่งมามากกว่าความบันเทิง กล่าวคือ เป็นรายการที่มีเนื้อหาอบรมสั่งสอนและส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้าน สังคม ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของเด็กและเยาวชนแต่ละช่วงวัย ไม่เป็นพิษภัยสำหรับเด็กและเยาวชน อีกช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

5.2 การดำเนินการจัดสรรการออกอากาศรายการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตารางในช่วงปลายปี 2546 ทางสถานีได้พยายามให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งพบว่ามีการออกอากาศรายการอยู่เดิมแล้ว จำนวน 13 รายการ โดยแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 4 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 5 รายการ และรายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 4 รายการ ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.20 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
ช่อง 11 ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมาตรการรัฐ ปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

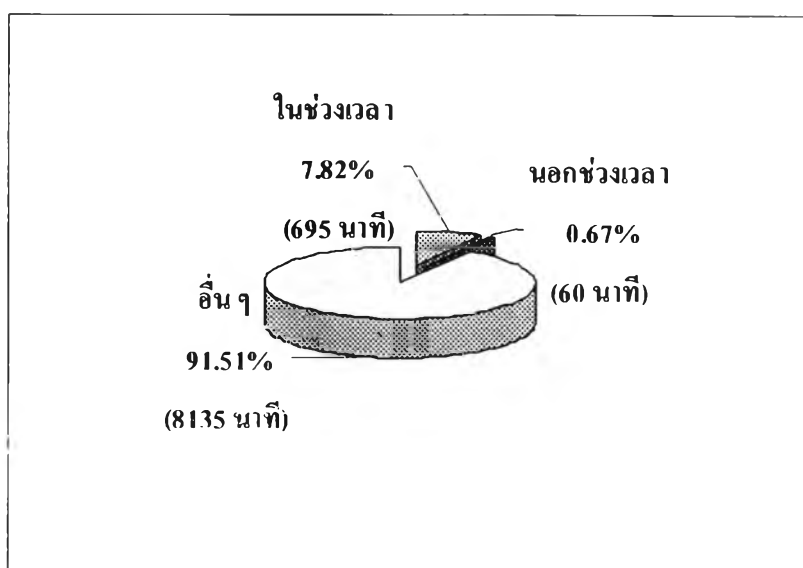
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. โลกใบจิ๋ว	จันทร์	17.30-17.55
	2. เพื่อนหนูอยู่ต่างแดน	อังคาร	17.30-18.00
	3. แก๊งเด็กสนุก	อังคาร	17.30-18.00
	4. แคริและออร์บี	พฤหัสบดี	17.30-18.00
รวม	4		115
เยาวชน	1. รอบรู้คู่วัยเยาว์	พุธ	17.30-17.55
	2. เกิดใจคิด	ศุกร์	17.30-17.55
	3. เซลล์ควิช 2003	อาทิตย์	10.30-10.55
	4. เพื่อนใจวัยรุ่น	เสาร์-อาทิตย์	10.55-11.00
	5. สานฝันบอลไทยไปบอลโลก	เสาร์	17.30-18.25
รวม	5		140
ครอบครัว	1. ครอบครัวตัว ป.	พุธ	10.30-10.55
	2. วิทยาศาสตร์รอบตัว	พุธ-พฤหัสบดี	18.25-18.30
	3. สวัสดิภาพาจีน	อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 2,4	10.00-10.30
	4. ประทีปปริทรรศน์	อาทิตย์	18.00-18.25
รวม	4		120
รวมทั้งหมด	13		375

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันจันทร์ – อังคาร เวลาประมาณ 17.30-18.00 น., ในวันพฤหัสบดี เวลาประมาณ 17.30-18.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศเวลาวันพุธ และศุกร์ เวลาประมาณ 17.30-18.00 น. ส่วนวันเสาร์ เวลาประมาณ 17.30-18.30 ,วันอาทิตย์ เวลาที่ออกอากาศ 5 นาที เวลาประมาณ 10.55-11.00 น. และในวันเสาร์-อาทิตย์ เวลาประมาณ 10.30-11.00 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันพุธ เวลาประมาณ 10.30-11.00 น. ในวันพุธ-พฤหัสบดี ออกอากาศ 5 นาทีเวลาประมาณ 18.25-18.30 น. วันอาทิตย์เวลาประมาณ 10.00-10.30น. และเวลาประมาณ 18.00-18.30 น.

ผลจากการมีมาตรการ ซึ่งปรากฏปลายปี 2547 มีจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 26 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 830 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 8,890 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.34 โดยแจกแจงเป็นรายการ

โทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐกำหนด และออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.9 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าว พบว่า ทางสถานีมีการออกอากาศรายการช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐกำหนดเกือบทั้งหมด โดยมีการออกอากาศนอกช่วงเวลามีมาตรฐานรัฐกำหนดเพียงเล็กน้อย คือ ช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐกำหนด พบรายการจำนวน 24 รายการ มีเวลาออกอากาศ 695 นาที คิดเป็นร้อยละ 7.82 และรายการที่ออกอากาศนอกช่วงเวลาที่รัฐกำหนดจำนวน 2 รายการ มีเวลาออกอากาศ 60 นาที หรือร้อยละ 0.67 แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนการออกอากาศรายการของทางสถานีเพื่อตอบสนองตามมาตรฐานรัฐนี้ ยังคงมีสัดส่วนที่น้อยกว่าที่มาตรฐานรัฐกำหนด

จากนั้น ผู้วิจัยศึกษาเอกสารรายการ พบว่า รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 6 รายการ รายการสำหรับเด็ก จำนวน 12 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 8 รายการ โดยพบว่ามีรายการออกอากาศอยู่เดิมจำนวน 10 รายการ ได้แก่ โลกใบจิ๋ว, แก๊งเด็กสนุก, แคร่และออร์บี้, เป็ดใจคิด, สานฝันบอลไทยไปบอลโลก, ครอบครัวตัว ป., เซลล์ควิช 2004, สวัสดิ์ภาษาจีน, วิทยาศาสตร์รอบตัว, ประทีปปริทรรศน์ นอกจากนี้ยังพบรายการที่ขกเลิกการออกอากาศ จำนวน 3 รายการ ได้แก่ แก๊งเด็กสนุก, รอบรู้คู่วัยเยาว์, เพื่อนใจวัยรุ่น และยังมีรายการที่ผลิตออกอากาศเพิ่ม จำนวน 16 รายการ ได้แก่ มุมทอล์ควัยทีน, เส้นทางกีฬา, เวทีวัยทีน, ท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่าเล่นกีฬาอย่างมีสาระ, คิคส์ออนไลน์, ประคองบ้าน

เด็ก, คนหวงแผ่นดิน, เศรษฐกิจเยาวชน, รักย์โลกผ่านเลนส์, ทินทอล์คครามา, สุขสันต์วันสดใส, พะยูนเยือนจ้อ, ไอที อีเลฟเว่น และสมาร์ททีน ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.21 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
ช่อง 11 ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.โลกใบจิ๋ว	จันทร์	17.00-17.25			
	2.แก๊งเด็กสนุก	อังคารสัปดาห์ที่1,3	17.00-17.25			
	3.แคร์รี่และออร์บี้	อังคารสัปดาห์ที่2,4	17.00-17.25			
	4.คิดส์ไอน์ลี	พุธ	17.30-17.55			
	5.ประตูปานเล็ก	พฤหัสบดี	17.30-18.00			
	6.พะยูนเยือนจ้อ	เสาร์, อาทิตย์	18.00-18.25			
รวม	6		180			
เยาวชน	1.มูมทอล์ค วัยทีน	พุธ	17.00-17.25			
	2.เส้นทางกีฬา	พฤหัสบดี	17.00-17.25			
	3.เปิดใจคิด	ศุกร์สัปดาห์ที่1,3,5	17.00-17.30			
	4.ละครลูกเสือ	ศุกร์ สัปดาห์ที่ 2,4	17.00-17.30			
	5.เวทีวัยทีน	จันทร์	17.30-17.55			
	6.ห้องที่ช่วยขงมีคุณค่า เล่นกีฬาอย่างมีสาระ	อังคาร	17.30-17.55			
	7.คนหวงแผ่นดิน	ศุกร์	17.30-17.55			
	8.ทินทอล์คครามา	พุธ	18.00-18.25			
	9.สุขสันต์ วันสดใส	พฤหัสบดี	18.00-18.25			
	8.สมาร์ททีน	เสาร์	10.30-10.55			
	10.सानฝันบอลไทยไป บอลโลก	เสาร์	17.00-17.55			
	11.เชลล์ควิช 2004	อาทิตย์	17.00-17.30			
12.เศรษฐกิจเยาวชน	เสาร์, อาทิตย์	17.55-18.00				
รวม	12		325			

กลุ่มผู้ชม	ช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
ครอบครัว	1. รักร์โลกผ่านเลนส์	จันทร์-อังคาร	18.00-18.25	1. สวัสดิภาพาจีน	เสาร์	10.05-10.30
	2. ครอบครัวตัว ป.	ศุกร์	18.00-18.25	2. ไอที อีเลฟเว่น	อาทิตย์	22.10-22.45
	3. วิทยาศาสตร์รอบตัว	พุธ-พฤหัสบดี, เสาร์-อาทิตย์	18.25-18.30			
	4. มายชาย คิด ค้นพบ	จันทร์-พฤหัสบดี	21.40-22.10			
		ศุกร์	21.40-22.05			
	5. ประทีปปริทรรศน์	อาทิตย์	17.30-17.55			
6. ไอที อีเลฟเว่น	เสาร์	21.40-22.05				
รวม	6		290	2		60
รวมทั้งสิ้น	24		695	2		60

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ – อังคาร เวลาประมาณ 17.00-17.30 น. ในวันพุธ-พฤหัสบดี ออกอากาศเวลาประมาณ 17.30-18.00 น. และเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 18.00-18.30น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ อังคารและศุกร์ เวลาประมาณ 17.30-18.00 น. ออกอากาศวันพุธ-ศุกร์ เวลาประมาณ 17.00-17.30 น. และเวลา 18.00-18.30 น. ออกอากาศวันเสาร์เวลาประมาณ 10.30-11.00 น.และออกอากาศวันเสาร์-อาทิตย์ เวลาประมาณ 17.00-18.00 น. และรายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – เสาร์ เวลาประมาณ 21.30-22.00 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 10.00-10.30 น.และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 17.30-18.00 น., 22.00-22.30 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรี จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สทท.11 มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยสามารถเปรียบเทียบจากการออกอากาศรายการในเดือนพฤศจิกายน 2546 คิดเป็นร้อยละ 3-4 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด แต่หลังจากมีนโยบายเพิ่มเวลาออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของรัฐบาล ทาง สทท.11 ได้มีการปรับปรุงผังการออกอากาศรายการตั้งแต่เดือนมกราคมเป็นต้นไป และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 9 ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ คุณสมใจ สะสมทรัพย์ ที่ว่า “เราปรับ Slot ของเวลานะคะ แล้วเราก็หารายการเพิ่ม เดิมเรามีแค่ประมาณไม่ถึง 5% เราก็เพิ่มขึ้นมา เช่น มายชาย รายการใหม่ๆ ก็ให้คนมาร่วมผลิตมากขึ้น ให้มันมีหลายแบบมากขึ้น เดิมเลยเนี่ย เรียนว่าช่อง 11 มีรายการสำหรับเด็กน้อย ฉะนั้นเทียบกับช่องอื่นๆเราน้อยกว่านะคะ เพราะฉะนั้น พอมติมานี้ เราก็เพิ่มตรงนี้ขึ้นมาละ” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

ช่วงเวลาซึ่งเพิ่มขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการตอบสนองตามมติ ได้แก่ เวลา 17.00-17.25 น. ในวันจันทร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นการย้ายเวลาออกอากาศของรายการเดิมในช่วง 17.30-18.00 น. ได้แก่ โลกใบจิ๋ว, แก๊งเด็กสนุก, เปิดใจคิด, สานฝันบอลไทยไปบอลโลก และนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ มุมทอล์ควัยทีน, เส้นทางกีฬา

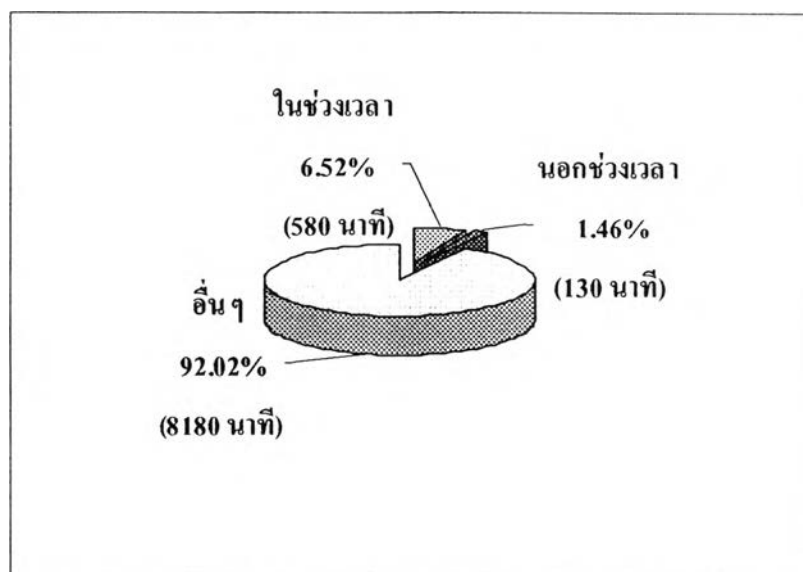
ส่วนเวลา 17.30-18.00 น. จึงนำเสนอรายการใหม่ทั้งหมด คือ เวทีวัยทีน, ท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่าเล่นกีฬาอย่างมีสาระ, คัดส์ไอเดี, ประชูปานเล็ก, คนหวงแผ่นดิน, เศรษฐกิจเยาวชน

ส่วนช่วง 18.00-18.30 น. ก็นำเสนอรายการใหม่เพิ่มขึ้นอีกเช่นเดียวกัน ได้แก่ รักย์โลกผ่านเลนส์, ทีวีทอล์คครามา, สุขสันต์วันสไต, พะยูนเยือนจอ ประกอบกับการย้ายเวลารายการที่ออกอากาศอยู่ในช่วงเช้ามาไว้ในช่วงเวลาที่รัฐกำหนด คือ ครอบครั้ว ๒., เซลล์ควิช 2004

อีกช่วงเวลาที่ทำการเพิ่มการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครั้ว โดยนำเสนอรายการใหม่นั้น เป็นช่วง 21.40-22.10 น. ของวันจันทร์-ศุกร์ โดยนำเสนอรายการ มายชาย คิดค้นพบ และเวลา 21.30-22.10 น. วันเสาร์ กับ 22.10-22.45 น. วันอาทิตย์ เสนอ ไลที อีเลฟเว่น

ต่อมาปลายปี 2548 มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครั้ว จำนวนทั้งสิ้น 23 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 650 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 8,890 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.31 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครั้ว ซึ่งออกอากาศช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 มีการออกอากาศรายการช่วงเวลาที่มีมาตรการรัฐกำหนดโดยมีจำนวน 21 รายการ มีเวลาออกอากาศ 580 นาที คิดเป็นร้อยละ 6.52 และรายการที่ออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่มีมาตรการรัฐกำหนดจำนวน 2 รายการ มีเวลาออกอากาศ 130 นาที หรือร้อยละ 1.46 แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีสัดส่วนของการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในอัตราส่วนที่น้อยกว่าของมาตรการรัฐ และเป็นสัดส่วนที่ลดลงจากปี 2547 ด้วย

ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารรายการ แล้วแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 8 รายการ รายการสำหรับเยาวชน จำนวน 9 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 6 รายการ ซึ่งพบว่ามีรายการที่ขกเลิกการออกอากาศ จำนวน 13 รายการ ได้แก่ แก๊งเด็กสนุก, แคร่และออร์บี้, พะยูมเยื่อนจอ, เส้นทางกีฬา, ละครลูกเสือ, ท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่าเล่นกีฬาอย่างมีสาระ, สนามฟุตบอลไทยไปบอลโลกเศรษฐกิจเยาวชน, ครอบครัวตัว ป., สวัสดิ์ภาษาจีน, ประทีปปริทรรศน์ โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่ม จำนวน 9 รายการ ได้แก่ ผจญภัยวัยคิด, ตามรอยคุณตา, บ้านเด็กดี, ขบวนการนักอ่าน, รากแก้วประชาธิปไตย, เยาวชนคนสร้างชาติ, เพื่อนกันวันละเพลง, ความรู้คือประทีป, พุดภาษาญี่ปุ่นกันเถอะ และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 12 รายการ ได้แก่ โลกใบจิ๋ว, คิคส์ออนไลน์, ประตูปานเล็ก, สุขสันต์ วันสวดใส่, เปิดใจคิด, มุมทอล์ค วัยทีน, ทินทอล์คดราม่า, คนทรงแผ่นดิน, เซลล์ควิช 2005, วิทยาศาสตร์รอบตัว, ไอที อีเลฟเว่น, รักย์โลกผ่านเลนส์, มายชาย คิดค้น พบดัง ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.22 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ช่อง 11 ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1.ผจญภัยวัยคิด	พุธ สัปดาห์ที่ 5	16.30-17.00	1.ผจญภัยวัยคิด	อาทิตย์	09.30-10.00
	2.ตามรอยคุณตา	ศุกร์	16.30-17.00			
	3.โลกใบจิ๋ว	จันทร์	17.30-17.55			
	4.บ้านเด็กดี	อังคาร	17.30-17.55			
	5.คิดส์ออนไลน์	พุธ	17.30-17.55			
	6.ขบวนการนักอ่าน	พฤหัสบดี	17.30-17.55			
	7.ประตูบานเล็ก	เสาร์	17.30-17.55			
รวม	7		185	1		30
เยาวชน	1.สุขสันต์ วันสดใส	พฤหัสบดี	16.05-16.30			
	2.รากแก้วประชาธิปไตย	ศุกร์	16.05-16.30			
	3.เยาวชนคนสร้างชาติ	จันทร์ สัปดาห์ที่ 1,3	16.30-17.00			
	4.เพื่อนกันวันละเพลง	จันทร์ สัปดาห์ที่ 2,4	16.30-17.00			
	5.เปิดใจคิด	พุธ สัปดาห์ที่ 1,3	16.30-17.00			
	6.มุมทอล์ค วัยทีน	พุธ สัปดาห์ที่ 2,4	16.30-17.00			
	7.ทีนทอล์คครามา	ศุกร์	17.00-17.55			
	8.คนหวงแผ่นดิน	เสาร์	16.30-16.55			
	9.เซลล์ควิช 2005	อาทิตย์	16.30-16.55			
รวม	9		275			
ครอบครัว	1.วิทยาศาสตร์รอบตัว	พฤหัสบดี-อาทิตย์	17.55-18.00	1.มายซาย คิด ค้นพบ	เสาร์, อาทิตย์	10.05-10.55
	2.ความรู้คือประทีป	เสาร์	16.05-16.30			
	3.พูดภาษาญี่ปุ่นกัน เถอะ	อาทิตย์	16.05-16.30			
	4.ไอที อีเลฟเว่น	อาทิตย์	17.30-17.55			
	5.รักย์โลกผ่านเลนส์	เสาร์	20.35-21.00			
รวม	5		120	1		100
รวมทั้งสิ้น	21		580	2		130

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ - พฤหัสบดี และเสาร์ เวลาประมาณ 17.30-18.00 น. วันพุธและศุกร์ เวลาประมาณ 16.30-17.00 น. ส่วนรายการสำหรับ

เยาวชน ออกอากาศวันจันทร์ พุธ เสาร์และอาทิตย์ เวลาประมาณ 16.30-17.00 น.ในวันพฤหัสบดี และวันศุกร์เวลาประมาณ 16.00-16.30 น. และ 17.00-18.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันพฤหัสบดี - อาทิตย์ เวลาประมาณ 17.30-18.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 16.00-16.30 น., 10.00-11.00 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 20.30-21.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาผังการออกอากาศ พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ได้ปรับลดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว และทำการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาการออกอากาศ โดยเลื่อนช่วงเวลาสำหรับรายการเด็กขึ้นมาเป็นช่วง 16.30-17.00 น. และนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ ผจญภัยวัยคิด , ตามรอยคุณตา ,เยาวชนคนสร้างชาติ, เพื่อนกันวันละเพลง

เวลา 17.30-17.55 น. นำเสนอรายการใหม่อีกเช่นเดียวกัน คือ บ้านเด็กดี แทนรายการท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่า เล่นกีฬาอย่างมีสาระ, ขบวนการนักอ่าน แทน ประชูปานเล็ก และย้ายรายการประชูปานเล็กไปออกอากาศในวันเสาร์ และในขณะเดียวกันได้ลดสัดส่วนจำนวนรายการสำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัวลงบ้าง แต่ก็ยังคงมีจำนวนไม่น้อยกว่าที่มติคณะรัฐมนตรีต้องการ โดยปรับลดรายการ เช่น พะยูนเยือนจ้อ, เส้นทางกีฬา, ละครลูกเสือ, เวทีวัยทีน, ครอบครัวตัว ป., สมาร์ททีน, สานฝันบอลไทยไปบอลโลก, เศรษฐกิจเยาวชน

นอกจากนี้ยังปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศในช่วง 21.40-22.10 น. ของวันจันทร์-ศุกร์ ด้วย จากเดิมเป็นรายการมายชาย คิด ค้นพบ ทำการย้ายเวลาออกอากาศเป็นเวลา 10.05-10.55 น. ของวันเสาร์-อาทิตย์ และในช่วงเวลา 18.00-18.25 น. ของวันจันทร์-อังคาร เวลา 18.00-18.25 น. ปรับเวลาเป็น เวลา 20.35-21.00 น. ในวันเสาร์

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองมติดคณะรัฐมนตรี ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่า ในปี 2547 สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ปรับเพิ่มเวลาการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยนำเสนอรายการใหม่ๆ เป็นจำนวนมาก จนเห็นความเปลี่ยนแปลงของผังการออกอากาศได้อย่างชัดเจน แต่ก็ยังคงมีสัดส่วนที่น้อยกว่าตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ร้อยละ 9.34 ซึ่งมีจำนวนรายการ 26 รายการ ต่อมาในปี 2548 ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศ และมีรายการบางส่วนที่ถูกยกเลิกการออกอากาศ เช่น รายการพะยูนเยือนจ้อ ถึงแม้ว่าทางสถานีได้บรรจุรายการใหม่มาเพิ่มในช่วงเวลาใหม่ อย่างเช่น รายการตามรอยคุณตา แต่สัดส่วนของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ก็ยังคงมีจำนวนน้อยกว่าที่มติคณะรัฐมนตรีต้องการ โดยสถานีเหลือรายการเพื่อผู้ชมในกลุ่มนี้เพียงร้อยละ 7.31 และมีจำนวนรายการ 23 รายการ

5.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล จึงได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในการผลิตและจัดหารายการโทรทัศน์ แต่ทางกรมประชาสัมพันธ์ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณแยกต่างหากสำหรับรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวโดยเฉพาะ ทางสถานีโทรทัศน์ต้องทำการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการใช้จ่ายสำหรับรายการแต่ละประเภทเอง ทำให้ทางสถานีไม่สามารถจะผลิตรายการเองได้มากนักเนื่องจากค่าใช้จ่ายสูง จึงต้องใช้วิธีการให้บริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์นำรายการมาออกอากาศในสถานีโดยคิดค่าเช่าเวลาออกอากาศ และการร่วมผลิตกับบริษัทผู้ผลิตเอกชนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผลผลิตของรายการออกมาอย่างมีคุณภาพ

“ในส่วนที่ทางช่อง 11 ผลิตเอง ก็คือใช้งบประมาณของราชการมาใช้ในการผลิต เพราะบางที่ต้องถ่ายทำนอกสถานี แต่ไม่มีงบต่างหาก ให้เราบริหารจัดการเองในเรื่องของการหารายการเด็ก มาตรงนี้ เหมือนรายการต่างๆ ไปทั้งหมด การที่จะมาเฉพาะเจาะจงว่าเพื่อรายการเด็ก โดยตรงมันไม่มี แต่ก็ยังมีหน่วยงานที่สนับสนุน อย่าง สสส. สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ แต่เขาก็ไม่ได้สนับสนุน ช่อง 11 โดยตรง เขาสนับสนุนผู้ผลิตรายการ ผู้ผลิตรายการในประเทศนะ อย่างเช่น รายการโลกใบจิ๋ว รายการบ้านเด็กดีเนี่ย เขาให้งบผลิต แล้วก็เอาไปผลิตมา ช่อง 11 ก็ให้เวลาออกอากาศ” (คุณ ทิพย์ เยาว์ จุลโบล, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

สำหรับการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น สามารถแบ่งกลุ่มตามลักษณะแหล่งที่มาของรายการ โดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. รายการที่ส่วนผลิตรายการของทางสถานีทำการผลิตขึ้นเอง ซึ่งทางสถานีมีโปรดิวเซอร์เป็นผู้คิดสร้างสรรค์รายการให้ออกมาเป็นรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากรูปแบบของรายการที่ออกอากาศอยู่ว่ามีลักษณะใด แล้วสถานียังต้องการรายการประเภทใดอีกที่ทางส่วนผลิตรายการจะสามารถผลิตได้ เช่น เส้นทางกีฬา

2. รายการที่ทางสถานีร่วมผลิตกับผู้ผลิตภายนอก คือ รายการที่ผู้ผลิตไม่ว่าจะเป็นเอกชนหรือข้าราชการ ขอความร่วมมือ สทท.11 ในการผลิตรายการ เป็นการผลิตรายการที่เกิดจากการขอความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย โดยผู้ผลิตจัดหาเงินทุนและบุคลากรมา แล้วทางสถานีทำการผลิตรายการให้ และนำออกอากาศโดยไม่คิดค่าเช่าเวลา แต่อาจทำความตกลงในเรื่องของการแบ่งค่าตอบแทน โดยมีรายละเอียดระบุในสัญญาาร่วมผลิตรายการ เช่น

บริษัท เอส ที เทเลวิชั่น แอนด์ มีเดียส์ จำกัด ร่วมผลิต รักย์โลกผ่านเลนส์

บริษัท พีเพิล มีเดีย จำกัด ร่วมผลิต ประตูนานเก็ก, ไอที อีเลฟเว่น
 บริษัท อินดิเพนเดนท์ วิชั่น จำกัด ร่วมผลิต เขวชนคนสร้างชาติ
 บริษัท ลัคคิด จำกัด ร่วมผลิต เปิดใจคิด
 สมาคมศูนย์ข่าวเยาวชนไทย ร่วมผลิต มุมทอล์ควัยทีน
 บริษัท แม็กซีไมซ์ มีเดีย แอนด์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด ร่วมผลิต ทินทอล์ค ดรามา
 บริษัท เน็กซ์สเตป จำกัด ร่วมผลิต กับ สทท.11 จัดซื้อ มาย ซาย คิดค้นพบ
 บริษัท บ้านครูณ จำกัด ร่วมผลิต โลกใบจิ๋ว
 กองทุนบ้านเด็กดี ร่วมผลิต บ้านเด็กดี
 สถาบันพระปกเกล้า ร่วมผลิต รากแก้วประชาธิปไตย

3. รายการที่ผู้ผลิตภายนอกผลิตรายการเองแล้วขอเช่าเวลาออกอากาศ โดยจ่าย

ค่าตอบแทนแก่สถานีเพื่อนำรายการออกอากาศ เช่น

ซี บี เอ็น สยาม ผลิต คิดส์ ออนไลน์
 บริษัท แคม.กราฟท์ จำกัด ผลิต ขบวนการนักอ่าน
 บริษัท ยิตาภรณ์ จำกัด ผลิต สุขสันต์วันสดใส
 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ผลิต เพื่อนกันวันละเพลง
 บริษัท พาโนรามา วิกส์ไวด์ จำกัด ผลิต คนหวงแผ่นดิน
 บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ผลิต เซลล์ควิช 2005
 สสวท ผลิต วิทยาศาสตร์รอบตัว
 บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ผลิต ความรู้คือประทีป
 เจแปนพาวเน่เดชั่น กรุงเทพฯ ผลิต พุดภาษาญี่ปุ่นกันเถอะ

4. รายการที่ซื้อมาจากต่างประเทศ เช่น แครีและออร์บี

ส่วนจักและควบคุมรายการของ สทท. 11 เป็นฝ่ายคัดเลือกและตัดสินใจเลือกกว่าจะให้บริษัทผู้ผลิตรายใดมาทำการผลิตรายการให้กับทางสถานี โดยการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น จะพิจารณาจากการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่มีความน่าสนใจ โดยมีคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือกสรรรายการ โดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และคัดเลือกจากผู้ผลิตที่เคยผลิตรายการออกอากาศทาง สทท.11 ก่อน เนื่องจากสามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ผลิตรายการใดสามารถผลิตรายการได้อย่างมีคุณภาพ หรือถ้ามีผู้ผลิตบางรายแจ้งความจำนงค์ขอผลิตรายการ เพื่อออกอากาศตามนโยบายของรัฐบาลเข้ามา ในเบื้องต้นจึงต้องทำการประเมินรายการจาก Proposal หรือโครงร่างรายการที่ผู้ผลิตรายการส่งมาก่อน ว่ารายการใดน่าจะเป็นรายการที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ มีสาระ ต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว

“ก็คัดเลือกเข้ามา ทางผู้ผลิตเขาก็นำเสนอให้ดูว่ารายการเป็นยังไง แล้วเราก็เลือกเข้ามา ก็เรามีคณะกรรมการพิจารณาอยู่แล้วในการเลือกรายการ มันเป็นทุกๆ ไป เป็นหลักเกณฑ์ทุกๆ ไปอยู่แล้วว่าจะร่วมผลิตก็ดี หรืออะไรก็ดี เราต้องมานั่งคุยกันว่าเราอยากจะได้รูปแบบไหนนะคะ” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

นอกจากนี้การคัดเลือกรายการยังต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่าเนื้อหาของรายการสามารถตอบสนองทางด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตามที่มาตรการรัฐที่กำหนดไว้ ดังที่คุณสมใจ สะสมทรัพย์ กล่าวว่า “ในการเลือกรายการ ก็ดูกลุ่มเป้าหมายของเราในลักษณะที่จะต้องสนองนโยบายเรื่องอะไร ส่วนใหญ่ก็เป็น Education เนี่ยคะ ก็จะมีทางด้านวิทยาศาสตร์ หลากๆประเภทคะ คือมันต้องแยกอยู่แล้ว รายการเด็กที่ผลิตอยู่นี้ มีทั้งแยกประเภทเป็น Science เป็นสังคม เราก็มีหลายหลาก” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

ส่วนผู้ผลิตบางรายเสนอรายการที่ดีมีคุณภาพ มีรูปแบบรายการที่น่าสนใจแต่ไม่สามารถผลิตและนำมาออกอากาศได้เนื่องจากขาดผู้สนับสนุนรายการ เพราะทางสถานีไม่ให้มีการโฆษณา ระหว่างรายการ ดังนั้นสถานีจึงมีการให้ความช่วยเหลือผู้ผลิตรายการเหล่านี้ในด้านสัญญาต่างๆ เช่น การลดค่าเช่าเวลาออกอากาศ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการที่มีข้อจำกัดด้านผู้สนับสนุนรายการ สามารถผลิตรายการมาออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง และนอกจากนี้ยังมีหน่วยราชการอื่นๆที่มาให้การสนับสนุนทางด้านเงินทุนในการผลิตแก่ผู้ผลิตอีกด้วย เช่น สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยการพิจารณาถึงความจำเป็นต่างๆ ซึ่งจะพิจารณาทำสัญญารายการในการออกอากาศตามความเหมาะสมของแต่ละรายการ คือ

1. เป็นรายการที่ขาดแคลน
2. เป็นรายการที่ สทท. 11 ไม่สามารถผลิตเองได้
3. เป็นรายการตามมาตรการรัฐ
4. เป็นรายการที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการผลิตขั้นสูง

ส่วนในด้านการจัดการรายการมาออกอากาศตามช่วงเวลาที่มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือมา พบว่า ทางสถานีประสบกับปัญหาการจัดการรายการใหม่ๆมาออกอากาศ เพราะขาดงบประมาณในการผลิต เนื่องจากทางรัฐบาลไม่ได้มีการให้งบประมาณเพิ่มสำหรับการจัดการรายการเพื่อผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว ทางสถานีจึงต้องจัดหาบริษัทผู้ผลิตรายการที่ต้องการมาผลิตรายการให้กับทางสถานีเอง ดังที่คุณสมใจ สะสมทรัพย์ กล่าวว่า “ที่จริงนะ มันไม่มีปัญหาหรอก ปัญหาในเรื่องจัดผังมันไม่มี ปัญหาก็คือมันไม่มีรายการ คือการที่เราจะได้มาซึ่งรายการเนี่ย บางทีต้องลงทุนไปไหมคะ ที่นี้เราไม่มี เราก็ต้องไปเชิญชวนคนที่เขาผลิตรายการดีๆ มา

ทำ แล้วการผลิตรายการเด็กเนี่ย มันไม่ค่อยมี Sponsor ใช่มั้ยคะ ในลักษณะอย่างนั้น ทุกคนก็รู้ว่าผลิตรายการดีๆ ก็ดีก็จริง แต่ว่าส่วนใหญ่ก็เจ๊งกันไปซะส่วนใหญ่ อะไรวะนี่เป็นคั้น เพราะฉะนั้นรัฐต้องเอาเงินมาทุ่มตรงนี่เยอะๆ” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

นอกจากนี้ คุณทิพเยาว์ จุลโกลบล ยังกล่าวว่า “บางครั้งเราอยากได้รายการเด็กจากต่างประเทศเด็ก เราเห็นว่าเด็กเล็กเขาจะชอบการ์ตูนนะ การ์ตูนไทยมันก็ไม่ค่อยมี แต่เราไม่สนใจประเภทการ์ตูนความรุนแรงอะไรนั่นนะ ก็มีคณะกรรมการพิจารณากันเลือกการ์ตูนที่สร้างสรรค์ทุกปีก็ซื้อการ์ตูนปีละ 1 เรื่อง คืองบมันน้อย ของเราบ่น้อยก็ได้แค่ปีละเรื่อง เราก็อยากได้มากกว่านั่นนะ” (ทิพเยาว์ จุลโกลบล, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

การออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงเวลาที่จัดเป็นช่วงพาร์มไทม์ (Prime Time) นั้น ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ไม่ประสบกับปัญหาเรื่องเรตติ้ง (Rating) เพราะทางสถานีเป็นสถานีของรัฐ ไม่มีการโฆษณา จึงไม่มีการวัดระดับความนิยม ทำให้ทางสถานีสามารถปรับผังการออกอากาศได้ทันที

“ปัญหามันไม่น่าจะมีนะ สำหรับช่วง Prime เพราะว่าปกติ คือ ถ้าช่วงนี้เป็นอะไรที่มันแข่งขันกัน อย่างช่อง 11 ไม่ได้แข่งกับช่องอื่นอยู่แล้ว แต่มันเป็นมดก็ต้องยึดปฏิบัติคะ เรานี้ยก่อนข้างจะ Strict กับสิ่งที่รัฐบาลสั่งคะ เพราะเร เชื่อว่าเราไม่ได้ติดกับธุรกิจมากนักคะ ช่องอื่นอาจจะลำบากที่เขาจะต้องปรับตัวทันที เพราะว่าเขาจะมีธุรกิจที่เขาวางกันอยู่ เขาก็ค่อยๆ ปรับกันไป แต่ว่าเราเนี่ยมันไม่มีหรอก ก็ปรับได้ค่อนข้างรวดเร็ว ในลักษณะนั้น” (สมใจ สะสมทรัพย์, สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548)

ทางสถานีมีการตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพของรายการ โดยยึดระเบียบของกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช.) ซึ่งกำกับดูแลรายการอยู่แล้ว ร่วมกับทางเจ้าหน้าที่ส่วนจัดและควบคุมรายการของสถานีด้วย ซึ่งมีหน้าที่ต้องคอยตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพรายการในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการจัดสรรงบประมาณของทางสถานีเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการเองก่อน จากนั้นติดต่อหาผู้ผลิตรายการที่ต้องการจะผลิตรายการให้กับสถานี โดยดูรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ผู้ผลิตรายการนำมาเสนอว่าตรงตามนโยบายของสถานีหรือไม่ และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้วก็มีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงาน ดังนี้

1.การให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมกับรัฐ เพื่อรับทราบมาตรการ จากนั้นทำการสำรวจรายการที่เข้าช่วยเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนรายการประเภทนี้น้อยมาก หลังทำการแจ้งให้รัฐบาลทราบ ต่อมาทางสถานีต่อมาทางสถานีจึงเริ่มดำเนินการเพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐ ดังนี้

1.1 ส่วนจัดและควบคุมรายการ มีการประชุมกันภายในเพื่อทำการตัดสินใจเลือกช่วงเวลาที่จะออกอากาศรายการเพื่อตอบสนอง มาตรการรัฐ

1.2 แจ้งต่อผู้ดำเนินการผลิตรายการ ว่าทางสถานีมีความต้องการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพิ่มเติมเพื่อนำมาออกอากาศ โดยให้แต่ละบริษัทเสนอ โครงร่าง

1.3 เมื่อได้ช่วงเวลาและรายการที่จัดหาใหม่หลัง จึงทำการประชาสัมพันธ์ภายในสถานีและประชาสัมพันธ์ให้สื่อมวลชนทราบ พร้อมทั้งแจ้งผลสรุปการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศให้รัฐบาลทราบ

1.4 เริ่มปรับผังการออกอากาศวันที่ 1 มกราคม 2547

2.การจัดสรรการออกอากาศรายการ

ในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐทางสถานีมีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว จำนวนน้อยมาก ร้อยละ 4.22 เท่านั้น พอช่วงหลังจากข้อกำหนดของมาตรการรัฐ ทางสถานีจึงจัดรายการในกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น แต่พบว่าก็ยังมียังคงมีสัดส่วนน้อยกว่าที่มาตรการรัฐกำหนดคือ ร้อยละ 9.34 พอเข้าสู่ปี 2548 จำนวนสัดส่วนรายการกลับลดลงอีกเหลือร้อยละ 7.31 ซึ่งยังคงมีสัดส่วนที่น้อยกว่ามาตรการรัฐเช่นเคย โดยจะมีการออกอากาศรายการช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนดเป็นส่วนใหญ่

3.การจัดการในการผลิตรายการ

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มีแหล่งที่มาของรายการคือ รายการที่ผลิตระหว่างสถานีกับบริษัทผู้ดำเนินการผลิต, รายการที่บริษัทผู้ผลิตทำการเช่าเวลาออกอากาศ, รายการที่จัดซื้อจากต่างประเทศ

ทางสถานีมีการช่วยเหลือผู้ดำเนินการผลิตรายการสำหรับเด็ก ที่ประสบกับสถานะปัญหาทางด้านรายได้ โดยการลดค่าเช่าเวลาการออกอากาศ ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงของทางสถานี

การคัดเลือกผู้ผลิตรายการจะพิจารณาจากโครงร่างของรายการที่ทางผู้ผลิตนำเสนอกับทางสถานีก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นพิจารณาจากบริษัทผู้ผลิตซึ่งเคยร่วมงานกับทางสถานีมาก่อน หลังจากนั้นเนื้อหาของรายการที่นำเสนอออกอากาศ จะมีกองงาน กกช. เป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหา รายการ

ส่วนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น หมายถึง รายการที่ให้การศึกษาทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มุ่งนำเสนอสาระความรู้

การดำเนินงานเพื่อตอบสนองมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น เป็นไปตามโครงสร้างบุคลิกภาพขององค์กร ดังจะเห็นได้จากการที่ทางสถานีเป็นช่องที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ ซึ่งไม่ต้องมีการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ทางสถานีจึงต้องตอบสนองมาตรการรัฐอยู่แล้ว ประกอบกับทางสถานีมีภารกิจที่ต้องเป็นสถานีเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และงานของรัฐด้วย แต่จะเห็นได้ว่า แม้ทางสถานีเองจะเป็นสถานีของรัฐ ซึ่งต้องดำเนินการตามข้อกำหนดของรัฐโดยทางสถานีก็ดำเนินการตอบสนองมาตรการรัฐให้ แต่สัดส่วนของรายการ ยังคงมีจำนวนน้อยกว่ามาตรการมาโดยตลอด อาจเพราะทางสถานีก็ต้องนำเวลาออกอากาศให้กับการตอบสนองตามข้อกำหนดอื่น ๆ ด้วย อีกทั้งรายการที่นำเสนออีกเป็นไปในลักษณะที่เรียบง่าย ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตที่ทันสมัยมากนัก เนื่องจากไม่สามารถหารายได้จากทางอื่นได้ นอกจากการใช้งบประมาณของทางรัฐ และบริษัทผู้ดำเนินการผลิตก็ไม่สามารถหารายได้จากค่าโฆษณาได้ ต้องการการสนับสนุนรายการจากทางสถานีหรือองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ลักษณะของรายการจึงเป็นรายการที่มีต้นทุนในการผลิตไม่มาก

6. สถานีวิทยุโทรทัศน์ itv

6.1 การดำเนินการให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ได้ดำเนินการตามมาตรการรัฐในการให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศ ในการเข้าประชุมกับทางรัฐบาลเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2546 โดยมีคุณทรงศักดิ์ เปรมสุข กรรมการผู้จัดการ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) และ คุณนิมะ ราชาติ ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ เข้าร่วมประชุม ซึ่งการประชุมในครั้งนี้เพื่อรับทราบมาตรการและตกลงให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดสรรส่วนเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากการประชุม คุณทรงศักดิ์ เปรมสุข ได้มอบหมายให้ฝ่ายราชการทำการสำรวจ รายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวตามกำหนดของมติคณะรัฐมนตรี พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ในช่วงก่อนการออกมติคณะรัฐมนตรีนั้น มีการออกอากาศ รายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว อยู่ในผังการออกอากาศรายการอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรการเลย แต่ได้มีการออกอากาศในช่วงเช้า ถึงกลางวันของวันเสาร์และอาทิตย์

จำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่กำลังออกอากาศใน ขณะนั้น รวมทั้งสิ้นมีจำนวน 15 รายการ และมีเวลาออกอากาศรวม 530 นาที คอส์ปด้าห์ หรือคิด เป็นสัดส่วนร้อยละ 5.26 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด ซึ่งออกอากาศอยู่ในช่วงเวลา

หลังจากนั้นเมื่อทางรัฐบาลได้จัดการประชุมครั้งที่ 2 ขึ้น ในวันที่ 7 มกราคม 2547 ทาง สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv จึงได้นำเสนอสัดส่วนจำนวนรายการที่ได้ทำตรวจสอบมา เพื่อให้ รัฐบาลรับทราบว่าทางสถานีมีสัดส่วนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และ ครอบครัว อยู่ในผังการออกอากาศแล้วจำนวนหนึ่ง เพียงแต่ออกอากาศกระจัดอยู่ในผังรายการ โดย ไม่ได้อยู่ในช่วงเวลาที่รัฐบาลกำหนด และหลังจากนั้นทางสถานีก็จะเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยนผัง เวลาการออกอากาศเมื่อทางสถานีมีความพร้อม ดังคำกล่าวของคุณนิมะ ราชีดี ที่ว่า “ได้เริ่มทำตาม มติเมื่อปี 2547 ออกอากาศตั้งแต่ประมาณเดือนเมษายน 47 ค่ะ ที่เริ่มปรับใหม่” (นิมะ ราชีดี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv เป็นสถานีที่เน้นข่าวและสาระร้อยละ 70 บินถึงร้อยละ 30 จึง ไม่ได้แบ่งกลุ่มผู้ชมเป้าหมายโดยชัดเจน ดังที่คุณนิมะ ราชีดี กล่าวไว้ว่า “ไอทีวีไม่ได้แยกเจาะจง ลงไปว่าอันนี้เด็ก อันนี้เยาวชน เด็ก เยาวชน และครอบครัวก็คือรวมๆ กันเลย ส่วนมากไอทีวีจะ แบ่งเป็นบันเทิงกับสาระอย่างนี้มากกว่า” (นิมะ ราชีดี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548) โดยช่วงเวลา การออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่จะทำการเปลี่ยนแปลง ในช่วงเที่ยงจะมี ข่าวเที่ยงวันทีน ที่ให้นักศึกษาหมุนเวียนมารายงานกิจกรรม มุมเอง และวิถีชีวิตของเยาวชน นอกจากนี้ยังมีรายการที่เน้นความรู้ การสำรวจธรรมชาติ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม เช่น รายการเวทีคนเก่ง ให้โอกาสนักเรียนทั่วประเทศแข่งขันตอบคำถาม รายการเห็นธรรมฯ เป็น รายการใหม่ที่ให้เด็กช่วยกันทำรายการ จำลองเป็นสถานีเล็ก ๆ ช่วยกันคิด

หลังจากที่สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ได้นำเสนอผลการสำรวจรายการที่เข้าข่ายรายการ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวต่อรัฐบาลแล้ว ทางสถานีจึงเริ่มลงมือปฏิบัติการตามมติ

คณะรัฐมนตรีโดยการพิจารณาปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการเพื่อให้เหมาะสมกับมติ คณะรัฐมนตรีตามวาระการปรับผังปกติ โดยฝ่ายรายการแจ้งทางฝ่ายผลิตรายการว่าต้องการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศเพิ่ม ทางฝ่ายผลิตรายการจึงติดต่อกับ บริษัทผู้ผลิตรายการซึ่งเคยทำการผลิตรายการให้กับทางสถานีมาก่อน โดยชี้แจงให้รับทราบว่าการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่ม จากนั้นให้บริษัทนำเสนอโครงร่างของรายการมาในการประชุมวาระการปรับผังรายการ

“ในการปรับผังได้มีการนัดประชุมผู้ผลิตมา เพื่อจะให้มาสร้างรายการเด็ก ก็คือนัดประชุมพร้อมกันตอนที่ปรับผัง เขาต้องมา Present เราอยู่แล้วว่ามันเป็นยังไงบ้าง พอจะปรับผังที่นั่นก็จะนัดประชุม หรือ ถึงไม่ปรับผัง ถ้าเราตรวจคุณภาพแล้วเขาทำห้อยลงไป เราก็ต้องเรียกเขามาคุยคะ สถานีก็ดำเนินการประชุมและปรับผังตามปกติ แต่ว่าพอประชุมกันก็เอามตินี้มาพูดถึง ซึ่งผู้ดูแลเรื่องนี้เป็นพิเศษคือ ฝ่ายรายการ” (นิมะ ราชดี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

ทางสถานีทำการปรับผังการออกอากาศในเดือนเมษายน 2547 โดยทำการเปลี่ยนรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มาตรฐานรัฐต้องการ เนื่องจากในช่วงเวลานี้ เดิมเป็นการออกอากาศรายการข่าวทั้งหมด เพราะนโยบายของสถานีเน้นภาพลักษณ์สถานีข่าว จึงมีการออกอากาศรายการข่าวกับสาระประโยชน์ 70% และรายการบันเทิง 30% ดังที่คุณนิมะ ราชดี กล่าวว่า “นโยบายของช่อง เราเขียนนโยบายเป็นสถานีข่าว สาระ สำหรับมติของรัฐที่ออกมาอันนั้นจะ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ฝ่ายรายการจะต้องดูแล นโยบายก็คือสนองตามมติรัฐบาลอยู่แล้วคะ แต่ว่าจะปรับได้ขนาดไหนเป็นอีกเรื่องหนึ่ง” (นิมะ ราชดี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

6.2 การดำเนินการจัดสรรกรเรออกอากาศรายการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตารางในช่วงปลายปี 2546 ทางสถานีได้พยายามให้ความร่วมมือจัดสรรเวลาออกอากาศของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งพบว่ามีกรออกอากาศรายการอยู่เดิมแล้ว จำนวน 15 รายการ โดยแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 4 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 5 รายการ และรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวน 6 รายการ ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.23 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv
ที่ออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐ ปี 2546 แยกตามกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

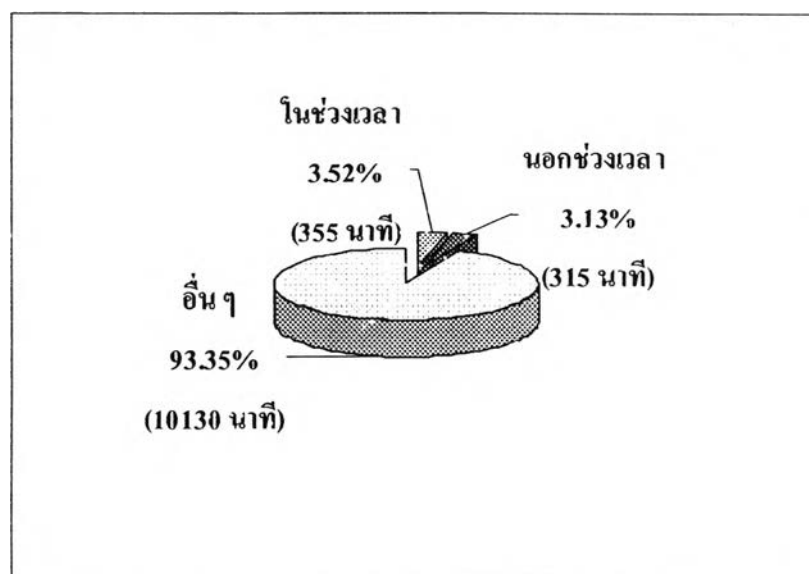
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เด็ก	1. เกิดโลกการเรียนรู้	เสาร์	06.30-07.00
	2. โลกไอซ์เวียร์	อาทิตย์	07.30 -08.00
	3. G Gundam	เสาร์-อาทิตย์	08.30-09.00
	4.ภ.การ์ตูน แก้วจอมแก่น ของแวน แก้ว	เสาร์-อาทิตย์	12.45-13.00
รวม	4		150
กลุ่มผู้ชม	รายการ	วันออกอากาศ	เวลาออกอากาศ
เยาวชน	1. เวทีคนเก่ง	เสาร์	07.00 – 07.30
	2. 4x4 เยาวชนวัยโจ๋	อาทิตย์	07.00 – 07.30
	3. We're Za	อาทิตย์	10.30-11.00
	4. X –Gen Club	เสาร์	11.30-11.57
	5. คนเก่งหัวใจแกร่ง	อาทิตย์	18.05-18.20
รวม	5		132
ครอบครัว	1. เทคโนโลยีกัส	จันทร์-ศุกร์	06.45-07.00
	2. บ้านอุ่น	เสาร์	09.00-09.28
	3. Family Delight	อาทิตย์	09.00-09.30
	4. E – Variety	อาทิตย์	09.30-10.00
	5. เอเชียนแม็กซ์	เสาร์	10.05-10.30
	6. ITV สุดขอดสารคดีโลก ชุด Life of Mammals	เสาร์-อาทิตย์	20.30-21.00
รวม	6		248
รวมทั้งสิ้น	15		530

จากตารางทั้งหมดยังมีรายละเอียดช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดสรรเวลา วันเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 08.30 – 09.00 น. และเวลา 12.45 – 13.00 น. ในวันเสาร์ เวลาประมาณ 06.30 – 07.00 น. และในวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น. ส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน ออกอากาศเวลาวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 – 07.30 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 11.30 – 12.00 น. ส่วนวันอาทิตย์เวลาประมาณ 10.30 – 11.00 น. กับเวลาประมาณ 18.00 – 18.30 น. ส่วนรายการครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 06.45 – 07.00 น. ส่วนในวันเสาร์

– อาทิตย์ ออกอากาศเวลาประมาณ 09.00 – 09.30 น. และเวลาประมาณ 20.30 – 21.00 น. วันเสาร์ เวลาประมาณ 10.00 – 10.30 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 09.30 – 10.00 น.

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจผังการออกอากาศรายการโทรทัศน์ของทางสถานีและ สัมภาษณ์คุณนิมะ ราชาติ และคุณบุญชาย ศิริโกศทรัพย์ ถึงช่วงเวลาการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv ในปลายปี 2547 ปรากฏว่ามีรายการ สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 15 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการ ประเภทนี้รวม 627 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 10,080 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.67 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศช่วงเวลาที่ มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าว พบว่า การออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวของ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง iv นั้น มีการออกอากาศช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนดจำนวน 4 รายการ มีเวลาออกอากาศ 355 นาที คิดเป็นร้อยละ 3.52 และออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่ มาตรการรัฐกำหนดจำนวน 11 รายการ มีเวลาออกอากาศ 315 นาที หรือร้อยละ 3.13 ดังนั้นจะเห็น ได้ว่าทางสถานีมีการออกอากาศรายการทั้งในช่วงเวลาและนอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐ กำหนด ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเมื่อเทียบจำนวนสัดส่วนการออกอากาศทั้งหมดก็ยังคงมี สัดส่วนที่น้อยกว่าข้อกำหนดของมาตรการรัฐ

เมื่อผู้วิจัยศึกษาเอกสารรายการ พบว่า สามารถแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 4 รายการ รายการสำหรับเยาวชน จำนวน 4 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 7 รายการ โดยพบว่ามีรายการออกอากาศอยู่เดิม จำนวน 4 รายการ ได้แก่ เวทีคนเก่ง, คนเก่งหัวใจแกร่ง, บ้านอ้อม, We're Za นอกจากนี้ยังพบรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 7 รายการ เปิดโลกการเรียนรู้, โลกใต้วงเวียน, G Gundam, แก้วจอมแก่น, 4x4 เยาวชนวัยโจ๋, X-Gen Club, เทคโนโลยีกัส และยังมีรายการที่ผลิตออกอากาศเพิ่ม จำนวน 11 รายการ ได้แก่ วิทยชนคนมหัศจรรย์, คิดได้ไง ?, สถานีโทรทัศน์เห็ดหอม, Gamers'Zone, เกมเศรษฐี (มหาชน), ดวงใจพ่อแม่, Mr. Tour, คินนิคุแมน มวยปล้ำจอมพลัง, Mrs. Laura ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.24 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์
ช่อง iv ในช่วงปี 2547 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1. วิทยชนคน มหัศจรรย์	จันทร์ - ศุกร์	19.30-20.00	1.คิดได้ไง ?	อาทิตย์	07.00-07.30
				2.สถานีโทรทัศน์ เห็ดหอม	อาทิตย์	07.30-08.00
				3.คินนิคุแมน มวยปล้ำ จอมพลัง	เสาร์,อาทิตย์	08.00-08.30
รวม	1		150	3		120
เยาวชน	1.Gamers'Zone	เสาร์	16.30-17.00	1.เวทีคนเก่ง	เสาร์	07.00-07.30
				2.We're Za	อาทิตย์	10.05-10.30
				3.สานรักคนเก่งหัวใจ แกร่ง	อาทิตย์	12.45-13.00
รวม	1		30	3		70
ครอบครัว	1.เกมเศรษฐี (มหาชน)	จันทร์ - ศุกร์	20.10-20.40	1.Mrs. Laura	เสาร์	07.30-08.00
	2.เกเซียนแม็กซ์	เสาร์	16.05-16.30	2.ดวงใจพ่อแม่	อาทิตย์	08.30-09.00
				3.บ้านอ้อม	เสาร์	09.00-09.27
				4.Mr. Tour	เสาร์	10.05-10.30
				5.เทคโนโลยีกัส	เสาร์	12.45-13.00
รวม	2		175	5		125
รวมทั้งสิ้น	4		355	11		315

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 19.30 – 20.00 น.เสาร์ – อาทิตย์ เวลาประมาณ 08.00 – 08.30 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 07.00 – 08.00 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน ออกอากาศวันเสาร์ เวลาประมาณ 07.00 – 07.30 น. และเวลา 16.30 – 17.00 น. วันอาทิตย์ ออกอากาศในเวลาประมาณ 10.00 – 10.30 น. และเวลาประมาณ 12.45 – 13.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 20.00 – 20.30 น. วันเสาร์ เวลาประมาณ 07.30 – 08.00 น., 09.00 – 09.30 น., 10.00 – 10.30 น., 12.45 – 13.00 น. และเวลาประมาณ 16.00 – 16.30 น. และวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 08.30 – 09.00 น.

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีพบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ทำการจัดช่วงเวลาเพิ่มขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการตอบสนองตามมติ ได้แก่ เวลา 19.30-20.40 น. ในวันจันทร์-อาทิตย์ โดยการนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ วัคซีนคนมหัศจรรย์ ซึ่งเป็นละครที่สร้างสรรค์สังคม เหมาะสำหรับเด็กและสมาชิกครอบครัวรับชมร่วมกัน และรายการเกมเศรษฐี (มหาชน) นอกจากนี้ยังพบว่า รายการที่อยู่ในช่วงเวลาการออกอากาศที่รัฐกำหนด เป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ทำการผลิตรายการขึ้นมาใหม่ทั้งสิ้น และเป็นการผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตที่เคยร่วมงานกันอยู่ คือ บริษัท กันตนา จำกัด ผลิต ละครวัคซีนคนมหัศจรรย์ ส่วนในช่วงเช้าวันเสาร์ อาทิตย์ ทางสถานีก็ยังคงเวลาการออกอากาศเดิม อาจมีการปรับเปลี่ยนเวลาบ้างเพื่อความเหมาะสม และมีการเพิ่มรายการสถานีโทรทัศน์เห็ดหลินจือ ซึ่งเป็นรายการที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ดังคำกล่าวของ คุณนิมะ ราชิตี ที่ว่า “ฝ่ายผลิตเขาก็คิดว่าเราจะทำอะไรบ้างที่เป็นรายการเด็ก ก็พอดีว่า เรามี Partner มีกันตนา เขาก็ผลิตละครสำหรับเด็กได้ ก็ให้เขาผลิตละครสำหรับเด็ก สนองมาเลย ละครนี้มันเริ่มเมื่อประมาณเดือนเมษาปี 47 ก็นโยบายออกมาแล้วตอนนั้น ก่อนหน้านั้นเราก็คิดเหมือนกันว่าละครเราควรเป็นอะไร อันนี้เป็นเรื่องของสถานีเหมือนกัน คือคิดอยู่แล้วว่า จะมีละคร แต่ไม่รู้ว่าจะ เป็นละครแบบไหน แล้วก็มาประชุมกันบอกว่าละครช่อง 3 เหนืออายุแล้วใช่ไหม เราก็ไม่น่าจะไปแข่งขัน แล้วพอดีมีมตินี้เข้ามา ก็คิดว่าเราน่าจะทำละครสำหรับเด็กใหม่ ก็คิดกัน ก็ Work ก็โอเค” (นิมะ ราชิตี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

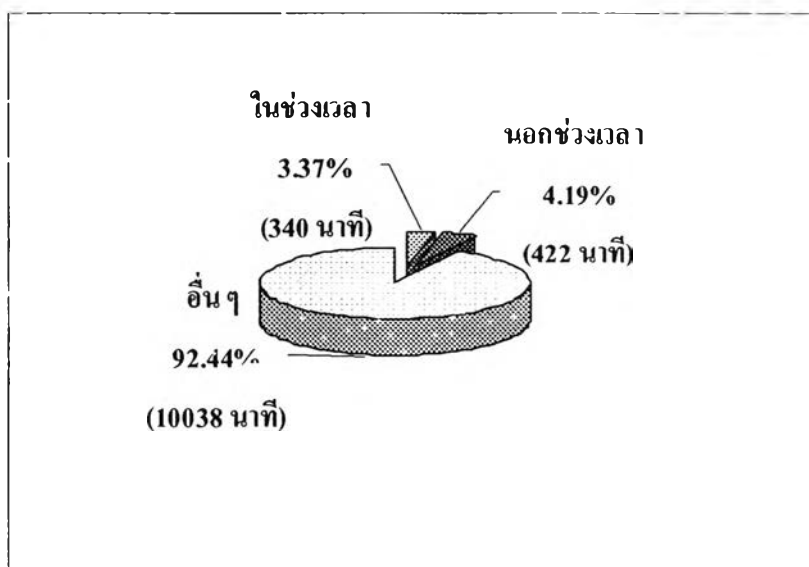
เมื่อเปรียบเทียบจากการออกอากาศรายการในเดือนพฤศจิกายน 2546 คิดเป็นร้อยละ 5.26 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด แต่หลังจากมีนโยบายเพิ่มเวลาออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของรัฐบาล ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ได้มีการปรับปรุงผังการออกอากาศ

รายการตั้งแต่เดือนเมษายนเป็นต้นไป และมีจำนวนเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 6.67 แต่ก็ยังคงมีส่วนในการออกอากาศน้อยกว่าที่มติดำหนด

นอกจากนี้ยังพบว่า รายการที่อยู่ในช่วงเวลาการออกอากาศที่รัฐกำหนด ส่วนมากเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่ทำการผลิตรายการขึ้นมาใหม่ โดยมีรูปแบบรายการส่วนใหญ่เป็นละครและเกมโชว์

ต่อมาปลายปี 2548 มีจำนวนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 19 รายการ โดยมีเวลาในการออกอากาศรายการประเภทนี้รวม 781 นาที จากเวลาการออกอากาศทั้งหมด 10,080 นาที ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.45 โดยแจกแจงเป็นรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด และออกอากาศนอกเหนือช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.12 แสดงสัดส่วนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง itv ในช่วงปี 2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้ พบว่า การออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv มีการออกอากาศรายการช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด จำนวน 3 รายการ มีเวลาออกอากาศ 340 นาที คิดเป็นร้อยละ 3.37 และมีรายการที่ออกอากาศนอกช่วงเวลาของรัฐกำหนดจำนวน 16 รายการ มีเวลาออกอากาศ 422 นาที หรือร้อยละ 4.19 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มีการออกอากาศรายการเพิ่มขึ้นจากเดิมในช่วงเวลานอกมาตรการรัฐ แต่ก็ยังคงมีส่วน

รายการที่น้อยกว่าที่รัฐขอความร่วมมือมา เนื่องจากทางสถานีเห็นว่า การออกอากาศรายการข่าวที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นก็จัดเป็นรายการที่สามารถให้ผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว รับชมได้ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพิ่มขึ้นจากเดิมมากนัก

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรายการ และทำการแบ่งแยกเป็นรายการสำหรับเด็ก จำนวน 9 รายการ รายการสำหรับเด็ก เยาวชน จำนวน 4 รายการ และรายการสำหรับครอบครัว จำนวน 6 รายการ ซึ่งพบว่า มีรายการที่ยกเลิกการออกอากาศ จำนวน 3 รายการ ได้แก่ We're Za, คินนิคุแมน มวยปล้ำจอมพลัง, Mrs. Laura โดยมีรายการใหม่ที่ออกอากาศเพิ่ม จำนวน 9 รายการ ได้แก่ Bens + Boat's Good Morning, สี่รุ้งสโมสร, มหัศจรรย์วันเกิด, โลกใบใหม่ 3, วัยชนคลับ, ไอทีวี การ์ตูนคลับ, จำนวนสามเนียงถิ่นอังกฤษและจีนกลาง 3, โมณีก้า...พาเที่ยว, สมาร์ท ไลฟ์ และรายการที่ออกอากาศเดิม จำนวน 10 รายการ ได้แก่ เวทีคนเก่ง, คนเก่งหัวใจแกร่ง, บ้านอ้อม, วัยชนคนมหัศจรรย์, คิดได้ไง ?, สถานีโทรทัศน์เห็ดทรรษา, Gamers' Zone, เกมเศรษฐี (มหาชน) , ดวงใจพ่อแม่, Mr. Tour ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.25 แสดงรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ในช่วงปี
2548 แยกตามช่วงเวลาการออกอากาศ

กลุ่มผู้ชม	ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด			นอกช่วงเวลาที่มาตรการรัฐกำหนด		
	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา	รายการ	วันออกอากาศ	เวลา
เด็ก	1. วัคซีนคน มหัศจรรย์	จันทร์- พฤหัสบดี	19.30-20.00	1. Bens + Boat's Good Morning	จันทร์	06.00-06.15
	2. มหัศจรรย์วันเกิด	ศุกร์ - อาทิตย์	19.30-20.00	2. สี่รัฐสโมสร	อังคาร	06.00-06.15
				3. สถานีโทรทัศน์เห็น हरرها	พุธ - ศุกร์	06.00-06.15
				4. คิดได้ไง?	อาทิตย์	07.00-07.27
				5. โลกใบใหม่ 3	เสาร์	07.27-07.30
				6. วัคซีนคลับ	เสาร์	07.30-08.00
				7. ไอทีวี การ์ตูนคลับ	เสาร์	08.00-09.30
รวม	2		210	7		225
เยาวชน				1. เวทีคนเก่ง	เสาร์	07.00-07.27
				2. ส่วนวนสำเนียงถิ่น อังกฤษและจีนกลาง 3	อาทิตย์	07.27-07.30
				3. Gamers' Zone	อาทิตย์	10.30-10.57
				4. สานรักคนเก่งหัวใจ แกร่ง	อาทิตย์	11.45-12.00
รวม				4		72
ครอบครัว	1. เกมเศรษฐี (เดอะ แชมเปียน)	จันทร์ - ศุกร์	20.10-20.40	1. โมณีก้า...พาเที่ยว	จันทร์	13.03-13.30
				2. Mr. Tour	พฤหัสบดี	13.03-13.30
				3. ดวงใจพ่อแม่	อาทิตย์	07.30-07.57
				4. บ้านอุ่น	เสาร์	09.30-09.58
				5. สมาร์ท โลกพี	เสาร์	11.45-12.00
รวม	1		150	5		125
รวมทั้งสิ้น	3		340	16		422

จากตารางดังกล่าว รายการสำหรับเด็ก มีการนำเสนอในวันจันทร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 19.30 - 20.00 น. วันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 06.00 - 06.15 น. เสาร์ - อาทิตย์ เวลาประมาณ 07.00 - 07.30 น. และวันเสาร์เวลาประมาณ 07.30 - 09.30 น. ส่วนรายการสำหรับเยาวชน

ออกอากาศวันเสาร์ เวลา 07.00 – 07.30 น. และ วันอาทิตย์ เวลา 07.27 – 07.30 น., 10.30 – 11.00 น. และ 11.45 – 12.00 น. รายการสำหรับครอบครัว ออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 20.10 – 20.40 น. วันจันทร์ และ ศุกร์ เวลาประมาณ 13.00 – 13.30 น. วันเสาร์เวลาประมาณ 09.30 – 10.00 น. และ 11.45 – 12.00 น. และวันอาทิตย์เวลาประมาณ 07.30 – 08.00

เมื่อทำการพิจารณาจากผังการออกอากาศที่ทางสถานีได้ทำการปรับเปลี่ยน พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ยังคงช่วงเวลาที่นำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวไว้ดังเดิม และในขณะเดียวกันก็มีการเพิ่มช่วงเวลาใหม่ ได้แก่ เวลา 06.00-06.15 น. ในวันจันทร์-ศุกร์ ซึ่งนำเสนอรายการที่ผลิตใหม่ คือ Bens + Boat's Good Morning และ สี่รัฐสโมสร ส่วนสถานีโทรทัศน์เห็ดหลินจือ ได้ย้ายเวลามาจาก 07.30-08.00 น. วันอาทิตย์ มาออกอากาศเวลาใหม่ในช่วงนี้ ทุกวันพุธ-ศุกร์

นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มรายการสำหรับครอบครัว เวลา 13.03-13.30 น. ในวันจันทร์ คือ โมณีก้าพาเที่ยว และวันพฤหัสบดี เป็นรายการที่ออกอากาศเดิม แต่ทำการย้ายเวลามาจากวันเสาร์ เวลา 10.05-10.30 น. คือ Mr. Tour

จากการนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อตอบสนองมติดคณะรัฐมนตรี ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ตั้งแต่ปี 2547 – 2548 นั้น พบว่า ในปี 2547 ทางสถานีมีการนำเสนอรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้ในสัดส่วนที่ยังคงน้อยกว่าที่กำหนด คือ ร้อยละ 6.67 โดยมีจำนวนรายการ 15 รายการ ส่วนใหญ่รายการที่นำเสนอเพื่อตอบสนองตามมติเป็นรายการสำหรับครอบครัว โดยมีรูปแบบของรายการเป็นวาไรตี้และสารคดี และเมื่อเข้าสู่ปี 2548 สัดส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังมียังคงมีสัดส่วนที่น้อยกว่าที่กำหนดอีกเช่นกัน คือ ร้อยละ 7.45 จำนวนรายการ 19 รายการ โดยรายการที่เพิ่มขึ้นเป็นรายการสำหรับเด็กขึ้นอีกทั้งยังพบว่า รายการส่วนใหญ่ที่เป็นรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัวนั้น ออกอากาศในช่วงเวลานอกเหนือจากที่มติดคณะรัฐมนตรีกำหนด ซึ่งรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่กำหนดมีเพียงรายการรูปแบบละครและเกมโชว์เท่านั้น

จากการสัมภาษณ์คุณนิมะ ราชิตี ถึงรูปแบบการจัดผังออกอากาศรายการในลักษณะนี้ พบว่า ทางสถานีคำนึงถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Style) ของกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย เช่น ช่วงเวลาเช้าวันเสาร์และวันอาทิตย์ ผู้ชมกลุ่มเด็กไม่ได้ไปเรียนหนังสือ จึงมีโอกาสดูรับชมรายการโทรทัศน์ โดยกลุ่มผู้ชมเยาวชนก็จะเป็นช่วงเวลาถัดมา เพราะการจัดผังการออกอากาศนั้น ไม่

สามารถจะกำหนดได้ว่าเวลา 16.00 – 22.00 น. จะต้องนำเสนอรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเท่านั้น

“แต่ว่าช่วงเช้านี้รัฐไม่ได้สนใจ ไม่ได้พูดถึงเลย เขากำหนดแค่ช่วง Prime Time เท่านั้นเอง แล้วเขายังบอกว่า เขายาวไปถึงวันอาทิตย์ พี่ก็ยังพูดว่าจริงๆ แล้วเสาร์-อาทิตย์ไม่ใช่ นะ เด็กไม่ได้อยู่บ้าน คนอยู่บ้านอาจจะเป็นผู้ใหญ่ด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นรายการเด็กอยู่ตรงไหนก็ได้ อาจจะเป็นช่วงเช้าก็ได้ อาจจะเป็นช่วงที่เด็กตื่นมาแล้วดู ไอทีวีถึงให้เอาการ์ตูนไปลงตอน 8 โมง เพราะเรามองว่าเด็กตื่นแล้ว” (นิมะ ราชดี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

6.3 การดำเนินการจัดการในการผลิตรายการ

จากการสัมภาษณ์ คุณบุญชาย ศิริโกศทรัพย์ ผู้อำนวยการฝ่ายผลิตรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง ivv ถึงการจัดการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เพื่อนำมาออกอากาศพบว่า รายการที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้น มีแหล่งที่มาของรายการ คือ รายการที่ทางบริษัทผู้ดำเนินการผลิตรายการทำการผลิตหรือจัดซื้อจากต่างประเทศ จากนั้นขอเช่าเวลาออกอากาศกับทางสถานี เช่น

บริษัท กันคน เกร๊ป จำกัด (มหาชน) ผลิต วิทยชนคนมหัศจรรย์, มหัศจรรย์วันเกิด, วิทยชนคลับ

บริษัท บอร์น แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด ผลิต เกมเศรษฐี (เดอะแชมเปียน)

บริษัท แก็ก อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ผลิต Bens + Boat 's Good Morning

บริษัท โปสซิทีฟ ครีเอชัน จำกัด ผลิต สี่รัฐสโมสร

บริษัท มัชรูมส์ ทีวี จำกัด ผลิต สถานีโทรทัศน์เห็ดหอม

สอส. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผลิต คิดไว้ใจ

บริษัท เอส แอนด์ เอส มีเดีย จำกัด ผลิต เวทีคนเก่ง

บริษัท แกรนด์ โททอล จำกัด ผลิต สำนวนสำเนียงถิ่น อังกฤษ และจีนกลาง

บริษัท ดีฟิวชั่น จำกัด ผลิต Gamers' Zone

บริษัท เอสซี แมทซ์บอกซ์ จำกัด ผลิต สานรักคนเก่งหัวใจแกร่ง

บริษัท ลอว์ เอ โมณีก้า จำกัด ผลิต โมณีก้า พาเที่ยว

บริษัท รักลูกแฟมิลีกรุ๊ป จำกัด ผลิต ดวงใจพ่อแม่

บริษัท บ้านอ้อม จำกัด ผลิต บ้านอ้อม

บริษัท เอฟพี จำกัด จัดซื้อ ไอทีวี การ์ตูนคลับ

เมื่อผู้วิจัยได้สอบถามคุณนิมะ ราชิตี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ ในเรื่องเดียวกันนี้ พบว่า ทางสถานีมีฝ่ายผลิตรายการอยู่แล้ว ซึ่งมีพนักงานเป็นจำนวนมาก และมีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี แต่ตอนนี้สถานียังไม่มีการผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเอง เนื่องจากสถานีเน้นการผลิตข่าวและสารคดี ประกอบกับทางสถานีมีบริษัท กันตนา จำกัด เป็นบริษัทซึ่งผลิตรายการให้กับทางสถานีอยู่แล้ว เมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีแจ้งมาว่าต้องการให้ออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่ม ทางสถานีจึงมอบหมายให้ทางบริษัทกันตนาเป็นผู้ผลิตรายการ เช่น วิทยุคนมหัศจรรย์, มหัศจรรย์วันเกิด

“มีกันตนาเป็น Partner ซึ่งเป็นคนผลิตรายการที่ได้อยู่แล้วนะคะ สถานีนี้จะผลิตข่าว แต่ถ้าจะให้สถานีผลิตรายการประเภทนี้ก็ได้เหมือนกัน ถ้าสมมติว่าเราไม่มี Partner แต่ที่นี่เรามี Partner ที่ได้อยู่แล้วในการผลิตละคร เราก็เลยให้เขาดีกว่า” (นิมะ ราชิตี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

นอกจากนี้สถานีไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะเพื่อการจัดการรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แต่เนื่องจากทางสถานีต้องคำนึงถึงความนิยมและรายได้จากค่าโฆษณา จึงจัดตั้งทีมเฉพาะไว้เพื่อดูแลในส่วนรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว คือเจ้าหน้าที่การตลาด เพื่อติดตามเรื่องความนิยมของรายการและรายได้ของสถานี

ส่วนที่เรคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตรายการ ที่จะมาผลิตรายการโทรทัศน์ให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv นั้น ทางสถานีพิจารณาจากศักยภาพของบริษัทผู้ผลิตว่าต้องมีคุณภาพ โดยอย่างน้อยต้องมีประสบการณ์ในการผลิตรายการ และต้องมีผลงานมาเสนอว่าเคยผลิตรายการที่ไหนมาบ้าง หรือถ้าเป็นบริษัทผู้ผลิตรายใหม่อย่างน้อยควรมีทีมผู้ผลิตที่มีประสบการณ์ จากนั้นทางสถานีจึงพิจารณาจากรูปแบบและเนื้อหาของรายการที่ทางบริษัทนำเสนอ ว่ามีความน่าสนใจและสามารถให้ความรู้แก่เด็กได้ ไม่ใช่เป็นรายการเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว และดูความนิยมในปัจจุบันว่าผู้ชมในแต่ละกลุ่มนิยมรับชมรายการในรูปแบบใด เพื่อที่จะแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆได้

“อย่างน้อยวิทยุชนก็เป็นอะไรที่ทำให้เด็กไทยเข้าใจ Culture ของไทยมากขึ้น หรือรู้ว่าคนไทยสมัยก่อนแต่งตัวยังไง หรือนิทานพื้นบ้านคืออะไร ซึ่งเด็กรุ่นใหม่ถ้าไม่ได้ดู ก็คือไม่รู้จักหรือไม่รู้เลย ต้องทำให้สนุกเพื่อให้เขาดู ถ้าเป็นความรู้ตัวนั้นๆ เด็กก็ไม่ดู เด็กก็ถูกหนีนะคะ ก็ต้องทำให้เขาดูด้วย ให้เขานั่งดูที่ดูด้วย ให้สนุกด้วย” (นิมะ ราชิตี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv จะทำการพิจารณาคัดเลือกรายการของบริษัทกันตนา ก่อน เนื่องจากบริษัทกันตนาทำงานกับทางสถานีมาโดยตลอด

ประกอบกับมีแนวโน้มที่จะเข้ามาเป็นผู้ร่วมถือหุ้นของสถานี และบริษัท บอร์น แอนด์ แอสโซซิเอท จำกัด ซึ่งเป็นอีกบริษัทหนึ่งที่มีแนวโน้มจะเข้ามาเป็นผู้ร่วมถือหุ้นของสถานีด้วยเช่นกัน

“ส่วนเกณฑ์คัดเลือกกว่าจะให้บริษัทไหนมาผลิตรายการนั้น เรามีผู้ถือหุ้น อย่างกันตนา ที่เป็นผู้ผลิตรายการ เขาก็เป็น Partner ของช่อง ซึ่งเขาจะต้องมาถือหุ้นด้วย คงจะเข้ามาซื้อประมาณปลายปี แล้วพอเข้ามาเป็น Partner เรา มาซื้อหุ้นเป็นพันๆ ล้าน ก็คงต้องให้เขาผลิตก่อน” (นิมะ ราชิตี, สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2548)

ส่วนในด้านการจัดการรายการมาออกอากาศตามช่วงเวลาที่มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือมา พบว่า ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv ไม่ประสบกับปัญหาการจัดการรายการใหม่ๆ ออกอากาศ เพราะมีบริษัทผู้ผลิตรายการที่ทำงานร่วมกันกับทางสถานีอยู่แล้ว ซึ่งสามารถจะผลิตรายการให้กับทางสถานีได้ทันที และนอกจากนี้ยังมีบริษัทผู้ผลิตรายการอีกหลายราย ที่ต้องการนำรายการมาออกอากาศกับทางสถานี โดยมีจำนวนรายการที่เสนอมามากเกินกว่าช่วงเวลาการออกอากาศอยู่แล้ว แต่ทางสถานีต้องคำนึงว่า หากรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่นำออกอากาศนั้นไม่ได้รับความนิยมนเท่าที่ควร ทางสถานีก็ต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนและจัดการรายการใหม่ออกอากาศแทน

ดังที่ คุณนิมะ ราชิตี กล่าวว่า “ตอนนี้พอเราทำละครเด็ก โชคดีว่ามันดี เรตติ้งดี ประสบความสำเร็จ ก็เลยพออยู่ได้ ก็เลยไม่เปลี่ยนผังนะ แต่ถ้าสมมติว่าเกิดตกหรือว่ารายได้ไม่มี เราก็จะต้องคิดหนักเหมือนกันว่าเราจะทำยังไง ก็คงต้องหาละครแบบอื่นมาลงอะไรอย่างนี้ หรือหารายการอื่น รายการเด็กอื่นที่น่าสนใจกว่า” (นิมะ ราชิตี, สัมภาษณ์)

ทางด้านการคัดเลือกรายการยังต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่ามีลักษณะการใช้ชีวิตอย่างไร โดยผลการวิจัยจากบริษัท AC Nielsen ควบคู่กับฝ่ายสถิติของสถานี เพื่อจะได้นำเสนอรายการได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ถ้าเป็นรายการสำหรับเด็กควรอยู่ช่วงเย็นและหัวค่ำ เนื่องจากถ้าช่วงกลางวันเด็กจะเข้านอนกันหมดแล้ว โดยทางสถานีจะไม่นำเสนอรายการสำหรับเด็กเล็ก เนื่องจากหาผู้สนับสนุนรายการค่อนข้างยาก จะมุ่งเด็กวัย 4-5 ปีขึ้นไป

อีกทั้งสถานีมีการตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพของรายการ โดยยึดระเบียบของคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กช.) ซึ่งกำกับดูแลรายการอยู่แล้ว ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการ (sensor) ของสถานี จำนวน 5 คน ซึ่งมีหน้าที่ต้องคอยตรวจสอบเนื้อหาคุณภาพรายการในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ ประกอบกับเจ้าหน้าที่การตลาดอีกประมาณ 4-5 คนที่

ดูแลคุณภาพรายการด้วย นอกจากนี้ทางสถานีต้องรายงานผลการออกอากาศรายการไปให้กับสำนักนายกรัฐมนตรีตรวจสอบทุกเดือน

ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการรายการของทางสถานีนั้น เริ่มจากการติดต่อบริษัทผู้ผลิตรายการที่ทำงานร่วมกันกับทางสถานีเพื่อให้มาผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จากนั้นจึงทำการพิจารณาบริษัทผู้ผลิตรายอื่นๆเพิ่มเติม โดยพิจารณารูปแบบและเนื้อหาของรายการที่นำมาเสนอว่าตรงตามนโยบายของสถานี และเมื่อรายการนำออกอากาศแล้ว ทางสถานีมีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของรายการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์เพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้โดยแบ่งแยกตามประเด็นการดำเนินงานดังนี้

1.การให้ความร่วมมือในการใช้สื่อโทรทัศน์

สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv เข้าประชุมเพื่อรับทราบมาตรการจากทางรัฐบาลจากนั้นทำการสำรวจรายการ เพื่อแจ้งให้รัฐทราบว่าทางสถานีมีการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อยู่แล้ว เพียงแต่ไม่มีในช่วงแรกที่รัฐกำหนดมา จากนั้นทางสถานีจึงดำเนินการเพื่อตอบสนองตามมาตรการรัฐ ดังนี้

1.1ฝ่ายรายการ แจ้งฝ่ายผลิตรายการว่าต้องทำการจัดการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่ม เพื่อออกอากาศในช่วงที่มาตรการขอความร่วมมือมา

1.2ฝ่ายรายการ แจ้งต่อบริษัทผู้ดำเนินการผลิตในคราวการประชุมปรับผังตามวาระปกติของสถานี ว่าทางสถานีต้องการรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

1.3ผู้ผลิตรายการ เสนอโครงร่างของรายการมาให้ทางสถานีพิจารณา

1.4ทางสถานีเริ่มปรับผังการออกอากาศ เมื่อเดือน เมษายน 2547

2.การจัดสรรการออกอากาศรายการ

ในปี 2546 ก่อนมีมาตรการรัฐ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv มีการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวมีจำนวนน้อยมาก คือร้อยละ 5.26 จากนั้น ปี 2547 หลังจากรัฐมีมาตรการรัฐ ทางสถานีทำการเพิ่มการออกอากาศรายการประเภทนี้ขึ้นเล็กน้อย เป็นร้อยละ 6.67 ซึ่งมีจำนวนการออกอากาศน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการรัฐ จนกระทั่งปี 2548 ทางสถานีก็จัดสรรรายการเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนของรายการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.45 แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงมีสัดส่วน

ของรายการน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการรัฐเช่นเดิม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าสถานีนเน้นการเป็นสถานีข่าว มุ่งนำเสนอเนื้อหาสาระของรายการ โดยแบ่งเป็นสาระ ร้อยละ 70 บันทึกร้อยละ 30 จึงไม่อาจแบ่งแยกออกมาได้ชัดเจนว่ารายการใดเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว

3.การจัดการในการผลิตรายการ

แหล่งที่มาของรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ของทางสถานีคือ รายการที่ให้บริษัทผู้ผลิตเอกชนเช่าเวลาออกอากาศ

การคัดเลือกผู้ผลิต พิจารณาจากบริษัทผู้ดำเนินการผลิตที่มีประสบการณ์จากนั้นจึงพิจารณาจากโครงสร้างของรายการ ที่ทางบริษัทผู้ผลิตนำเสนอมาโดยทางสถานีจะทำการคัดเลือก บริษัท กันตนา กรู๊ป จำกัด เป็นผู้ผลิตรายการให้กับทางสถานีก่อนเป็นบริษัทแรก เนื่องจากเป็นบริษัทผู้ร่วมงาน (partner) กับทางสถานี และจะเข้ามาถือหุ้นของสถานีด้วย

นอกจากนี้การตรวจสอบเนื้อหารายการ จะมีทีมงาน กทช. ทำการควบคุมประกอบกับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบของทางสถานี จากนั้นต้องรายงานผลไปยังสำนักนายกรัฐมนตรี

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง ivc นั้น คือ ต้องเป็นรายการที่สนุกสนานสอดแทรกสาระความรู้ ซึ่งไม่ได้กำหนดเนื้อหาของรายการว่าเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมวัยใด แต่เป็นรายการสาระก็คิดว่าเหมาะสมกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว

การดำเนินการเพื่อการสนองมาตรการรัฐของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง ivc นั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างบุคลิกลักษณะขององค์กร ที่ทางสถานีนั้นเป็นสถานีข่าวมุ่งนำเสนอรายการข่าวเป็นหลัก โดยมีข้อกำหนดของทางสถานีว่าต้องนำเสนอรายการประเภทสาระร้อยละ 70 ของเวลาการออกอากาศ และรายการประเภทบันเทิงออกอากาศได้ร้อยละ 30 ดังนั้นเมื่อทางรัฐบาลขอความร่วมมือมา ทางสถานีก็ให้บริษัท กันตนา จำกัด ซึ่งมีความถนัดทางด้านละคร เป็นผู้ทำการผลิตละครสำหรับเด็ก ในช่วงเวลาที่มาตรการรัฐขอมา นอกนี้ทางสถานีก็เห็นว่ารายการสาระทั้งหมดที่นำเสนอออกอากาศอยู่นั้นก็จัดเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวได้เช่นเดียวกัน

ภาพรวมการดำเนินการจัดการรายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ในการ ตอบสนองตามมาตรการรัฐ

การดำเนินการจัดการรายการในช่วงก่อนมีมาตรการรัฐของทุกสถานีโทรทัศน์ พบว่า ทุกสถานีให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมกับทางรัฐบาลเพื่อรับทราบมาตรการ จากนั้นทำการสำรวจสัดส่วนจำนวนรายการที่แต่ละสถานีออกอากาศในช่วงก่อนมีมาตรการ จะเห็นได้ว่าแต่ละสถานีมีจำนวนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แตกต่างกันไป ดังนี้ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 มีจำนวนรายการมากที่สุด คือ 33 รายการ รองลงมาเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มีจำนวน 32 รายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 มีจำนวน 28 รายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 มีจำนวน 22 รายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv มีจำนวน 15 รายการ และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มีจำนวนรายการน้อยที่สุด คือ 13 รายการ ตามลำดับ

อีกทั้งหากเปรียบเทียบจำนวนเวลาการออกอากาศรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งออกอากาศใน 1 สัปดาห์ ของแต่ละสถานี โดยคิดเป็นจำนวนนาทีที่ออกอากาศ และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละของเวลาที่ออกอากาศ จะพบความแตกต่างในแต่ละสถานี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบสัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ ITV ในช่วงปี 2546

สถานี	รายการสำหรับเด็ก		รายการสำหรับเยาวชน		รายการสำหรับครอบครัว		รวม	
	นาที/ สัปดาห์	ร้อยละ	นาที/ สัปดาห์	ร้อยละ	นาที/ สัปดาห์	ร้อยละ	นาที/ สัปดาห์	ร้อยละ
ช่อง 3	415	4.49	107	1.16	573	6.20	1095	11.85
ช่อง 5	322	3.57	210	2.33	699	7.74	1231	13.63
ช่อง 7	565	6.26	191	2.12	301	3.33	1057	11.71
ช่อง 9	610	6.05	135	1.34	585	5.80	1330	13.19
ช่อง 11	115	1.29	140	1.57	120	1.35	375	4.22
ช่อง ITV	150	1.49	132	1.31	248	2.46	530	5.26

จากตาราง พบว่า สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 มีสัดส่วนการออกอากาศรายการสำหรับเด็กมากที่สุด คือ ร้อยละ 6.26 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 มีสัดส่วนการออกอากาศรายการสำหรับเยาวชนและครอบครัวมากที่สุด คือ ร้อยละ 2.33 และร้อยละ 7.74 และยังมีสัดส่วนการออกอากาศรายการสำหรับผู้ชมทั้ง 3 กลุ่มนี้มากที่สุด คือ ร้อยละ 13.63

อีกทั้งเมื่อดูสัดส่วนของรายการสำหรับผู้ชมแต่ละกลุ่มในแต่ละสถานี จะเห็นได้ว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv มีการออกอากาศรายการสำหรับครอบครัวมากกว่ารายการสำหรับเด็ก และเยาวชน ในขณะที่สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 ออกอากาศรายการสำหรับเด็กมากกว่า ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 มีการออกอากาศรายการสำหรับเยาวชนมากกว่า

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 นั้น มีการออกอากาศรายการอย่างกระจัดกระจายอยู่ในผังการออกอากาศอยู่แล้ว และมีจำนวนรายการที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรการ เพียงแต่ไม่ได้อยู่ในช่วงเวลาทางรัฐบาลกำหนดเท่านั้น ส่วนทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv รายการได้ถูกจัดอยู่ในผังการออกอากาศอย่างกระจัดกระจายเช่นกัน แต่มีจำนวนรายการน้อยมาก

ส่วนการดำเนินการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศนั้น ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ได้ทำการปรับผังการออกอากาศใหม่ ในวันที่ 1 มกราคม 2547 ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สถานีวิทยุโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 และสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง iv ทั้ง 5 สถานี คาดว่าจะปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศได้ชัดเจนในเดือนเมษายน 2547

จากการปรับเปลี่ยนผังการออกอากาศรายการ โทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในช่วงปี 2547 ถึงปี 2548 นั้น พบว่า แต่ละสถานีได้ให้ความร่วมมือจัดสัดส่วนรายการสำหรับผู้ชมกลุ่มนี้ โดยเปรียบเทียบสัดส่วนได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.27 เปรียบเทียบสัดส่วนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และ iv ในช่วงปี 2547 และปี 2548

สถานี	ปี 2547			ปี 2548		
	จำนวนรายการ	เวลา(นาที/ สัปดาห์)	ร้อยละ	จำนวนรายการ	เวลา(นาที/ สัปดาห์)	ร้อยละ
ช่อง 3	34	1036	11.22	17	840	9.09
ช่อง 5	33	1299	14.39	32	1460	16.17
ช่อง 7	32	1026	11.36	38	1247	13.81
ช่อง 9	21	1375	13.64	23	1555	15.43
ช่อง 11	26	830	9.34	23	650	7.31
ช่อง iv	15	672	6.67	19	781	7.45

จากการออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี พบว่า

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 มีสัดส่วนจำนวนรายการตามที่มาตรการรัฐกำหนด แต่เมื่อเข้าสู่ปี 2548 สัดส่วนของรายการกลับลดน้อยลง เนื่องจากว่ารายการสำหรับผู้ชมในกลุ่มนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมและหาผู้สนับสนุนรายการยาก ทางสถานีจึงต้องทำการปรับลดรายการบางส่วน เพราะทางสถานีคำนึงถึงความนิยมของผู้ชมเป็นหลัก

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 การออกอากาศรายการตั้งแต่มีมาตรการรัฐออกมา ก็มีสัดส่วนของรายการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากว่าเป็นสถานีของรัฐ จึงต้องตอบสนองตามที่รัฐขอความร่วมมือมา มากกว่าที่จะมุ่งหวังรายได้เพียงอย่างเดียว

ส่วนสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบก ช่อง 7 ก็มีสัดส่วนของรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว มากขึ้น โดยที่มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นอีก ด้วยเพราะสถานีไม่ประสบปัญหาเรื่องเรตติ้ง เพราะเป็นสถานีที่ได้รับความนิยมอยู่แล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับสถานีช่องอื่นๆ ประกอบกับทางสถานีเคยได้รับรางวัลสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชน อีกทั้งรายการเด็กที่ออกอากาศกับสถานีก็ได้รับรางวัลด้วย

สถานีโทรทัศน์ โมเดิร์นไนน์ ช่อง 9 มีสัดส่วนของรายการเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ค่อนข้างมาก เพราะทางสถานีวางนโยบายเป็นสังคมอุดมปัญญา คือ เน้นการออกอากาศรายการที่มีลักษณะเป็นรายการที่ให้ความรู้ควบคู่กับความบันเทิง

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 แม้ว่าจะมีส่วนในการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังคงมีส่วนรายการที่น้อยกว่าที่มาตรการรัฐกำหนด อันเนื่องมาจาก ทางสถานีต้องประสบกับปัญหาการจัดการรายการ เนื่องจากเป็นสถานีของรัฐ ไม่สามารถหารายได้จากโฆษณาได้ ทำให้ทางสถานีต้องรองบประมาณจากทางรัฐบาล และทำการแบ่งสรรงบประมาณส่วนนั้นมาเพื่อผลิตรายการเพื่อผู้ชมในกลุ่มนี้อีกที

สถานีโทรทัศน์ ช่อง iv มีสัดส่วนรายการเพิ่มขึ้นจากเดิมเช่นเดียวกัน แต่ยังคงมีส่วนรายการที่น้อยกว่ามาตรการรัฐ เนื่องจากทางสถานีเน้นเป็นสถานีข่าว จึงมุ่งนำเสนอรายการประเภทข่าวเป็นส่วนใหญ่

จากการศึกษาการดำเนินการจัดการรายการ โทรทัศน์ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ในการตอบสนองมาตรการของรัฐนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปการดำเนินงานได้ดังนี้

ตารางที่ 4.28 ข้อกำหนดและแนวทางการบริหารจัดการของรัฐและการดำเนินงาน
ของโทรทัศน์แต่ละสถานีในการตอบสนองมาตรการของรัฐนั้น

ข้อกำหนดของรัฐ	แนวทางการบริหารจัดการของรัฐ	การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์
1. การใช้สื่อโทรทัศน์ของรัฐและที่ได้รับสัมปทานจากรัฐมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม	- ใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น โดยการนำเวลาในการออกอากาศมาส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่สร้างสรรค์สังคม	- สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ จัดเวลาการออกอากาศและจัดการผลิตรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 - สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 ปรับเปลี่ยนการออกอากาศเมื่อต้นปี 2547 แต่การปรับเปลี่ยนชัดเจน เมื่อตุลาคม 2548 - สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 จัดสรรเวลาให้มากอยู่แล้ว จึงไม่ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนในทันที เริ่มเมื่อเข้าสู่ ปี 2548
	- ไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของรัฐเท่านั้น ควรจะรวมถึงสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วย ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 7 และ ITV	- สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ปรับการออกอากาศและจัดการผลิตรายการเพิ่ม เมื่อ มีนาคม 2547 และเริ่มมีความชัดเจนเมื่อ มีนาคม 2547 - สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 เริ่มปรับการออกอากาศหลังรับทราบมาตรการ และมีความชัดเจนเมื่อเดือน เมษายน 2547 - สถานีโทรทัศน์ ITV จัดสรรการออกอากาศและการผลิตรายการ เมื่อ เมษายน 2547
	- การนำเวลาออกอากาศของ	- สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 มีสัญญาสัมปทานกับองค์กร

	<p>สถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชน কিনอาจมีปัญหาค้ำกฏหมายเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานได้จึงต้องตรวจสอบสัญญาสัมปทาน</p> <p>- ควรกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล โดยอาจจะกำหนดเป็นวาระแห่งชาติให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ดำเนินการผลักดันในเรื่องนี้</p>	<p>สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย</p> <p>- สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 ได้รับสัมปทานจากกองทัพภาค</p> <p>- สถานีโทรทัศน์ ITV สัญญาสัมปทานกับสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี</p>
<p>2.การจัดสรรเวลาออกอากาศรายการที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กเยาวชน และครอบครัว</p>	<p>-การนำเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชนควรใช้วิธีขอความร่วมมือไปก่อน</p> <p>- เวลาออกอากาศ ควรกำหนดให้เป็นสัดส่วนเวลาไว้ และกำหนดให้ใช้ช่วงเวลาเดียวกันทุกสถานีโทรทัศน์</p> <p>- จะเป็นช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาทำการศึกษาวิจัยก่อน</p> <p>- ควรระบุเวลาเริ่มต้นดำเนินการในเรื่องนี้ไว้ด้วย</p>	<p>-สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบมาตรการและให้ความร่วมมือในการจัดเวลาออกอากาศรายการเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยฝ่ายรายการทำการติดต่อบริษัทผู้ผลิตรายการเพื่อให้ผลิตรายการเพิ่ม และทำการปรับแก้ขึ้นเวลาการออกอากาศรายการที่มีอยู่เดิม</p> <p>- ในช่วงปลายปี 2547 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9 มีการออกอากาศรายการเป็นจำนวนมากตามที่มาตรการรัฐกำหนด, สถานีโทรทัศน์ช่อง 11, ITV ออกอากาศน้อยกว่ามาตรการ</p> <p>- ในช่วงปลายปี 2548 สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5, 7, 9 ออกอากาศเกินกว่าที่กำหนดในมาตรการ ส่วน สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 11, ITV ออกอากาศน้อยกว่าที่กำหนด</p>
<p>การผลิตรายการที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กเยาวชนและครอบครัว</p>	<p>- ควรมีการศึกษา วิจัย ความต้องการของเด็ก และผู้ปกครอง</p>	<p>- สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ไม่มีการสำรวจวิจัยความต้องการของเด็ก และผู้ปกครอง มีเพียงการสำรวจความนิยมในการรับชมรายการ โดยใช้ผลการวิจัยจากบริษัทเคซีเนลสัน</p>

	<p>- ควรสำรวจด้วยว่ามีรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนเท่าไร และมีลักษณะอย่างไร</p>	<p>-ทุกสถานีทำการสำรวจสัดส่วนรายการที่เข้าข่ายเป็นรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ออกอากาศในช่วง ปี 2546 พบว่า ช่อง 3 มี 32 รายการเวลา 1,095 นาที, ช่อง 5 มี 32 รายการเวลา 1,231 นาที, ช่อง 7 มี 32 รายการเวลา 1,057 นาที, ช่อง 9 มี 32 รายการเวลา 1,330 นาที, ช่อง 11 มี 32 รายการเวลา 375 นาที และ ช่อง ITV มี 32 รายการเวลา 530 นาที</p>
	<p>- ควรให้ภาคเอกชนซึ่งเป็นมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ดำเนินการ โดยร่วมมือกันดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งต้องให้เด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย</p>	<p>-สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 มีทีมงานผู้ผลิตที่มีความเชี่ยวชาญทางด้าน การผลิตละคร จึงผลิตละครสำหรับเด็ก</p> <p>-สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 ให้บริษัทผู้ผลิตที่มีขนาดใหญ่ มาเช่าเวลาออกอากาศ</p> <p>-สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 สนับสนุนผู้ผลิตการ์ตูน แอนิเมชัน ภายในประเทศ</p> <p>-สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 ไม่มีทีมงานบริษัทผู้ผลิตจึงนำเข้ารายการจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก</p> <p>-สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 ขอให้บริษัทผู้ผลิตมาดำเนินการผลิตรายการให้ โดยจัดสรรงบประมาณและ หางงค์กรมสนับสนุน</p> <p>-สถานีโทรทัศน์ ITV ให้บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด ผลิตรายการให้</p>

	<p>- ลักษณะของรายการนอกจากเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กและเยาวชนแล้ว ควรมีรายการสำหรับครอบครัวเพื่อสอนวิธีการเลี้ยงเด็กให้เป็นคนดีของสังคม</p>	<p>- ช่อง 3 รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานีนั้น หมายถึง รายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างหลากหลายในรูปแบบได้ก็ได้ และต้องเป็นรายการที่ดูได้ทั้งครอบครัว ไม่จำกัดเฉพาะเด็กและเยาวชนเท่านั้น</p> <p>- ช่อง 5 รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 นั้นต้องเป็นรายการที่ได้ทั้งสาระ ความรู้ และมีความน่าสนใจ ประกอบกับไม่เป็นพิษเป็นภัยมีการอบรมสั่งสอนเด็ก เยาวชน ให้เป็นคนดีของชาติ</p> <p>- ช่อง 7 รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานี หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาหลากหลาย และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างเฉพาะเจาะจงโดยมีการแบ่งกลุ่มผู้ชมอย่างชัดเจน ทั้งเด็กก่อนวัยเรียน เด็กวัยประถม เยาวชน และครอบครัว</p> <p>- ช่อง 9 รายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ท.ม. นั้นคือ รายการที่มีเนื้อหาหลากหลายซึ่งเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคม และสอนเด็กให้เป็นคนดี ประกอบกับการให้สาระความรู้ ข่าวสาร การศึกษา ความรู้เกี่ยวกับความบันเทิง</p> <p>- ช่อง 11 ส่วนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในความหมายของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นั้น หมายถึง รายการที่ให้การศึกษาด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มุ่งนำเสนอสาระความรู้</p> <p>- ช่อง ITV รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง itv นั้น คือ ต้องเป็นรายการที่สนุกสนานสอดแทรกสาระความรู้ ซึ่งไม่ได้กำหนดเนื้อหาของรายการว่าเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชมวัยใด แต่เป็นรายการสาระก็คิดว่าเหมาะสมกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวแล้ว</p>
	<p>- ควรมีการจูงใจให้มีการผลิตรายการที่สร้างสรรค์สังคม</p>	<p>- สถานีโทรทัศน์ช่อง 5, 7, 9, 11 มีการสนับสนุนผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่สร้างสรรค์สังคมโดยการลดค่าเช่าเวลา และผ่อนผันการจ่ายค่าเช่าเวลา</p>

<p>4. การกำหนดกลไกของ การดำเนินงานตาม มาตรการรัฐ</p>	<p>- ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ซึ่งมาจาก หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ภาค วิชาการ ภาคสังคมและสื่อที่เกี่ยวข้องทำ หน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแล เนื้อหาสาระและรูปแบบรายการให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการ</p> <p>- ควรมีการติดตามประเมินผลการ ดำเนินการในเรื่องนี้เมื่อผ่านไประยะหนึ่ง</p>	
--	---	--